Strategia Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną na lata 2014 – 2020 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS

Tekst jednolity LSR po zmianie z dnia. 12.04.2018 roku

SPIS TREŚCI

Spis treści

1. Rozdział I Charakterystyka LGD „KRASNYSTAW PLUS” 3
2. Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR 7
3. Rozdział III Diagnoza - opis obszaru i ludności 14
4. Rozdział IV Analiza SWOT 30
5. Rozdział V Cele i wskaźniki 32
6. Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru 47
7. Rozdział VII Plan działania 49
8. Rozdział VIII Budżet LSR 49
9. Rozdział IX Plan komunikacji 50
10. Rozdział X Zintegrowanie 53
11. Rozdział XI Monitoring i ewaluacja 55
12. Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko 56
13. Wykaz wykorzystanej literatury 57
14. Załączniki do LSR 57

ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LGD „KRASNYSTAW PLUS”

1.1. FORMA PRAWNA I NAZWA STOWARZYSZENIA

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „KRASNYSTAW PLUS”, z siedzibą w Krasnymstawie, zostało utworzone 25 marca 2008r. i w dniu 27 października 2008r. wpisane do rejestru stowarzyszeń prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Lublinie, Krajowy Rejestr Sądowy pod nr 0000316189. Stowarzyszenie używa nazwy skróconej Stowarzyszenie LGD „KRASNYSTAW PLUS”.

1.2. ZWIĘZŁY OPIS OBSZARU W SZCZEGÓLNOŚCI ZAWIERAJĄCY LICZBĘ I NAZWY GMIN, ICH POWIERZCHNIĘ I LICZBĘ MIESZKAŃCÓW.

W skład Lokalnej Grupy Działania „KRASNYSTAW PLUS” wchodzi 10 gmin, w tym: 9 gmin wiejskich: Fajsławice, Gorzków, Izbica, Krasnystaw, Kraśniczyn, Łopiennik Górny, Rudnik, Siennica Różana, Żółkiewka oraz 1 gmina miejska Krasnystaw. W centralnej części obszaru LGD znajduje się gmina miejska Krasnystaw, która jako jednostka terytorialna o charakterze miejskim jest objęta działaniem typu LEADER. Łączna powierzchnia obszaru LGD to 1031 km^2 (103 144ha). Liczba mieszkańców obszaru LDG – 66 559 osób.

Poszczególne gminy różnią się pod względem zajmowanej powierzchni - największą gminą jest gmina Krasnystaw (151km^2), następnie gmina Izbica (138km^2) i Żółkiewka (130km^2). Pięć gmin: Fajsławice, Gorzków, Rudnik, Siennica Różana i gmina miejska Krasnystaw zajmują powierzchnię mniejszą niż 100km^2.

1.3. MAPA OBSZARU OBJĘTEGO LSR Z ZAZNACZENIEM GRANIC POSZCZEGÓLNYCH GMIN WYKAZUJĄCA SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNĄ OBSZARU OBJĘTEGO LSR

Wszystkie gminy będące partnerami LGD należą administracyjnie do powiatu krasnostawskiego w województwie lubelskim. Cały obszar objęty projektem jest spójny terytorialnie, gminy znajdują się w jednym obrysie.

Liczba ludności na dzień 31.12.2015r. wyniosła 66 559 osób i obejmuje większą liczbę mieszkańców niż średnia liczba mieszkańców objętych LSR/LSROR w latach 2007-2013 w województwie lubelskim, gdzie średnia liczba mieszkańców objętych jedną LSR/LSROR oscylowała w granicach 51 tys. mieszkańców.

Mapa nr 1. Obszar LGD „KRASNYSTAW PLUS”

Źródło: Opracowanie własne LGD

Obszar LGD położony jest w środkowo-południowej części województwa lubelskiego i sąsiaduje z pięcioma powiatami: od północy z powiatem świdnickim, od północy i północnego wschodu - z powiatem chełmskim, od zachodu - z powiatem lubelskim, od południa - z powiatem zamojskim, od południowego – zachodu - z powiatem biłgorajskim.

1.4. OPIS PROCESU TWORZENIA PARTNERSTWA UWZGLĘDNIAJĄCY DOTYCHCZASOWE DOŚWIADCZENIA GRUPY/JEJ CZŁONKÓW WE WDRAŻANIU PODEJŚCIA LEADER/OSI 4 PO RYBY BĄDŹ W PRZYPADKU NOWEJ LGD PODEJMOWANE PRZEZ NIĄ/PODMIOTY JĄ TWORZĄCE DZIAŁANIA POZYTYWNIE ODDZIAŁUJĄCE NA DANY OBSZAR, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE REALIZACJI PROJEKTÓW O ZAKRESIE PODOBNYM DO REALIZACJI LSR.

1.4.1. OPIS SPOSOBU POWSTANIA LGD

Z inicjatywą utworzenia Lokalnej Grupy Działania wyszli przedstawiciele Agencji Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. O/Krasnystaw oraz jednostek samorządu terytorialnego. Pierwsze pomysły utworzenia partnerstwa pojawiły się w styczniu 2008 roku. Zaproszono do współpracy pozostałe gminy powiatu krasnostawskiego. Pierwsze spotkania informacyjne mające na celu powstanie LGD „KRASNYSTAW PLUS" organizowano w miesiącach styczeń - luty 2008r. w gminach Siennica Różana, Izbica, Krasnystaw oraz Łopiennik Górny, wspólnie przez Agencję Rozwoju Lokalnego O/Krasnystaw oraz LODR O/Rejowiec. Na spotkania zapraszani byli przedstawiciele samorządów gminnych oraz partnerzy społeczni i gospodarczy z terenu powiatu krasnostawskiego. Na spotkaniach prezentowane były zasady podejścia Leader. Ponadto w gminie Kraśniczyn 28.01.2008r. odbyło się szkolenie: „Istota LGD, studium przypadku" zorganizowane przez Lubelską Fundację Rozwoju oraz Gminę Kraśniczyn. W szkoleniu wzięło udział 38 osób. Kolejne gminy z powiatu krasnostawskiego zadeklarowały chęć przystąpienia do LGD. 29.01.2008 i 01.02.2008r. zorganizowano spotkania inicjujące powstanie LGD. Na pierwszym spotkaniu obecnych było 9 przedstawicieli gmin, a na drugim – 42 osoby zainteresowane członkowstwem. Na spotkaniach tych omówione zostały potrzeby realizacji działań związanych z utworzeniem LGD. Ustalony został ostatecznie obszar LGD, tj. teren gmin Krasnystaw, Kraśniczyn, Fajsławice, Gorzków, Izbica, Łopiennik Górny, Rudnik, Siennica Różana i Żółkiewka. Od momentu zainicjowania powstania LGD do Zebrania Założycielskiego organizowano spotkania, pozyskiwano partnerów społecznych i gospodarczych oraz przygotowywano Statut Stowarzyszenia. Starano się również zapoznać wszystkich zainteresowanych funkcjonowaniem programu Leader. Zebranie założycielskie odbyło się 25.03.2008r. i wzięło w nim udział 38 osób, z czego 2 osoby w trakcie spotkania zrezygnowały z udziału. Na zebraniu podjęto uchwałę o założeniu stowarzyszenia, przyjęto Statut, wybrano Komitet Założycielski, powołano Zarząd, Radę, Komisję Rewizyjną. Ponadto podjęto uchwałę o wysokości składek członkowskich oraz uchwałę o kwocie do jakiej członkowie Zarządu mogą składać oświadczenia woli o zaciąganiu zobowiązań majątkowych. W dniu 15.07.2008r. w gminie Fajsławice odbyło się szkolenie pt. „Istota Lokalnej Grupy Działania". W szkoleniu wzięło udział 10 osób, a następnie 04.09.2008r. odbyło się WZC LGD, w którym wzięło udział 34 osoby. Na spotkaniu podjęto uchwalę o zmianie statutu. Dnia 27.10.2008r. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „KRASNYSTAW PLUS" zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. W latach 2009-2015 LGD liczba członków Stowarzyszenia wzrosła do 118. W 2015r. Stowarzyszenie LGD „Krasnystaw PLUS" poszerzyło skład swoich członków o gminę miejską Krasnystaw, dzięki czemu LGD objęło swoim zasięgiem wszystkie gminy powiatu krasnostawskiego.

Stowarzyszenie LGD „Krasnystaw PLUS", jako partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego zostało powołane w celu realizacji wspólnych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i stanowi kontynuację dla realizacji LEADER w ramach PROW na lata 2014-2020.

1.4.2. DOŚWIADCZENIE LGD

W okresie realizacji LEADER w ramach PROW 2007-2013 LGD „KRASNYSTAW PLUS" poprawnie wdrożyła założone cele i określone wskaźniki.

Stopień wykorzystania budżetu zgodnie z umową ramową NR UM03-6933-UM0300017/09 przez wnioski wybrane do dofinansowania przez LGD i dla których została wypłacona pomoc finansowa wyniósł 94,88%. (źródło: badanie własne LGD).

W latach 2011-2013 LGD „KRASNYSTAW PLUS" w partnerstwie 6 LGD z terenu województwa lubelskiego zrealizowała projekt współpracy pn. „Śladami przeszłości. Odnowa i promocja dziedzictwa historyczno-kulturowego środkowo-wschodniej Lubelszczyzny", którego celem były min. inwentaryzacja dziedzictwa historyczno-kulturowego, oznakowanie wybranych obiektów historyczno-kulturowych, renowacja lub uporządkowanie wybranych obiektów historyczno-kulturowych, wydanie Atlasu Regionalnego, opracowanie i druk kompletów map, utworzenie portalu internetowego oraz promocja na Targach w Warszawie.

Realizacja celów przyjętych w LSR w ramach działalności LGD przyczyniła się do wzmocnienia kapitału społecznego poprzez wzrost aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich w tym w szczególności KGW oraz organizacji pozarządowych. Wzrosła liczba imprez i wydarzeń, przyczyniających się do wzmocnienia integracji oraz poczucia więzi pomiędzy mieszkańcami opartych na wspólnej tożsamości, tradycji, kulturze i historii. LGD przyczyniła się do wzrostu świadomości mieszkańców w zakresie zarządzania lokalnymi zasobami i walorami obszaru LGD, a także tych, które dotyczą tradycji kuchni regionalnej, twórczości ludowej oraz promocji obszaru LSR. LGD miała możliwość nie tylko wesprzeć finansowo wiele wydarzeń kulturalnych i promocyjnych, inicjowanych oddolnie przez społeczność wiejską, ale również zainicjować i wesprzeć działania i inicjatywy, które utrzymały charakter cykliczny. W ramach ogłaszanych naborów o dofinansowanie ubiegały się przede wszystkim instytucje samorządowe, NGO oraz lokalni przedsiębiorcy nastawieni głównie na prowadzenie działalności w branży turystycznej i ogólnousługowej. Dzięki zrealizowanym projektom mieszkańcy zyskali nowe miejsca pracy, miejsca integracji i działalności kulturalnej. Zrealizowano kilkanaście inwestycji takich jak: budowa, remont, wyposażenie lub zagospodarowanie terenu przylegającego do budynków świetlic wiejskich, a także budowa placów zabaw i boisk sportowych. Część środków została również przeznaczona na organizację szkoleń, wydarzeń edukacyjnych dla mieszkańców, pracowników LGD, członków organów LGD oraz lokalnych liderów. Dzięki poprawie infrastruktury, zakupionym strojom ludowym i galowym, istniejące i nowo zakładane organizacje, zespoły i stowarzyszenia otrzymały lepsze warunki do rozwoju i kultywowania tradycji. Zrealizowane projekty dotyczyły między innymi utworzenia placów zabaw, siłowni zewnętrznej, zakupu

kajaków. Wiele zrealizowanych operacji dotyczyło zagospodarowania i wykorzystania turystycznego posiadanych walorów przyrodniczych i kulturowych. Do realizacji celu dotyczącego rozwoju turystyki na obszarze LGD przyczyniły się działania własne LGD polegające min. na realizacji zadania dt. zinwentaryzowania posiadanych zasobów, promowania istniejących produktów turystycznych, poprawy stanu infrastruktury turystycznej. W ramach działalności własnej w 2012r. LGD opracowała Strategię Rozwoju Turystyki Powiatu Krasnostawskiego. LGD posiada duże doświadczenie w realizacji przedsięwzięć partnerskich oraz projektów realizowanych w ramach funduszy Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Od roku 2011 LGD koordynuje współpracę pomiędzy Lokalnymi Grupami Działania z województwa Lubelskiego w zakresie tworzenia sieci Szlaków Greenways „Dziedzictwo Wschodu". LGD złożyła dwa wnioski do Sekretariatu Centralnego KSOW w Warszawie o wsparcie na realizację dalszych działań edukacyjno – informacyjnych związanych ze Szlakiem Greenways. Obydwa wnioski otrzymały pozytywną akceptację KSOW i zostały zrealizowane. Pierwszy dotyczył organizacji w Lublinie Międzynarodowej Konferencji Szlaków Greenways drugi zaś dotyczył organizacji dwóch wizyt studyjnych do Hiszpanii i Anglii, których celem było zapoznanie lokalnych liderów z ideą oraz funkcjonowaniem Szlaków Greenways w Europie. W sumie obydwa wnioski opiewały na kwotę prawie 450 tyś złotych. Następnie w roku 2014 Lokalna Grupa Działania Krasnystaw PLUS podjęła działania w kierunku utworzenia Formalnego Partnerstwa Greenways „Dziedzictwo Wschodu", w wyniku tych działań w grudniu 2015 roku został zarejestrowany w KRS związek stowarzyszeń Lubelska Unia Pozarządowa „Dziedzictwo Wschodu". W nowym okresie programowania 2014-2020 Lokalna Grupa Działania „KRASNYSTAW PLUS" podejmie działania skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. Doświadczenie LGD „KRASNYSTAW PLUS" w okresie 2007-2013 w zakresie realizacji LSR zostało przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik nr 17 do wniosku o wybór Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.4.3. DOŚWIADCZENIE PRACOWNIKÓW BIURA

LGD „KRASNYSTAW PLUS" posiada doświadczoną i wykwalifikowaną kadrę do zarządzania LGD.

Połowa pracowników zatrudnionych w biurze była pracownikami LGD realizującego PROW 2007-2013 i posiada doświadczenie oraz niezbędną wiedzę do wdrażania, aktualizacji i rozliczania dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym.

Doświadczenie pracowników potwierdzają uzyskane podczas szkoleń certyfikaty i zaświadczenia, w tym z zakresu działalności stowarzyszeń, funkcjonowania Lokalnych Grup Działania, znajomości podejścia Leader oraz możliwości wykorzystania środków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Pracownicy biura posiadają również udokumentowane doświadczenie w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy, rozliczania wniosków o płatność oraz świadczenia doradztwa w zakresie prowadzonych naborów wniosków. Ponadto Dyrektor biura posiada doświadczenie w zakresie przygotowywania dokumentów strategicznych w tym: Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS" do realizacji PROW na lata 2007-2013, Strategia Rozwoju Sieci Lubelska Unia Pozarządowa „Dziedzictwo Wschodu", Plan rozwoju szlaku Greenways „Dziedzictwo Wschodu" oraz Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS" na lata 2014 – 2020.

1.4.4. DOŚWIADCZENIE KADR NIEZBĘDNE DO ZARZĄDZANIA LGD

Członkowie Zarządu Stowarzyszenia, w osobie prezesa i wiceprezesa Zarządu pełnili swoje funkcje od początku istnienia LGD i posiadają bogate doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych służących rozwojowi obszarów wiejskich, realizowanych w ramach programów takich jak: ZPORR, PAOW, SPOWKP, POKL, PARP, PHARE, PROW, EFS, RPO. Pozostali członkowie – skarbnik i sekretarz zarządu pełnią swoje funkcje w Stowarzyszeniu od 2012r. Członkowie Zarządu aktywnie działają na obszarze LSR, angażując się w inicjatywy lokalne, które służą integracji społeczności lokalnej, motywując mieszkańców do podejmowania oddolnych inicjatyw. W kolejnych latach LGD członkowie Zarządu poszerzali swoją wiedzę w zakresie znajomości podejścia LEADER oraz doświadczenie w realizacji projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

1.4.5. DOŚWIADCZENIE CZŁONKÓW LGD W REALIZACJI OPERACJI W RAMACH LSR

Wśród członków LGD doświadczenie w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich posiadają gminy, instytucje kultury wchodzące w skład LGD, stowarzyszenia, osoby fizyczne jak i lokalni przedsiębiorcy. Największe doświadczenie mają jednostki samorządu terytorialnego i instytucje kultury. Łącznie członkowie sektora publicznego legitymują się doświadczeniem w ok. 85% projektów zrealizowanych w ramach LSR (badanie własne LGD).

Sektor społeczny reprezentowany w LGD również posiada doświadczenie w realizacji projektów w ramach LSR. Spośród członków beneficjentami były: ochotnicze straże pożarne, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne oraz parafie. W latach 2006-2015 gminy członkowskie zrealizowały szereg działań finansowanych w ramach m.in. POKL, POIŚ, WFOŚiGW, PROW, RPO WL. W wyniku realizacji operacji w ramach wyżej wymienionych programów nastąpił rozwój lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej, między innymi: kanalizacje, wodociągi, obiekty użyteczności publicznej (sportowe, kulturalne, rekreacyjne, świetlice i place zabaw), wybudowano i zmodernizowane świetlice wiejskie, zbudowano i zmodernizowano drogi gminne, rozbudowano szkoły podstawowe i gimnazja, a także wyposażono pracownie komputerowe.

1.4.6. DOŚWIADCZENIE RADY LGD

Ponad połowa spośród członków Rady posiada potwierdzoną poprzez udział w szkoleniach znajomość podejścia Leader i funduszy strukturalnych. Siedmiu członków Rady posiada doświadczenie w zakresie oceny projektów finansowanych z PROW 2007-2013.

1.5. OPIS STRUKTURY LGD ZAWIERAJĄCY W SZCZEGÓLNOŚCI KRÓTKĄ CHARAKTERYSTYKĘ JEJ CZŁONKÓW POTWIERDZAJĄCĄ, IŻ SKŁAD GRUPY JEST REPREZENTATYWNY DLA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, BEZ DOMINACJI JAKIEJKOLWIEK GRUPY INTERESU I UWZGLĘDNIA PRZEDSTAWICIELI SEKTORA PUBLICZNEGO, SPOŁECZNEGO, GOSPODARCZEGO A TAKŻE INNYCH GRUP SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI LSR ORAZ MIESZKAŃCÓW.

Wg stanu na dzień 31.12.2015r. w skład Lokalnej Grupy Działania „KRASNYSTAW PLUS" wchodzi 118 członków reprezentujących 3 sektory: publiczny (21 członków), społeczny (74 członków w tym 45 mieszkańców) i gospodarczy (23 członków). **Skład grupy jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności.** Podmioty wchodzące w skład sektora publicznego to 11 jednostek samorządu terytorialnego, instytucje kultury, biblioteka oraz szkoła publiczna działające na terenie powiatu. Partnerstwo grupuje najaktywniejsze podmioty szczególnie z sektora społecznego (26 organizacji pozarządowych), OSP, parafie oraz grono przedstawicieli lokalnego biznesu. W skład wchodzą mężczyźni, kobiety, osoby po 50 r.ż., osoby poniżej 35 r.ż., rolnicy, lokalni liderzy oraz przedstawiciele mieszkańców. Członkowstwo wszystkich gmin powiatu w Stowarzyszeniu zapewni spójny i kompleksowy model rozwoju obszarów wiejskich powiatu krasnostawskiego - dobrą promocję, aktywizację i wsparcie podmiotów, działających na obszarze LSR, a doświadczenia z dziedziny przedsiębiorczości i działalności społecznej - efektywne wykorzystanie możliwości, jakie niesie za sobą Pogram Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. **Obszary działalności członków LGD odzwierciedlają charakter i ukierunkowanie strategii. W ramach poszczególnych sektorów nie istnieją żadne dominujące grupy interesu.** Zakłada się możliwość rozszerzenia składu LGD poprzez przyjęcie nowych członków, chętnych do włączenia się w realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.6. OPIS SKŁADU ORGANU DECYZYJNEGO WSKAZUJĄCY ŻE ANI WŁADZE PUBLICZNE, ANI ŻADNA POJEDYNCZA GRUPA INTERESU, NIE POSIADA WIĘCEJ NIŻ 49% PRAW GŁOSU W PODEJMOWANIU DECYZJI.

Organem decyzyjnym LGD „KRASNYSTAW PLUS" jest Rada, która w swej strukturze odzwierciedla wymogi partnerstwa trójsektorowego. W składzie organu decyzyjnego znajduje się przynajmniej po jednym przedsiębiorcy, kobiecie i osobie poniżej 35 r.ż. Według stanu na dzień 31.12.2015r. Rada liczy 15 członków, w tym:

- 3 członków reprezentuje sektor publiczny, co stanowi 20,00% składu Rady;
- 5 członków reprezentuje sektor gospodarczy, co stanowi 33,33% składu Rady;
- 7 członków reprezentuje sektor społeczny, co stanowi 46,67% składu Rady.

W ramach sektora publicznego, społecznego ani gospodarczego nie istnieje żadna pojedyncza grupa interesu, która posiadałaby więcej niż 49% praw głosu przy podejmowaniu decyzji. Rada została powołana zgodnie z § 19 Statutu Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS". Zgodnie z procedurami oceny wniosków LGD prowadzi Rejestr interesów Członków Rady LGD, który pozwala na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami i projektami. Dane dotyczące składu członków organu decyzyjnego stanowią załącznik nr 4 do wniosku o wybór Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.7. ZWIĘZŁA CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ STOSOWANYCH W PROCESIE DECYZYJNYM BEZ POWIELANIA INFORMACJI ZAWARTYCH W STATUCIE I INNYCH DOKUMENTACH WEWNĘTRZNYCH

Na władze Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „KRASNYSTAW PLUS" składają się: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna. Organem decyzyjnym Stowarzyszenia jest Rada. Kadencja Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej trwa 4 lata. Szczegółowe informacje na temat władz Stowarzyszenie znajdują się w Statucie w § 17, 18, 19 i 20.Najważniejsze z punktu widzenia LGD decyzje tj. wybór operacji do dofinansowania oraz ustalenie kwoty wsparcia należy do wyłącznej kompetencji Rady. Zasady członkostwa w Radzie i prac organu decyzyjnego regulują zapisy Statutu i Regulaminu Rady LGD, natomiast szczegółowe mechanizmy wyboru i oceny projektów określone są przez Podręcznik procedur i zasad regulujących przyznawanie pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie dla wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" PROW 2014-2020 w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju – Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS", Procedura przyznawania pomocy w ramach projektu grantowego realizowanego przez LGD „Krasnystaw PLUS" w ramach poddziałania „Wsparcie dla wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" PROW 2014-2020, a także wytyczne dotyczące wyboru i oceny operacji własnych LGD, zawartej w podręczniku procedur. Inne istotne decyzje takie jak: uchwalenie głównych kierunków i programu działania Stowarzyszenia, przyjęcie LSR, wybór i odwoływanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady oraz inne kompetencje zgodnie z § 17 Statutu należą do Walnego Zebrania Członków. Natomiast do kompetencji Zarządu należą funkcje organizacyjne i zarządcze LGD tzn. np.: przyjmowanie nowych członków stowarzyszenia, zwoływanie Walnego Zebrania

Członków. Organem kontroli jest Komisja Rewizyjna. Władze Stowarzyszenia działają w oparciu o regulaminy przyjmowane przez Walne Zebranie Członków.

1.8. WSKAZANIE DOKUMENTÓW REGULUJĄCYCH FUNKCJONOWANIE LGD Z PODANIEM SPOSOBU ICH UCHWALANIA I AKTUALIZACJI ORAZ OPISEM GŁÓWNYCH KWESTII, KTÓRE BĘDĄ W NICH ZAWARTE.

Dokumenty regulujące funkcjonowanie Stowarzyszenie LGD „KRASNYSTAW PLUS": to Statut, Regulamin Zarządu, Regulamin Rady, Regulamin Komisji Rewizyjnej oraz Regulamin Biura.

- Statut LGD precyzuje minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym, jest dokumentem nadrzędnym, regulującym funkcjonowanie LGD; aktualizowany w ramach potrzeb, zatwierdzany i zmieniany przez Walne Zebranie Członków (WZC) w drodze uchwały. Zgodnie ze Statutem Walne Zebranie Członków (WZC) w drodze uchwały zmienia i zatwierdza:
- Regulamin Zarządu - określa zadania, organizację pracy Zarządu, zasady prowadzenia dokumentacji itp.;
- Regulamin Rady - reguluje prace organu decyzyjnego oraz zawiera podstawowe mechanizmy wyboru operacji do dofinansowania;
- Regulamin Komisji Rewizyjnej - reguluje zasady zwoływania posiedzeń Komisji, zadania Komisji oraz sposób prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości;

Regulamin Biura LGD - reguluje pracę biura LGD, ramowy zakres działania i kompetencji biura i służb księgowo-finansowych Stowarzyszenia oraz inne postanowienia związane z działalnością biura Stowarzyszenia. Regulamin Biura zatwierdza i zmienia Zarząd LGD.

Regulamin biura szczegółowo określa podział zadań pracowników biura, wymagania adekwatne do przewidzianych obowiązków, zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy oraz metody ich pomiaru. Określono plan szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura. Na stanowiskach pracy związanych z udzielaniem doradztwa określono sposób pomiaru jakości udzielanego doradztwa.

Opisy i podział zadań pracowników Biura, obowiązki i wymagania na poszczególnych stanowiskach oraz opis zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy a także pomiaru jakości doradztwa, animacji i współpracy precyzuje Regulamin Biura LGD „KRASNYSTAW PLUS" wraz załącznikami oraz procedura monitoringu i ewaluacji.

Wszystkie wymienione dokumenty regulujące funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „KRASNYSTAW PLUS" są podane do publicznej wiadomości i znajdują się na stronie internetowej LGD. Zmiany w poszczególnych dokumentach i ich aktualizacje są wprowadzane poprzez uchwały podejmowane odpowiednio przez Walne Zebranie Członków lub Zarząd Stowarzyszenia. Aktualizacja dokumentów w zakresie zmiany LSR i kryteriów wyboru jest zgodna z zapisami w Procedurze aktualizacji LSR.

ROZDZIAŁ II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

2.1. PARTYCYPACYJNE METODY KONSULTACJI WYKORZYSTANE NA KAŻDYM KLUCZOWYM ETAPIE PRAC NAD OPRACOWANIEM LSR, PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI LSR ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ TJ. DATY SPOTKAŃ, ILOŚĆ UCZESTNIKÓW.

Konsultacje społeczne na każdym etapie przygotowania LSR były szeroko zakrojone użyto 4 metod partycypacyjnych na każdym kluczowym etapie przygotowania LSR, a zasięg konsultacji objął wszystkie gminy obszaru LGD.

Proces przygotowania LSR został oparty na metodzie partycypacyjnej, z włączeniem mieszkańców obszaru do głównych etapów prac nad strategią. Na wstępie przeprowadzono analizę społeczności lokalnej pod kątem zaangażowania w prace nad strategią, ustalono metody pracy oraz wstępny harmonogram podejmowanych działań. W przygotowanie LSR zostali zaangażowani przedstawiciele wszystkich sektorów, na których oparte jest działanie LGD, tj.: pracownicy urzędów gmin (reprezentanci sektora publicznego), właściciele firm, rolnicy (reprezentanci sektora gospodarczego) przedstawiciele NGO, Kół Gospodyń Wiejskich, mieszkańcy – reprezentanci sektora społecznego i przedstawiciele grup społecznych istotnych z punktu widzenia tworzonej LSR. Koordynacja prac nad przygotowaniem (LSR) spoczywała na pracownikach LGD. Strategia była opracowana zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami lokalnej społeczności oraz w oparciu o zapisy „Poradnika dla lokalnych grup działania...". Generalną zasadą był aktywny udział przedstawicieli grup społecznych, współpracujących z przedstawicielami LGD. Harmonogram spotkań w każdej z gmin partnerskich LGD, został zamieszczony na stronach internetowych gmin oraz LGD, przewidujący po minimum jednym spotkaniu w każdej gminie. Biuro LGD zapewniało obsługę mieszkańców obszaru planowanego do objęcia LSR w zakresie pomocy w rozwoju i identyfikacji potencjalnych projektów, w rozwijaniu własnych pomysłów w projekty kwalifikujące się do wsparcia przy pomocy "Księgi projektów" dostępnej w biurze LGD, punkcie konsultacyjnym na organizowanych spotkaniach oraz podczas imprez, w których uczestniczyło LGD. Na swojej stronie internetowej LGD zamieściło numery telefonów, adresy e-mail umożliwiające zainteresowanym bezpłatne uzyskanie informacji. Powołano Grupę roboczą do prac nad LSR. Planowane zadania w wymienionym zakresie były realizowane z uwzględnieniem obowiązku dotyczącym informowania i rozpowszechniania informacji o pomocy otrzymanej z EFRROW,

zgodnie z warunkami określonymi w Księdze wizualizacji znaku PROW na lata 2014-2020. Przez cały okres trwania konsultacji zapewniono, iż min. 3 dni w tygodniu biuro LGD było czynne dla mieszkańców po 8 godzin, tj. od poniedziałku do środy w godzinach od 8.00 do 16.00.

Na każdym z pięciu kluczowych etapów prac nad strategią zastosowano 4 partycypacyjne metody. Kluczowym czynnikiem decydującym o wyborze metod na każdym z etapów przygotowania LSR był ich zasięg, a więc możliwość w dotarciu do jak najszerszej grupy odbiorców. Zdecydowano o organizacji spotkań konsultacyjnych podczas, których użyto 4 rodzajów ankiet do diagnozy problemów i potrzeb lokalnej społeczności oraz stanu faktycznego badanych zjawisk. Ponadto zdecydowano o użyciu nowych metod takich jak grupa focusowa, grupa robocza oraz dyskusje reprezentantów grup, które okazały się skuteczne w zastosowaniu.

2.1.1. ETAP I DIAGNOZA I ANALIZA SWOT – ZASTOSOWANE METODY

Etap I Diagnoza i analiza SWOT (08 stycznia – 30 września) był najszerzej zakrojony. Etap obejmował zgromadzenie informacji niezbędnych do sporządzenia charakterystyki LGD, opisu obszaru i ludności oraz analizy SWOT. Źródłem informacji była analiza dokumentów w biurze LGD, informacje pozyskane z urzędów gmin, dane statystyczne GUS oraz informacje pozyskane na spotkaniach konsultacyjnych z mieszkańcami oraz dane pozyskane z przeprowadzonych badań ankietowych dotyczących potrzeb, oczekiwań i problemów. Na podstawie diagnozy i wyników badań został opracowany projekt analizy SWOT. **Spotkania konsultacyjne odbyły się na poszczególnych etapach tworzenia LSR i** były to spotkania otwarte, skierowane do szerokiego grona odbiorców, wśród których znaleźli się przedstawiciele różnych sektorów: mieszkańcy, sołtysi, przedsiębiorcy, przedstawiciele KGW oraz stowarzyszeń, lokalni liderzy, wójtowie, pracownicy gmin oraz przedsiębiorcy. Zawiadomienia do udziału były zamieszczone na stronie internetowej LGD, stronach internetowych gmin, wysyłane drogą pisemną lub telefonicznie. **Na etapie I** (08 stycznia – 30 września) odbyły się 32 **spotkania konsultacyjne**, w których uczestniczyło ok. 511 osób. Zebrano główne problemy i potrzeby obszaru odnoszące się do działań podmiotów sektora publicznego, społecznego, gospodarczego, mieszkańców, przedstawicieli branży turystycznej, instytucji kultury oraz dane do analizy SWOT.

a. spotkania z przedstawicielami JST (08.01, 19.01.2015r., 18 osób) oraz sołtysów (06.03.2015r., 21 osób) - wskazywano na konieczność wykorzystania potencjału turystycznego do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LSR;

b. spotkanie z członkami LGD (27.01.2015r., 29 osób) – obecni sygnalizowali najistotniejsze problemy dt. bezrobocia na obszarze LGD oraz walki z tym zjawiskiem poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

c. spotkanie przedstawicieli instytucji kultury oraz bibliotek (16.06.2015r., 8 osób) – zgłaszano zapotrzebowanie doposażenia domów kultury w sprzęt kuchenny w celu promocji kultury wiejskiej oraz produktów regionalnych;

d. spotkanie branży turystycznej (3.07.2015, 22 os.) - zgłaszano potrzebę promocji istniejących atrakcji turystycznych

e. spotkanie dla lokalnych przedsiębiorców (21.05.2015, 13 os.) – zgłaszano potrzebę poprawy promocji powiatu i obszaru;

f. spotkania z mieszkańcami w gminach (minimum jedno spotkanie na gminę) –łącznie odbyło się 24 spotkania w których udział wzięło 386 osób. Celem spotkań była prezentacja głównych założeń LEADER w ramach PROW 2014-2020, ustalenie potrzeb i problemów lokalnej społeczności, wypełnienie przez mieszkańców „Ankiety diagnozującej problemy w środowisku lokalnym", a także „Ankiety - propozycji projektów".

2. **Ankieta** - metodą angażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR były 4 rodzaje anonimowych ankiet, udostępnianych mieszkańcom losowo, zawierające pytania otwarte i zamknięte, wykorzystane na poszczególnych etapach przygotowania LSR, skierowane do mieszkańców obszaru LGD. Uczestnicy spotkań byli informowani o możliwości pobrania gotowych formularzy ankiet w biurze i na stronie internetowej LGD, na organizowanych spotkaniach, podczas imprez, w których uczestniczyła LGD oraz o możliwości przesłania wypełnionych formularzy pocztą elektroniczną, osobiście lub dostarczenia innym skutecznym sposobem do biura LGD. **Na etapie I LSR** wykorzystano 3 rodzaje ankiet: 1) **„Ankieta diagnozująca problemy w środowisku lokalnym mieszkańców"** – pozwoliła na określenie priorytetowych działań w kierunku zaspokojenia potrzeb i rozwiązania problemów zgłaszanych do rozwiązania w okresie programowania 2014-2020 (Wyniki ankiety w punkcie 2.2.1 opracowania). 2) **„Ankieta - propozycje projektów" - wskazujące na główne kierunki działań LGD** (Wyniki ankiety w punkcie 2.2.6). **3) Ankieta Grupy defaworyzowane** – sformułowana na potrzeby określenia grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy (Wyniki ankiety w punkcie 2.2.4). Ponadto do przeprowadzenia badań wprowadzono **Ankietę plan komunikacji,** udostępnią wszystkim mieszkańcom na kolejnych etapach przygotowywania LSR, której wyniki zostały wykorzystane do przygotowania planu komunikacji (Wyniki ankiety w punkcie 2.2.5). **Focus** - celem spotkań focusowych było poznanie potrzeb / opinii grupy osób na określony temat w oparciu o przygotowany scenariusz. Informacje o spotkaniach były zamieszczone na stronie LGD, dodatkowo wszyscy przedstawiciele byli zapraszani do udziału telefonicznie. **Na etapie I LSR** 27.05.2015 - odbyło się spotkanie kierowników i przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu (GOPS, PCPR), uczestniczyło 14 osób. Celem spotkania była diagnoza problemów społeczności i osób zagrożonych wykluczeniem oraz zebranie pomysłów na rozwiązanie problemów. W wyniku dyskusji wskazano główne grupy defaworyzowane: osoby bezrobotne, ludzi młodych, osoby samotnie wychowujące dzieci, rodziny z dysfunkcjami (w tym w wyniku wyjazdu do pracy za granicą jednego z rodziców), osoby po 50 r.ż., niepełnosprawne oraz osoby o niskich kwalifikacjach, osoby i rodziny dotknięte patologiami i inne. Na tej podstawie sformułowano **ankietę dt. Grup defaworyzowanych**, którą postanowiono udostępniać na kolejnych etapach spotkań z mieszkańcami. W ramach dyskusji, w oparciu o doświadczenia pracowników, zwrócono szczególną uwagę na grupę osób bezrobotnych, problem ludzi młodych na

rynku pracy oraz osób po 50 r. ż. Zdiagnozowano główne problemy tych grup: **Bezrobotni** - zagrożenie ubóstwem, szerzące się patologie oraz pogłębiające problemy z zadłużaniem się. **Ludzie młodzi** i osoby po 50 r. ż.- wskazano na najistotniejsze problemy tej grupy. Opracowano założenia do włączenia lokalnych społeczności w proces realizacji LSR, ze szczególnym uwzględnieniem partycypacji grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy.

3. **Punkt Konsultacyjny Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2014-2020 -** jeden ze sposobów dotarcia do jak największego grona osób:

a. **przy ul. Matysiaka 3 w Krasnymstawie** - funkcjonował jako miejsce do dyskusji i swobodnej wymiany poglądów, z dostępem dla osób niepełnosprawnych oraz osób starszych, otwarty dla osób zainteresowanych rozwojem obszarów wiejskich oraz zgłaszających własne pomysły na przedsięwzięcia i operacje planowane do realizacji w ramach LSR. W ramach działalności punktu prowadzone były **wywiady indywidualne.**

b. punkty konsultacyjne **na lokalnych imprezach** odbywających się na terenie LSR, skupiających dużą liczbę mieszkańców (dożynki) udostępniano „Ankietę diagnozującą problemy w środowisku lokalnym mieszkańców", a także identyfikująca ich potrzeby, formularz do wypełnienia, w którym każdy mieszkaniec mógł wpisać do wyłożonej "Księgi" propozycję pomysłu projektu do realizacji poprzez program LEADER. Każdy mieszkaniec mógł zgłosić własną propozycję do analizy SWOT przy pomocy gotowego formularza, a także celów LSR meilem, pocztą tradycyjną oraz bezpośrednio w biurze Stowarzyszenia. Przeprowadzane były również **wywiady indywidualne** w oparciu o przygotowane pytania. Na etapie I, w ramach działalności **punktu konsultacyjnego** na Dożynkach – 15.08 Fajsławice, Gorzków, Izbica, 16.08 Łopiennik Górny, 30.08 Kraśniczyn, Żółkiewka, 21-23.08 Chmielaki – dla szerokiej liczby odbiorców oraz w dniach 01.09-20.09 - funkcjonujący przy ul. Matysiaka 3 w Krasnymstawie prowadzono w**ywiady indywidualne** w oparciu o przygotowane pytania oraz udostępniano "Ankietę diagnozująca problemy lokalne". (Wyniki wywiadu w punkcie 2.2.3 opracowania).

4. **Sonda** „Którym z poniższych zakresów jesteś zainteresowany(a)? (dotyczy projektów realizowanych w okresie 2014-2020 w ramach PROW (Leader). Dodatkową metodą kontaktu z mieszkańcami była zamieszczona od 16.09.2015r na stronie internetowej (Wyniki sondy zostały zaprezentowane w pkt. 2.2.2 opracowania).

5. **Grupa robocza –** została powołana do prowadzenia zaawansowanych prac nad konkretnym zagadnieniem oraz rozstrzygania najistotniejszych kwestii związanych z przygotowywaną Lokalną Strategią Rozwoju. Grupa składała się z przedstawicieli członków Zarządu, pracowników LGD oraz członków Stowarzyszenia LGD (związanych z sektorem społecznym, gospodarczym, publicznym i przedstawicieli mieszkańców). Podczas spotkań najpierw definiowano cel prac, a następnie poprzez dyskusję wypracowywano rozwiązania do przedstawienia opinii mieszkańców. **Na etapie I** (22.09.2015r., 10 osób) odbyło się posiedzenie poświęcone podsumowaniu problemów i potrzeb zdiagnozowanych na etapie badań ankietowych oraz przeprowadzonych spotkań z mieszkańcami. Zwrócono uwagę na jakość życia mieszkańców obszaru LGD, poziom bezrobocia, potrzebę poprawy dróg lokalnych (jest to słaba strona obszaru), a także wyrażono chęć inwestowania w ogólnodostępną infrastrukturę i przestrzeń publiczną co było konsekwencją wniosków z dyskusji z mieszkańcami wraz z wnioskami zawierającymi opis zidentyfikowanych problemów, który został przeanalizowany i uzupełniony na spotkaniu Grupy Roboczej LGD, przedstawicieli reprezentantów oraz spotkaniach z liderami w poszczególnych gminach.

2.1.2. ETAP II OKREŚLENIE CELÓW I WSKAŹNIKÓW W ODNIESIENIU DO OPRACOWANIA PLANU DZIAŁANIA –ZASTOSOWANE METODY

Na etapie II przygotowania LSR (01 października– 10 listopada) zastosowano następujące metody partycypacyjne:

1. **Spotkania konsultacyjne -** z przedsiębiorcami (15.10, 25 osób), Festiwal Smaki Jesieni – dla przedstawicieli KGW (13.10, 127 osób) oraz Forum Gospodarcze „Rozwój Przedsiębiorstw i budowanie rynków lokalnych Działaj Globalnie – Kupuj i inwestuj lokalnie!" (22.10, 120 osób) – prezentacja zakresów możliwych do realizacji poprzez program LEADER, kwestii dotyczących rozwoju przedsiębiorstw i budowania rynku lokalnego, zagadnienia z zakresu przetwórstwa oraz lokalnych i regionalnych rynków zbytu dla mieszkańców obszarów wiejskich, zachęcanie klientów do kupowania produktów i usług u lokalnych dostawców oraz tworzenie klimatu wzajemnego zaufania. Odbyła się dyskusja oparta na aktywności mieszkańców, wskazano główne aktywa obszaru LGD. Liczne wypowiedzi uczestników dały ogromny zasób wiedzy oraz rekomendację, a także pożądane kierunki rozwoju, do uwzględnienia w Lokalnej Strategii Rozwoju przygotowanej dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS". Zebrano **fiszki projektowe** oraz informacje o planowanych operacjach co dało podstawę do zweryfikowania wskaźników produktu i rezultatu. Informacje o organizowanych spotkaniach były podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej LGD oraz portalu społecznościowym facebook.

2. **Fokus -** Odbyło się spotkanie z przedstawicielami Samorządów gmin (9.11, 9 osób) (grupa fokusowa). Zostały zaprezentowane wyniki diagnozy – głównie wyniki przeprowadzonej ankiety z mieszkańcami. Dyskutowano (wg opracowanego scenariusza) nad propozycją celów do realizacji poprzez LSR. W wyniku dyskusji zaproponowano cele robocze i przedsięwzięcia do realizacji oraz określono wstępnie wskaźniki.

3. Grupa robocza - Na spotkaniu (10.11,) zostały zaprezentowane wyniki diagnozy, uczestnicy dodali swoje uwagi. Podsumowano informacje o proponowanych działaniach zgłaszanych przez mieszkańców. W ramach pracy grupy, przeprowadzono zamianę problemów na cele, wybrano cele, działania i wskaźniki, którym można się zająć i można je poddać dalszym konsultacjom. Do opracowania celów i wskaźników wykorzystane zostały dotychczasowe doświadczenia LGD oraz wskazówki zawarte w „Poradniku...". Został opisany sposób wyboru i oceny wniosków o przyznanie pomocy wraz z opisem procedur, regulaminów i kryteriów wyboru. Uczestniczyło 10 osób.

4. **Dyskusja reprezentantów grup -** dyskusja nad konkretnym zagadnieniem i przygotowanie rekomendacji. Do prac grupy wybrano 10 osób reprezentujących grupy interesariuszy istotne z punktu widzenia przygotowywanej LSR starając się angażować oddolne głosy środowiska wyłonionych i zaakceptowanych przez grupy interesariuszy; (10.11, 7 os.) – dyskusja z lokalnymi liderami, przedstawicielami wszystkich sektorów, na których ostatecznie ustalono cele i wskaźniki oraz Plan Działania.

2.1.3. ETAP III OPRACOWANIE ZASAD WYBORU OPERACJI I USTALANIA KRYTERIÓW WYBORU

Na etapie III przygotowania LSR (11 listopada – 19 listopada) zastosowano następujące metody partycypacyjne:

1. **Punkt Konsultacyjny** - Konsultacje kryteriów i zasad wyboru operacji – przyjmowanie propozycji zgłoszeń dotyczących zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru. Przyjmowane uwagi zostały przedstawione na kolejnych spotkaniach zespołów.
2. **Spotkanie konsultacyjne** - 17.11 - 6 osób – spotkanie otwarte, poznanie opinii oraz dyskusja na temat zaproponowanych zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru. Kryteria nie budziły żadnych wątpliwości zastanawiano się i dyskutowano jedynie w kwestii wag punktowych. Zasady wyboru operacji zostały przedstawione jednak żadnych uwag ani propozycji zmian nie zaproponowano.
3. **Grupa robocza** - na spotkaniu (17.11) dyskutowano nad sposobem wyboru i oceny operacji oraz sposobu ustanowienia kryteriów wyboru. Wykorzystane zostały dotychczasowe doświadczenia LGD oraz wskazówki zawarte w „Poradniku...". Został opisany sposób wyboru i oceny wniosków o przyznanie pomocy wraz z opisem procedur, regulaminów i kryteriów wyboru. Uczestniczyło 10 osób. Spotkanie zdominowała dyskusja nad kartą wyboru projektów. Dokładnie przeanalizowana została propozycja karty oceny wg. lokalnych kryteriów. W przedstawionej na spotkaniu karcie zostały zapisane najważniejsze kryteria ukierunkowane na taki wybór projektów, który pozwoliłby zrealizować przyjęte w strategii cele i przedsięwzięcia. Dodatkowo wskazano uczestnikom spotkania inne, dodatkowe propozycje, które mogłyby zostać zapisane w karcie poprawiając tym samym jakość składanych wniosków. Po wnikliwej analizie i próbie oceny wg, różnych wariantów ostatecznie grupa zaproponowała zróżnicowanie karty w trzech kierunkach: a) Kryteria realizujące cele i przedsięwzięcia uznano za najważniejsze z punktu widzenia LSR; b) Kryteria wskazujące na doświadczenie wnioskodawcy argumentowano lepszą współpracą i zrozumieniem pomiędzy wnioskodawcą a LGD; c) Kryteria wskazujące na jakość składanego wniosku – większe zaangażowanie wnioskodawcy w przygotowywany wniosek to sprawniejsza jego realizacja i rozliczanie.
4. **Dyskusja reprezentantów grup** 19.11 (8 os.) – dyskusja i ostateczna akceptacja wypracowanych zasad i kryteriów. Grupa reprezentantów potwierdziła logikę utworzenia karty zaproponowaną przez grupę roboczą.

2.1.4. ETAP IV ZASADY MONITOROWANIA I EWALUACJI.

Przygotowanie opisu **monitoringu i ewaluacji**, czyli określenie zasad i procedur dokonywania ewaluacji oraz monitorowania, służące zbadaniu, czy LGD dobrze realizuje zadania wynikające z LSR. **Na etapie IV przygotowania LSR** (20.11 – 26.11.2015) zastosowano następujące metody partycypacyjne:

1. **Punkt Konsultacyjny** – W dniu 20 listopada w punkcie konsultacyjnym został przedłożony do publicznej wiadomości zarys procedury monitoringu i ewaluacji LSR. Osoby zainteresowane mogły zgłaszać swoje uwagi oraz propozycje zapisów. W tym przypadku zainteresowanie nie było zbyt wielkie swoje uwagi zgłosiły jedynie osoby, które uczestniczą w procesie konsultacji od początku i znały dość dobrze temat.
2. **Grupa robocza** (24.11, 9 os.) – Podczas spotkania członkowie grupy roboczej zapoznali się z zarysem procedury, uwagami, które zostały zgłoszone w punkcie konsultacyjnym. Szczególnie dużo czasu poświęcono na wskazanie elementów, które powinny być poddawane monitoringowi i ewaluacji w trakcie realizacji LSR a także dyskutowano o częstotliwości wykonywania pomiarów. Ostatecznie wypracowano dość szczegółowy dokument, który został przekazany do dalszych konsultacji.
3. **Spotkanie konsultacyjne** (26.11, 8 os.) – Na spotkaniu został szczegółowo omówiony dokument, wskazano najważniejsze kwestie z punktu widzenia prawidłowej realizacji LSR. Uczestnicy spotkania nie wnieśli żadnych uszczegółowień ani uwag do przedstawionej propozycji.
4. **Dyskusja reprezentantów** (26.11, 9 os.) – Podczas spotkania omówiono wszystkie najważniejsze kwestie dokumentu, szczegóły oraz opracowanie graficzne pozostawiono w gestii biura LGD.

2.1.5. ETAP V PRZYGOTOWANIE PLANU KOMUNIKACYJNEGO W ODNIESIENIU DO REALIZACJI LSR.

Konsultacje nad opracowaniem planu komunikacji – Etap V (27.11. – 04.12) obejmował ustalenie celów komunikacji, działań komunikacyjnych, grup docelowych, środków przekazu oraz terminów i kosztów.

1. **Standaryzowany wywiad kwestionariuszowy** – przeprowadzany przez pracowników biura LGD z osobami odwiedzającymi biuro a także telefonicznie. Pozyskane informacje posłużyły do opracowania planu komunikacji.
2. **„Ankieta planu komunikacji"** dotyczyła zebrania potrzebnych informacji dt. Sposobu komunikacji z lokalną społecznością. Ankieta była udostępniana mieszkańcom przez cały okres konsultacji (od września) oraz umieszczona na stronie internetowej LGD.
3. Spotkanie **grupy roboczej** (1.12, 10 os.) podczas którego wypracowano zarys planu oraz brakujące do jego realizacji informacje. Uwzględniono wyniki ankiety planu komunikacji. Uczestnicy spotkania szczególną rolę w informowaniu

mieszkańców przypisywali lokalnym liderom i ten punkt koniecznie musiał zostać dopisany do PK jako środek przekazu informacji. Zobligowano również pracowników biura do utworzenia w przyszłości solidnej listy z kontaktami do sołtysów, księży, przewodniczących KGW.

4. Proces konsultacji tego etapu zakończył się **spotkaniem przedstawicieli reprezentantów** z ekspertem oraz pracownikami biura (3.12, 10 os.), na którym dopracowano szczegóły Planu komunikacji. Podjęta została również ostateczna decyzja co do terminu przeprowadzania szczegółowej analizy dot. efektywności PK. Ustalono, że działania informacyjne zostaną rozpisane rocznie i poddane analizie i przekazane do oceny Zarządu do końca pierwszego kwartału następnego roku. Po czym zarekomendowano upublicznienie na stronie internetowej wyników analizy.

2.2. DANE Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR, KTÓRE WYKORZYSTANE ZOSTAŁY DO OPRACOWANIA LSR

2.2.1. DANE WYKORZYSTANE DO PRZYGOTOWANIA LSR „ANKIETA DIAGNOZUJĄCA PROBLEMY W SRODOWISKU LOKALNYM":

Poniżej zostały zaprezentowane wyniki ankiety diagnozującej problemy w środowisku lokalnym na obszarze LGD.

1. jak ocenia Pan/Pani **dostępność oferty kulturalnej** na terenie gminy/miasta? Proszę o zaznaczenie krzyżykiem od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo słabą dostępność do kultury a 5 bardzo dobrą dostępność do oferty kulturalnej.

dostępność oferty kulturalnej				
1	2	3	4	5
30	76	124	112	53
8%	19%	31%	28%	13%
Suma odpowiedzi 395				

Odpowiedzi były rozproszone jednak najwięcej osób wskazało na przeciętne zadowolenie z oferty kulturalnej na terenie LGD.

2. jak ocenia Pan/Pani **dostępność oferty edukacyjnej** dla młodzieży i dorosłych na terenie gminy/miasta? Proszę o zaznaczenie krzyżykiem od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo słabą dostępność do edukacji a 5 bardzo dobrą dostępność do oferty edukacyjnej.

dostępność oferty edukacyjnej				
1	2	3	4	5
21	72	115	129	58
5%	18%	29%	33%	15%
Suma odpowiedzi 395				

Większość osób dobrze lub przeciętnie ocenia dostępność oferty edukacyjnej dla młodzieży i dorosłych na terenie LGD.

3. jak ocenia Pan/Pani **dostępność oferty spędzania wolnego czasu** na terenie gminy/miasta? Proszę o zaznaczenie krzyżykiem od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo słabą ofertę spędzania wolnego czasu a 5 bardzo dobrą.

dostępność oferty spędzania wolnego czasu				
1	2	3	4	5
56	130	125	59	25
14%	33%	32%	15%	6%
Suma odpowiedzi 395				

Większość osób słabo ocenia dostępność oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy/miasta. Niewielki procent ankietowanych bardzo dobrze ocenia możliwość spędzenia wolnego czasu. Mimo, że opinie były rozproszone to jednak ankietowani chcieliby, aby na terenie/gminy miasta powstała ciekawa oferta na spędzenie wolnego czasu.

4. jak ocenia Pan/Pani **możliwości jakie oferuje świetlica wiejska** w twojej miejscowości? Proszę o zaznaczenie krzyżykiem od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo słabą ofertę spędzania wolnego czasu a 5 bardzo dobrą.

możliwości jakie oferuje świetlica wiejska w twojej miejscowości				
1	2	3	4	5
118	93	74	70	40
30%	24%	19%	18%	10%
Suma odpowiedzi 395				

Większość ankietowanych nie jest zadowolona z możliwości jakie oferuje świetlica wiejska w ich miejscu zamieszkania.

5. jak ocenia Pan/Pani **możliwości znalezienia pracy** na terenie gminy/miasta? Proszę o zaznaczenie krzyżykiem od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że bardzo trudno o pracę a 5 że są miejsca pracy a brakuje chętnych

możliwości znalezienia pracy na terenie gminy				
1	2	3	4	5
273	83	29	5	5
69%	21%	7%	1%	1%
Suma odpowiedzi 395				

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że bardzo ciężko jest znaleźć pracę na terenie gminy/miasta. Według osób największym problem jest to, że brakuje miejsc pracy.

6. jak ocenia Pan/Pani szanse powodzenia **własnej działalności gospodarczej (firmy)** lub agroturystycznej na terenie gminy/miasta? Proszę o zaznaczenie krzyżykiem od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że nie widzi Pan/Pani szans na własną działalność, a 5 jeśli widzi Pan/Pani przyszłość dla takich rozwiązań

szanse powodzenia własnej działalności gospodarczej (firmy) lub agroturystycznej				
1	2	3	4	5
91	148	100	41	15
23%	37%	25%	10%	4%
Suma odpowiedzi 395				

Według ankietowanych nie ma szans aby utrzymały się nowo otwarte firmy lub działalności agroturystyczne. Bardzo niewielki odsetek osób zaznaczyło w ankiecie, iż taki pomysł miałby szanse na powodzenie.

7. Jakie podejmowane działania najlepiej wpłynęłyby na poprawę warunków na rynku pracy obszaru LGD (powiat krasnostawski) (proszę zaznaczyć 3 najistotniejsze)?

Najczęściej wybieraną odpowiedzią były dotacje dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą – 19% ankietowani uznali, iż warto byłoby wprowadzić szkolenia i doradztwo z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej – 16%, dotowane, tanie kredyty dla przedsiębiorców – 11%. Działalność inkubatorów przedsiębiorczości (instytucji dofinansowanych z budżetu i z innych środków, które udostępniają za niską opłatą lokale dla przedsiębiorców i wspierają ich działalność) – 10%, Stworzenie preferencyjnych warunków dla absolwentów wchodzących na rynek pracy – 10%, Okresowe zatrudnienie, staże – 9%, Szkolenia i praktyki zawodowe dla bezrobotnych – 8% , Dotacje dla osób prowadzących lub rozpoczynających działalność agroturystyczną – 8%, Usprawnienie systemu pośrednictwa pracy – 6%, Doradztwo zawodowe i pomoc psychologiczna – 3%

8. **Przedsiębiorstwa z jakiej dziedziny wg Pana/Pani mogą stać się motorem rozwoju gospodarczego w gminy/miasta (proszę zaznaczyć 1 dziedzinę)?** Udzielono 395 odpowiedzi, w tym 36% mieszkańców wskazywało na przetwórstwo, 30% - produkcję, 25% - turystykę, 9 % - handel.

9. **Co powinno być najbardziej wspierane przez Lokalną Grupę Działania. Proszę zaznaczyć tylko 3 najważniejsze tematy.** Spośród 1185 ogółem mieszkańcy udzielili następujących wskazań: działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości - 23 %, wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju agroturystyki, turystyki i gastronomii - 16 %, promocja produktów i usług o charakterze lokalnym i regionalnym - 14 %, promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy - 12 %, promocja zdrowia i aktywnych form wypoczynku 10 % i inne.

10. Na pytanie: Czy potrzebna jest poprawa stanu infrastruktury na terenie gminy/miasta, jeśli tak to proszę o zaznaczenie, w którym obszarze najbardziej? (proszę ponumerować od 1-3 od najważniejszego do najmniej ważnego), mieszkańcy najczęściej udzielali odpowiedzi dotyczących zapotrzebowania na: remont i budowę dróg lokalnych – 25%, infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./ - 20%, a także świetlic wiejskich – 17%. Pozostałe wskazania dotyczyły: infrastruktura rekreacji np. place zabaw, obiekty sportowe itp. -11%, infrastruktura turystyki, ścieżki, szlaki, stanice kajakowe, punkty informacyjne, inne – 13%, infrastruktura wspierania przedsiębiorczości (inkubatory przedsiębiorczości, biura doradztwa, pośrednictwa pracy, pośrednictwa biznesowego itp.) -10%, 2% mieszkańców - stwierdziła, że wystarczy ta infrastruktura, która jest w gminie/mieście – powinniśmy skupić się na wykorzystaniu istniejącej, 1% mieszkańców wskazał na inne. Łącznie wpłynęło 1172 wskazań.

11. **Jakie problemy społeczne wg Pana/Pani należy rozwiązać w pierwszej kolejności? (proszę ponumerować od 1-3 od najważniejszego do najmniej ważnego).**

Spośród wymienionych problemów społecznych takich jak: przestępczość, bezrobocie, ubóstwo, przemoc w rodzinie, patologie (alkoholizm, narkomania), niedobór organizacji pozarządowych, mała aktywność środowisk lokalnych, aktywizacja grup defaworyzowanych, emigracja młodych i dobrze wykształconych osób, Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet) – na 1185 wskazań łącznie, mieszkańcy stwierdzili, iż największym problemem społecznym jest bezrobocie (27%) i emigracja młodych i dobrze wykształconych osób (21%). Ankietowani zwrócili również uwagę na problem niedoboru organizacji pomagających w znalezieniu pracy, małą aktywność środowisk lokalnych (po 11%) oraz ubóstwo -8%.

12. Proszę wskazać **działania o charakterze innowacyjnym***, które powinny być wspierane z fundusz europejskich w ramach PROW 2014-2020? (W propozycjach o charakterze innowacyjnym padały propozycje dotyczące rozwoju branży przetwórstwa oraz utworzenia inkubatorów przetwórstwa lokalnego.)

2.2.2. DANE WYKORZYSTANE DO PRZYGOTOWANIA LSR – SONDA INTERNETOWA

W odpowiedzi na sondę zamieszczoną na stronie internetowej LGD (w dniach od 16.09-30.11), w odpowiedzi na pytanie: Którym z poniższych zakresów jesteś zainteresowany(a)? (dotyczy projektów realizowanych w okresie 2014-2020 w ramach PROW (Leader), na 30 ankietowanych – 24,1% wyraziło zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej a 17,2% rozwojem mikro i małych przedsiębiorstw.

2.2.3. DANE WYKORZYSTANE DO PRZYGOTOWANIA LSR - WYWIAD BEZPOŚREDNI.

Wywiady bezpośrednie przeprowadzone z uczestnikami dożynek gminnych w Fajsławicach, Gorzkowie, Izbicy, Kraśniczynie i Żółkiewce. Zadano 4 pytania: **Czego Pana/Pani zdaniem brakuje w gminie, aby ludziom żyło się lepiej?** (Najczęściej wymieniane odpowiedzi to: miejsc pracy, infrastruktury drogowej, turystycznej i rekreacyjnej). **Jakich jest najwięcej upraw na terenie Pana/Pani gminy? (**Najczęściej wymieniane były: zboża, rzepak, zioła, owoce miękkie). **Co w Pana/Pani gminie zmieniło się na lepsze w ciągu ostatnich kilku lat?** (Najczęściej respondenci wskazywali na poprawę infrastruktury społecznej w Gminie, dzięki pozyskanym środkom z UE.) **Czy widzi Pan/Pani perspektywy rozwoju dla ludzi młodych na terenie gminy? (**Najczęściej respondenci wskazywali na brak perspektyw dla ludzi młodych).

2.2.4. DANE WYKORZYSTANE DO PRZYGOTOWANIA LSR „ANKIETA – GRUPY DEFAWORYZOWANE"

Działaniem przeprowadzonym w ramach konsultacji było **określenie grup defaworyzowanych**. W ramach spotkań w każdej z Gmin zapytano uczestników jakie grupy według nich są na terenie ich gminy defaworyzowane. Badaniu posłużyła ankieta. Uczestnicy mieli za zadanie uszeregować wskazane grupy defaworyzowane od 1 - najbardziej potrzebujący, 2 w drugiej kolejności, 3, 4 … itd. oraz ewentualnie wskazać jeszcze inne grupy osób, które mogą być uznane za defaworyzowane. Wyniki przedstawiały się następująco: najczęściej pojawiające się odpowiedzi to: **bezrobotni – 37, ludzie młodzi – 34, osoby powyżej 50 r.ż. – 27,** niepełnosprawni – 25, kobiety, w tym samotnie wychowujące dzieci -24, nieposiadający kwalifikacji zawodowych – 22, osoby i rodziny dotknięte patologiami (np. alkoholizm) – 17 a osoby i rodziny, na które niekorzystny wpływ ma długotrwała rozłąka spowodowana wyjazdami za pracą – 8, inne – 0.

2.2.5. DANE WYKORZYSTANE DO PRZYGOTOWANIA LSR „ANKIETA – PLAN KOMUNIKACJI LGD"

Działaniem przeprowadzonym w ramach konsultacji było określenie najbardziej skutecznych form komunikacji mieszkańców z LGD oraz istotnych z punktu widzenia mieszkańców tematów, o których chcieliby być informowani przez LGD. Pozyskane informacje zostały wykorzystane w celu opracowania planu komunikacji. Badaniu posłużyła ankieta. Uzyskano 440 odpowiedzi. Najbardziej skuteczne źródła informacyjne o działalności LGD wg badanych były: strona internetowa LGD – 66, strony internetowe JST – 50 oraz informacje słowne od lokalnych liderów – 41. Wśród odpowiedzi dotyczących innych stron internetowych najczęściej wymieniane były strony: GOK i strony gminne, z kolei wśród innych skutecznych kanałów komunikacyjnych najczęściej wymieniane były: telefon, tygodniki lokalne, tablice informacyjne w sołectwach, informacje od sołtysa (wiadomości), ogłoszenia w kościele, przekazywanie informacji za pośrednictwem szkół, zebrania wiejskie, sesje sołtysów, sesje rady gminy, tv regionalna, facebook. Wśród odpowiedzi dotyczących tematów najbardziej istotnych dla lokalnej społeczności, o których powinno informować LGD wymieniano: informacje dotyczące organizowanych naborów 72 oraz wynikach przeprowadzonych naborów wniosków o dofinansowanie w ramach LSR, informowanie o organizowanych szkoleniach a także wydarzeniach i imprezach promocyjnych – 58.

2.2.6. DANE WYKORZYSTANE DO PRZYGOTOWANIA LSR „ANKIETA – PROPOZYCJE PROJEKTOW"

Działaniem przeprowadzonym w ramach konsultacji było określenie planowanych do realizacji projektów będących odpowiedzią na potrzeby mieszkańców w ramach wskazanych zakresów możliwych do realizacji poprzez LSR. W ramach spotkań w każdej z Gmin poproszono uczestników o wskazanie propozycji projektów/działań jakie należałoby podjąć, aby poprawić jakość życia mieszkańców. Badaniu posłużyła ankieta. Uczestnicy mieli za zadanie uszeregować wskazać konkretne przykłady projektów/działań.

1. **Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.** Wśród propozycji najczęściej wskazywane były:

- rozwój małych przedsiębiorstw, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, przetwórstwo owocowo-warzywne, zakład przetwórstwa warzywnego lub owocowego - produkcja mrożonych warzyw i owoców, punkt sprzedaży bezpośredniej lokalnych produktów Przetwarzanie mięsa i wędlin, rozwój turystyki wiejskiej i kulturowej, usługi gastronomiczne, hotelarskie, promocja produktów tradycyjnych, usługi wynajmu sprzętu turystycznego: kajaki, rowery, tworzenie inkubatorów, inkubatory kuchenne, przetwórstwo spożywcze, doposażenie budynków kultury w sprzęt kuchenny , ścieżki rowerowe, place zabaw, boiska sportowe, Place zabaw i wiaty, Szkolenia, większy dostęp do szkoleń np. jak prowadzić własną firmę

2. **Walka z ubóstwem na obszarach wiejskich**

- Rozwój działalności pozarolniczej jako dodatkowe źródło dochodu, więcej szkoleń dla bezrobotnych i kursów, staże pracy, budowa i modernizacja dróg

3. **Wspieranie i aktywizacja grup defaworyzowanych na obszarach wiejskich**

- Wsparcie dla przedsiębiorców zatrudniających osoby z grup defaworyzowanych w postaci szkoleń, szkolenia dla ludzi młodych – przekwalifikowanie, integracyjne imprezy kulturalne, pomoc w zatrudnieniu osób w wieku 50 lat, tworzenie miejsc dostępnych dla grup defaworyzowanych, biur/punktów pomocy prawnej,

4. Aktywność społeczna na obszarach wiejskich

- wspieranie integracji pokoleniowej na poszczególnych wioskach, wspieranie aktywności KGW, więcej atrakcji dla dzieci, młodzieży, różne formy spędzania czasu, zakup instrumentów muzycznych, utworzenie większej liczy stowarzyszeń, zakup strojów ludowych dla członków KGW, stwarzanie dobrych warunków działania dla NGO

5. Rozwój turystyki i agroturystyki na obszarach wiejskich

- infrastruktura turystyki, ścieżki rowerowe, miejsca noclegowe, wypożyczalnie rowerów, ścieżki edukacyjne, oznakowanie szlaków, altany, wiaty, place zabaw, tarasy widokowe, rozbudowa infrastruktury drogowej, remont dróg lokalnych i rozbudowa chodników przy poboczu drogi, parkingi, turystyka/agroturystyka z naciskiem na walory naturalne gminy, czyste środowisko, należy stymulować produkcję ekologicznej, certyfikowanej żywności, która przyciągnie turystów, rozwój szlaków pieszych i rowerowych, opracowanie sieci takich szlaków, rozbudowa bazy turystycznej, miejsca postojowe, wiaty, boiska wielofunkcyjne, campingi, place ogólnodostępnego, wypoczynku, altany, grille

6. Przykłady projektów innowacyjnych i wykorzystujących lokalne zasoby

- fotowoltaika, zakłady przetwórnie, aby wykorzystać lokalne zasoby, powstanie przedsiębiorstw opierających swój rozwój o budowaną sieć szerokopasmowego Internetu

2.3. WYNIKI PRZEPROWADZONEJ ANALIZY WNIOSKÓW Z KONSULTACJI

Dokonano analizy przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji społecznych. Ostatecznej analizy dokonała Grupa Robocza. Przyjęto następujące wnioski:

Konsultacje społeczne na pierwszym etapie pokazały bardzo szerokie spektrum problemów z jakimi boryka się lokalna społeczność. Problemy wystąpiły w wielu aspektach. Jednak oczywiste jest, że nie ma takiej możliwości, aby zapewnić zaspokojenie wszystkich potrzeb mieszkańców i rozwiązać istniejące problemy. Zebrane problemy i potrzeby od różnych grup społecznych uczestniczących w konsultacjach zostały podsumowane przez pracowników biura i przestawione podczas spotkania z grupą roboczą. Uczestnicy posiedzenia na podstawie przedstawionych wniosków z konsultacji ostatecznie przyjęli działania, które będą miały wpływ na realizację wcześniej ustalonego z mieszkańcami celu ogólnego strategii oraz zaspokoją potrzeby zgłaszane przez największą liczbę uczestników spotkań konsultacyjnych a także te, które pozwolą na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, czyli związanych z pracą a następnie te, które mają wpływ na atrakcyjność obszaru i zaspokoją potrzeby czasu wolnego. Ostatnia konkluzja przyjęta przez grupę roboczą dotyczyła wzmocnienia kapitału społecznego, przeciwdziałania ubóstwu i marginalizacji społeczności lokalnej. Propozycja grupy roboczej znalazła odzwierciedlenie w przygotowanym Planie Działania do realizacji w latach 2016 – 2022.

ROZDZIAŁ III DIAGNOZA - OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

3.1. OKREŚLENIE GRUP SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI LSR ORAZ PROBLEMÓW I OBSZARÓW INTERWENCJI ODNOSZĄCYCH SIĘ DO TYCH GRUP.

Według stanu na dzień 31.12.2013r. liczba mieszkańców terenu LGD wynosiła 66 559 ludności, co stanowi 3,08 % ludności województwa lubelskiego. W porównaniu liczba ludności w powiecie krasnostawskim na dzień 31.12.2007r. wynosiła 68 460 osób, a zatem liczba ludności spadła o 1901 osób. Szczegółowe dane dotyczące struktury ludności przedstawiono poniżej.

Tabela nr 1 Struktura ludności na obszarze LGD.

Gmina	Liczba ludności w gminie	Mężczyźni %	Kobiety %	Powierzchnia km²	Gęstość zaludnienia os/km²
Krasnystaw Miasto	19 539	47,85	52,15	42	464
Fajsławice	4 730	49,24	50,76	71	67
Gorzków	3 692	46,48	53,52	96	38
Izbica	8 504	49,42	50,58	138	62
Krasnystaw	8 872	48,96	51,04	151	59
Kraśniczyn	3 951	50,34	49,66	110	36
Łopiennik Górny	4 115	48,97	51,03	106	39
Rudnik	3 210	49,81	50,19	89	36

Siennica Różana	4 282	48,95	51,05	98	44
Żółkiewka	5 664	48,02	51,98	130	44
Obszar LGD	**66 559**	**48,62**	**51,38**	**1031**	**65**

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych stan na 31.12.2013r.

Z powyższej tabeli wynika, że 48,62% ludności obszaru LSR stanowili mężczyźni a ok. 51,38 % kobiety. Najwięcej ludności zamieszkuje w mieście Krasnystaw (29,31%) i w gminie Krasnystaw (13,37%), z kolei najmniej licznie zamieszkana jest gmina Rudnik (4,82%). Gęstość zaludnienia na obszarze objętym LSR wynosiła zgodnie ze stanem na koniec 2013r. 49,67 osób/km^2 i była mniejsza niż wartość tego wskaźnika dla powiatu krasnostawskiego (66,34 osób/km^2), dla województwa lubelskiego (86,22 osób/km^2), oraz Polski (121,90 osób/km^2). Na spadek liczby ludności wpływ ma ujemny przyrost naturalny.

Tabela 2 Ruch naturalny na obszarze LGD „Krasnystaw PLUS", lata 2009-2013

Rok	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów
2009	8,8	13,71
2010	8,3	13,51
2011	8,4	13,45
2012	8,3	12,68
2013	8,2	13,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL z GUS

Dodatkowym czynnikiem mającym niekorzystny wpływ na liczbę ludności jest saldo migracji. Zjawisko migracji ludności określane jest jako wędrówka ludności mająca na celu zmianę miejsca pobytu. Przemieszczanie się ludności jest całkowicie naturalnym zjawiskiem i występowało we wszystkich czasach. Nasilenie się migracji może nastąpić m.in. z przyczyn złej sytuacji gospodarczej w miejscu zamieszkania (migracje ekonomiczne) lub sytuacji politycznej nie odpowiadającej migrującym (migracje polityczne) (źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Migracja_ludności). O ile migracja w obrębie powiatu zmienia tylko strukturę miejsca zamieszkania, o tyle migracje zewnętrzne do innych powiatów, województw i za granicę powodują odpływ ludności. W analizowanym okresie (2009-2014) saldo migracji, czyli różnica osób, które osiadają na terenie LGD i z niego wyjeżdżają jest ciągle ujemne.

Tabela 3 Saldo migracji na obszarze LGD.

Jednostka terytorialna	Saldo migracji Ogółem							
	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
POLSKA	-20485	-14865	-1196	-2114	-4334	-6617	-19904	-15750
LUBELSKIE	-5751	4433	4153	4905	5136	5172	5627	5760
Krasnystaw	-71	-28	-12	-40	-41	-22	-5	-11
Krasnystaw miasto	-48	-30	-28	-52	24	-90	-105	-111
Fajsławice	16	23	14	-23	-23	-36	-14	-5
Gorzków	-8	-10	5	-26	-2	-8	-23	
Izbica	-22	-33	-20	15	-11	-29	-21	-14
Kraśniczyn	-1	-5	-11	-40	-15	-5	-4	-8
Łopiennik Górny	16	-10	-9	17	14	-4	-8	15
Rudnik	-18	4	4	-4	-17	-9	-23	-11
Siennica Różana	-23	-25	-7	14	-18	-11	30	-12
Żółkiewka	1	14	-2	-17	-7	-13	-23	2
Ogółem LGD	**-158**	**-100**	**-66**	**-156**	**-96**	**-227**	**-196**	**-155**

Dane wg BDL GUS na dzień 31.12.2014r.

Na ogólną liczbę ludności na terenie Lokalnej Grupy Działania „KRASNYSTAW PLUS" w 2013r. 66 559 osób liczba osób będących w wieku **przedprodukcyjnym** wyniosła 8 865 (co stanowi 13,32% całego obszaru omawianego LGD, przy czym w województwie lubelskim wartość ta wynosi 14,92%). W strukturze wiekowej obszaru LGD przeważa ludność w wieku **produkcyjnym** i wynosi 42 834 (co stanowi 64,35% całego obszaru omawianego LGD, natomiast w województwie lubelskim wartość ta wynosi 66,14%). Ostatnią grupą są mieszkańcy w wieku **poprodukcyjnym**. Ich liczba wynosi 14 860 i stanowi 22,33% obszaru LGD, w województwie lubelskim jest to 18,94%.

Tabela nr 4 Struktura ludności obszaru LSR w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Gmina	Osoby w wieku przedprodukcyjnym 14 lat i mniej		Osoby w wieku produkcyjnym 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni		Osoby w wieku poprodukcyjnym	
		%		%		%
Obszar LGD	**8 865**	**13,32**	**42 834**	**64,35**	**14 860**	**22,33**
Województwo lubelskie	**321 602**	**14,92**	**1 426 125**	**66,14**	**408 423**	**18,94**

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych stan na 31.12.2013r.

Wszystkie gminy omawianego obszaru wykazują mały odsetek ludzi w wieku przedprodukcyjnym i jednoczesny wysoki odsetek ludzi w wieku produkcyjnym. Zapewne jest to związane ze zjawiskiem sukcesywnego wchodzenia na rynek pracy roczników z okresów wyżu demograficznego, a obecny ruch naturalny nie kompensuje tych przepływów ludności. Jest to zjawisko charakterystyczne nie tylko dla opisywanego obszaru, ale także dla województwa lubelskiego. Wysoka liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, wynika ze zmniejszającej się liczby urodzeń oraz nasilonej migracji stałej. Oznacza to, iż obszar LGD może stać się obszarem starzenia się ludności.

3.1.1. POZIOM WYKSZTAŁCENIA

Jednym z najważniejszych wskaźników określających jakość kapitału ludzkiego jest poziom wykształcenia społeczeństwa. Jest ono czynnikiem zwiększającym możliwości polepszania sytuacji materialnej ludzi a jego wyższy poziom ułatwia aktywny udział w życiu swojego środowiska, pozwala na pełniejsze rozwijanie zainteresowań, możliwości oraz na lepszą organizację czasu.

Korzyści płynące z wykształcenia przekładają się na całe społeczeństwo. Lepiej wykształceni mieszkańcy powodują większą konkurencyjność gospodarki, szybszy wzrost dochodu narodowego, lepsze wykorzystanie zasobów, spadek bezrobocia, zmniejszenie się obszarów ubóstwa, marginesu społecznego, a także lepsze funkcjonowanie lokalnych społeczności i struktur demokratycznych. Z danych uzyskanych na podstawie Narodowego spisu powszechnego w 2011r. wynika, iż zdecydowana większość mieszkańców zamieszkujących teren LGD charakteryzowała się wykształceniem średnim i policealnym (33,0%) i średnim zawodowym (19,6%). Wyższym wykształceniem legitymuje się 11,0% osób, wykształceniem policealnym 3,4%, średnim ogólnokształcącym 9,1%, średnim zawodowym 20,5%, zasadnicze zawodowe 19,6%, gimnazjalne 5,5%, podstawowe ukończone 27,7%, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego 2,2%.

W porównaniu z całym krajem LGD „Krasnystaw PLUS" pod względem ilości mieszkańców z wyższym wykształceniem wypada słabiej. W roku 2011 na terenie Polski takich osób było 17,9%, natomiast w powiecie krasnostawskim w tym samym roku było 11,9%. (źródło: Narodowy Spis powszechny 2011r.)

Oferta szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego na terenie LGD „KRASNYSTAW PLUS" jest wszechstronna i ciekawa, natomiast problemem jest brak szkolnictwa wyższego. Zamieszkała tu młodzież ma jednak stosunkowo łatwy dostęp do uczelni wyższych, z uwagi na bliskość placówek edukacyjnych na poziome wyższym zlokalizowanych w Lublinie, Chełmie i Zamościu. Zauważalnym problemem stwierdzonym przez mieszkańców w ramach konsultacji społecznych jest fakt, iż młodzi ludzie podejmując naukę w mieście, często pozostają tam ze względu na większą możliwość podjęcia pracy.

3.1.2. GRUPY DOCELOWE

Mówiąc o najszerszej grupie docelowej mamy na myśli mieszkańców (ludność) terenu objętego LSR. Wśród nich występują grupy osób, określane mianem defaworyzowanych, które z powodów innych niż brak kompetencji z większym trudem niż pozostali znajdują i utrzymują zatrudnienie. Zjawisko defaworyzacji może odnosić się do kobiet, osób młodych oraz osób w wieku 50+, rodziców samotnie wychowujących dzieci, niepełnosprawnych, osób po epizodach chorób psychicznych, byłych więźniów, długotrwale bezrobotnych i wszelkich innych grup. Na podstawie diagnozy, badań własnych, spotkań Grupy Roboczej i przedstawicieli reprezentantów oraz podczas konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze LGD „KRASNYSTAW PLUS", zidentyfikowano trzy grupy defaworyzowane ze względu na dostęp do rynku pracy, zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich problemy – **osoby bezrobotne, ludzie młodzi do 34 r. ż. oraz osoby powyżej 50 r. ż.** Produkty operacji realizowanych w ramach LSR będą służyć ogółowi społeczeństwa. Poniżej określono grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji na terenie LGD, do których skierować należy

przede wszystkim działania związane z kształtowaniem i wzmocnieniem postaw przedsiębiorczych, ofertą spędzania czasu wolnego a także rozwojem infrastruktury użyteczności publicznej.

3.1.3. BEZROBOTNI

Osoba bezrobotna wg definicji zgodnej z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Problem bezrobocia jest jednym z głównych problemów występujących na obszarze LGD. W powiecie krasnostawskim w 2013 roku 5 037 osób pozostawało bez pracy. W ramach konsultacji mieszkańcy obszaru wskazywali, że brak miejsc pracy jest dla powiatu największym problemem. Zdiagnozowane **problemy** tej grupy osób to zagrożenie ubóstwem, szerzące się patologie oraz pogłębiające problemy z zadłużaniem się. Ponadto długotrwałe pozostawanie bez stałej pracy prowadzi do frustracji, depresji i wycofywania się oraz braku wiary w siebie uniemożliwiającym podjęcie pracy, kiedy jest proponowana. **Obszar interwencji.** Planowane wsparcie dla osób bezrobotnych w ramach LSR to: dostęp do premii na tworzenie nowych przedsiębiorstw (preferencja - wnioskodawca z grupy defaworyzowanej), preferencje w zatrudnianiu dot. pozyskiwania dotacji na rozwój istniejących przedsiębiorstw (preferencja – miejsce pracy dla osoby z grupy defaworyzowanej), preferencja w pozyskiwaniu środków na rozwój przedsiębiorstw przez wnioskodawców z grupy defaworyzowanej, udział w projektach grantowych skierowanych na działania edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych oraz możliwość skorzystania z oferty edukacyjno – integracyjnej Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji.

3.1.4. LUDZIE MŁODZI

Ludzie młodzi (od 15-34r.) z. stanowią 56,7% ogółu bezrobotnych. Bezrobocie ludzi młodych jest jednym z najtrudniejszych zjawisk na rynku pracy. Głównymi **problemami** ludzi młodych jest brak doświadczenia zawodowego, stażu pracy, niedostateczne wykształcenie i brak kwalifikacji. Wśród młodych bezrobotnych nie brakuje również osób z wyższym wykształceniem co oznacza, iż zdobycie odpowiedniego wykształcenia nie stanowi gwarancji na znalezienie satysfakcjonującej i zgodnej z zainteresowaniami i predyspozycjami pracy zawodowej. Wysoki wskaźnik migracji wskazuje, że młodzież wybiera emigracje zarobkową. Łatwość wyjazdu do pracy za granicą i niewielkie perspektywy na miejscu nie motywują do inwestowania w siebie. Problemy tej grupy dotyczą również słabej oferty spędzania wolnego czasu, skierowanej do młodzieży szczególnie na obszarach gmin wiejskich. Oferta ta działa głównie przy GOK (tam, gdzie instytucje istnieją) co powoduje, że ludzie młodzi z bardziej oddalonych miejscowości mają utrudniony dostęp do bogatszej oferty, którą posiada np. Miasto Krasnystaw, gdzie infrastruktura jest bogatsza. Częstą zorganizowaną formą spędzania czasu oferowaną młodzieży są kluby sportowe. Informacje z poszczególnych gmin nie wskazują na aktywności innego rodzaju oprócz kółek zainteresowań przy szkołach i GOK oraz działalności w OSP. Konsultacje społeczne prowadzone na terenie LGD potwierdziły jednoznacznie, że grupą defaworyzowaną w opinii mieszkańców jest młodzież. Mieszkańcy wskazują na wciąż niedostateczną infrastrukturę kultury sportu i rekreacji, na brak liderów (osób dorosłych, które mogłyby zainteresować czymś młodzież), najczęściej podnoszone problemy tej grupy to brak wsparcia na rynku pracy, zagrożenie patologiami, brak perspektyw dla pozostania na obszarze LGD. **Obszar interwencji.** Planowane wsparcie dla ludzi młodych do 34 r.ż. w ramach LSR to: dostęp do premii na tworzenie nowych przedsiębiorstw (preferencja - wnioskodawca z grupy defaworyzowanej), preferencje w zatrudnianiu dot. pozyskiwania dotacji na rozwój istniejących przedsiębiorstw (preferencja – miejsce pracy dla osoby z grupy defaworyzowanej), preferencja w pozyskiwaniu środków na rozwój przedsiębiorstw przez wnioskodawców z grupy defaworyzowanej, udział w szkoleniach i wizycie studyjnej w ramach Akademii Start – up, udział w projektach grantowych skierowanych na działania edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych oraz możliwość skorzystania z oferty edukacyjno – integracyjnej Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji.

3.1.5. OSOBY POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Osoby powyżej 50 roku życia znajdują się w szczególnie trudnym położeniu na rynku pracy. Osoby te stanowią 10,03% wśród bezrobotnych a liczba ich w ostatnich latach wzrasta. **Problemy**. Główne przyczyny bezrobocia ludzi po 50 r.ż. dotyczą: niskich i nieaktualnych kwalifikacji, niskiej samooceny, niskiego poziomu wykształcenia. Są to osoby, które utraciły dotychczasowe miejsca pracy z różnych przyczyn: w wyniku restrukturyzacji, długotrwałej choroby, które nie chciały lub nie miały szansy podniesienia swoich kwalifikacji itp. Takim osobom ciężko jest w tym wieku zmienić branżę, w której pracowali wiele lat; często nie nadążają za nowoczesnymi technologiami (konieczność obsługi komputera, sprawne poruszanie się po Internecie, obsługa różnego typu urządzeń i multimediów). Do braku kompetencji często dochodzi brak wiary w siebie i w swoje umiejętności, niechęć do podnoszenia kwalifikacji, obawa przed niepowodzeniem, zły stan zdrowia. Część osób z tej grupy defaworyzowanej zrzeszona jest w grupach nieformalnych (koła lub kluby seniorów) i działają na rzecz swoich członków poprzez organizację imprez integracyjnych, wyjazdów i spotkań finansowanych ze składek. Na obszarze LGD brakuje oferty ze

sfery działalności edukacyjnej i wspomagającej samorealizację zgodnie z ich zainteresowaniami. **Obszar interwencji.** Planowane wsparcie dla osób 50 + w ramach LSR: dostęp do premii na tworzenie nowych przedsiębiorstw (preferencja - wnioskodawca z grupy defaworyzowane), preferencje w zatrudnianiu dot. pozyskiwania dotacji na rozwój istniejących przedsiębiorstw (preferencja – miejsce pracy dla osoby z grupy defaworyzowanej), preferencja w pozyskiwaniu środków na rozwój przedsiębiorstw przez wnioskodawców z grupy defaworyzowanej, udział w projektach grantowych skierowanych na działania edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych oraz możliwość skorzystania z oferty edukacyjno – integracyjnej Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji.

3.1.6. POTENCJALNI I DZIAŁAJĄCY PRZEDSIĘBIORCY

Grupa docelowa jaką są przedsiębiorcy jest niezwykle ważna z punktu widzenia realizacji celów LSR, gdyż jako podmioty, które podejmując lub rozwijając swoją działalność, mogą przyczynić się do przywrócenia grup defaworyzowanych na rynek pracy. **Problemy** tej grupy to przede wszystkim brak środków na podjęcie lub realizację inwestycji rozwijanych działalności, którą prowadzą, utrudniony dostęp do rynków poza lokalnym. Bariery biurokratyczne związane z przetwórstwem, brak dostępu do nowych technologii w przetwórstwie i innych branżach. Wysokie koszty pracy i niedostosowanie kwalifikacji osób ubiegających sie o pracę. Problemem dla tych osób jest brak innych kompetencji, trudna konieczność zupełnego przekwalifikowania się, trudności w zaadaptowaniu się w innym systemie pracy (szef-pracownik, normowany~~m~~ czas pracy itp.), trudności w dojeździe do pracy (niedostatecznie sprawny transport publiczny ze wsi do miasta). **Obszar interwencji** to wsparcie inwestycyjne na realizację projektów w szczególności w obszarze turystyki, przetwórstwa i generujących ponad 1,5 miejsca pracy, preferowane będą także projekty o charakterze innowacyjnym, związane z ochroną klimatu oraz ochroną środowiska naturalnego. Pośrednio LGD wesprze tę grupę poprzez wsparcie podnoszenia kwalifikacji osób będących na lokalnym rynku pracy.

3.1.7. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Wskazana grupa docelowa obejmuje lokalnych liderów oraz grupy zaangażowane społecznie (OSP, KGW, zespoły regionalne i ludowe, inne stowarzyszenia, grupy nieformalne, niezależni działacze itp.) działające na rzecz aktywności obywatelskiej, tradycji i kultury, ochrony środowiska przyrodniczego i zagwarantowania spójności społecznej obszaru. Problemy tej grupy to przede wszystkim ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania projektów, niedostateczny dostęp do szkoleń i wiedzy w obszarach, w których działają, ograniczone możliwości prezentowania i promowania efektów pracy. **Obszary interwencji** w ramach LSR dla tej grupy to wsparcie finansowe na rozwój ich potencjału, podnoszenie kwalifikacji, wsparcie działań pozwalających na nawiązywanie nowych kontaktów, promocję, poprawę warunków działania (wyposażenie, rozbudowa pomieszczeń). Finansowanie w postaci grantów umożliwi większe zaangażowanie organizacji sformalizowanych jak i grup nieformalnych do tworzenia lokalnych inicjatyw, angażujących społeczność lokalną, niwelując postawę roszczeniową i bierność mieszkańców obszaru, co będzie prowadzić do integracji społeczeństwa. Działalność LGD w nowym okresie programowania będzie ukierunkowywała te organizacje na rozwój i promocje lokalnych produktów, zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty turystycznej, działania edukacyjne i integracyjne.

3.1.8. TURYŚCI

Kolejna grupa docelowa to turyści (osoby z poza terenu LGD odwiedzające ten teren w celach rekreacyjnych i wypoczynkowych). Trudno mówić o problemach tej grupy ze względu na fakt, iż nie jest to grupa bezpośrednio wspierana przez LSR. **Problem** dla potencjalnych turystów na obszarze LSR to brak promocji obszaru, ciekawej oferty na obszarze i produktów turystycznych, z których mogliby skorzystać. Niedostateczna jest również infrastruktura ścieżek rowerowych. **Obszar interwencji.** W ramach realizacji LSR zostaną wsparte projekty podnoszące atrakcyjność turystyczną obszaru oraz projekty promujące obszar wśród potencjalnych turystów.

3.1.9. SAMORZĄDY

Naczelną rolę w rozwoju obszarów wiejskich stanowią Samorządy, będące adresatami pomocy w szczególności w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, oferty spędzania wolnego czasu a także jako podmioty odpowiedzialne za politykę kulturalną i społeczną. Obszarem interwencji będzie wsparcie realizacji inwestycji.

3.1.10. LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

LGD wskazana jako grupa docelowa - podmiot inicjujący oraz działający na rzecz integracji i rozwoju oferty czasu wolnego, podtrzymywania lokalnej tradycji i kultury oraz kształtowania i animowania postaw przedsiębiorczych. Obszarem interwencji będzie wsparcie działań animacyjnych, operacji własnych, projektów współpracy oraz kosztów bieżących.

3.2. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI/PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (W TYM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ), BRANŻ Z POTENCJAŁEM ROZWOJOWYM (INFORMACJA O BRANŻACH GOSPODARKI MAJĄCYCH KLUCZOWE ZNACZENIE DLA ROZWOJU OBSZARU).

3.2.1. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ POZAROLNICZA PODSTAWOWE INFORMACJE O STRUKTURZE FIRM DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE LGD.

Wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, wynosi obecnie dla terenu objętego LGD 46 podmiotów i jest niższy niż średnia dla województwa (79 podmiotów) i średnia w kraju (106 podmiotów). Mimo że wskaźnik poprawia się to jednak wolniej niż w skali województwa oraz całego kraju, daje to obraz gospodarki obszaru, która nie nadrabia zaległości w zakresie przedsiębiorczości, przedsiębiorczość rozwija się wolniej niż na innych terenach.

Tabela nr 5. sektor kreatywny i przetwórczy.

Lp.	Jednostka terytorialna	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem						Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1	Lubelskie	5,34	5,93	5,19	4,93	5,46	6,07	0,63	0,60	0,81	0,72	0,61	0,50
2	Lubelskie - gminy miejsko-wiejskie	4,07	4,72	4,00	4,11	4,24	5,40	0,86	0,60	0,91	0,69	0,80	0,56
3	Lubelskie - gminy wiejskie	3,43	3,87	3,55	3,53	3,96	4,56	0,69	0,77	0,95	1,13	0,67	0,63
4	**Obszar LGD**	**-**	**1,75**	**1,18**	**1,04**	**1,33**	**1,31**	**-**	**1,25**	**0,88**	**0,78**	**0,27**	**0,52**

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W literaturze przedmiotu za sektor kreatywny (creative knowledge sector) w gospodarce narodowej uważa się ten, na który składają się działalności oparte na własności intelektualnej, mające swe korzenie w kulturze i nauce. W sektorze tym wyróżnia się dwie podstawowe grupy: działalności twórcze (creative industries) oraz tzw. działalności o dużym stopniu nasycenia wiedzą (knowledge intensive industries). W różnych klasyfikacjach zauważalne jest, że lista działalności zaliczanych do creative industries nie zawsze jest taka sama. Pod tym względem zestaw działalności o dużym stopniu nasycenia wiedzą nie budzi tyle kontrowersji i zazwyczaj wygląda bardzo podobnie. Do działalności twórczych zalicza się te dziedziny, które oparte są na ludzkiej kreatywności, talencie i umiejętnościach, wytwarzają i wykorzystują własności intelektualne, jak również zawierają potencjał do tworzenia dobrobytu i przyczyniają się do powstawania nowych miejsc pracy. Według DCMS do działalności tych zalicza się: reklamę, działalność wydawniczą, fotografię, architekturę, rynek sztuki i antyków, radio i telewizję, film i wideo, działalność muzyczną, wzornictwo i projektowanie (graficzne, wnętrz, form przemysłowych, multimediów, mody), działalność artystyczną i rozrywkową, rzemiosło artystyczne, działalność związaną z oprogramowaniem oraz gry wideo i gry komputerowe (źródło: Gospodarka narodowa 2 (270) Rok LXXXIV/XXV marzec–kwiecień 2014). Udział sektora kreatywnego nie odbiega zbytnio od średniej wojewódzkiej jest jednak niższy, nadzieję budzi fakt, że mamy do czynienia z powolnym wzrostem. Sektor nowo zarejestrowanych firm sektora przetwórczego przyjmuje wartości niskie, lecz w 2014 roku przekroczył wskaźnik dla województwa. Najbardziej znaczącymi firmami na trenie LGD są: Cukrownia Krasnystaw S.A., OSM Krasnystaw, CERSANIT IV Sp. z o.o. Krasnystaw, CORA-TEX“ S.A., Kartonex Sp. z o.o., ENERGOREMONT Sp. z o.o., FTK Sp. z o.o. w Krasnymstawie, Elewarr Sp. z o. o. w Krupcu, Brenal Sp. z o. o. w Krupcu, RSP Zagroda. Na terenie LGD struktura podmiotów gospodarki narodowej według sektorów i wybranych form prawno –organizacyjnych przedstawia się następująco:

Tabela nr 6. Podmioty gospodarki narodowej na terenie LGD wg sektorów własnościowych i wybranych form prawnych. Stan na 31.12.2013 r.

Nazwa Gminy	**Ogółem**	**Sektor**		**Ogółem**			
		publiczny	**prywatny**	**osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą**	**spółdzielnie**	**fundacje**	**stowarzyszenia i organizacje społeczne**
Teren LGD	3652	206	3446	2798	44	7	194

Źródło: BDL GUS, 2013

Jak wynika z danych przedstawionych powyżej, najwięcej podmiotów z omawianego obszaru było zarejestrowanych w sektorze prywatnym (3446) co stanowi 94,36% ogółu, a w sektorze publicznym zarejestrowano 206 podmiotów, co stanowi jedynie 5,64%. Pod względem formy prawnej podmiotów działających na terenie LGD „KRASNYSTAW PLUS”, to działalność osób fizycznych stanowi dominującą formę prawną podmiotów - 2798 firm, stanowiąc 76,62%. Na terenie realizacji LSR działają również: 44 spółdzielnie, 7 fundacji i 194 stowarzyszeń oraz organizacji społecznych.

Tabela nr 7 . Podmioty wpisane do rejestru REGON (wybrane sekcje). Stan na 31.12.2013 r.

Nazwa Gminy	Ogółem	Sekcja A Rolnictwo i leśnictwo	Sekcja C Przetwórstwo	Sekcja F Budownictwo	Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny	Sekcja H Transport i gospodarka	Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja K Działalność finansowa	Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Sekcja S,T Pozostała działalność usługowa
Teren LGD	3 652	108	264	430	1 114	230	98	104	227	204	289
Udział procentowy		2,96%	7,23%	11,77 %	30,50%	6,30%	2,68%	2,85%	6,22%	5,59%	7,91%

Źródło: BDL GUS, 2013

W powiecie krasnostawskim do rejestru REGON w 2013 roku wpisane były **3 652** podmioty gospodarki narodowej ogółem. Przeważającą większość, bo aż 30,50% stanowi handel natomiast drugie w kolejności jest budownictwo 11,77%. W usługach zarejestrowane jest 7,91% przedsiębiorstw, natomiast w przetwórstwie 7,23%. Sektor rolniczy stanowi jedyne 2,96%. Najwięcej firm zarejestrowanych było w Mieście Krasnystaw oraz gminach wiejskich: Siennica Różana, Żółkiewka i Fajsławice. **Wspierając procesy restrukturyzacyjne terenów wiejskich objętych LSR należy dążyć przede wszystkim do wzrostu liczby przedsiębiorstw w najważniejszych dla rozwoju LGD branżach, tj. budownictwie, przetwórstwie przemysłowym i usługach rynkowych, w tym w sekcji I (Hotele i restauracje).** Z informacji nadesłanych przez poszczególne gminy wynika, że gminy na terenie LGD posiadają tereny inwestycyjne: **Gmina Łopiennik Górny** – 83,41 ha pod działalność gospodarczą; **Gmina Rudnik** – 0,55 ha pod działalność usługową; **Gmina Żółkiewka** – 1,25 ha pod działalność gospodarczą, przy drodze wojewódzkiej nr 842 Kraśnik – Krasnystaw; **Gmina Siennica Różana** – ok. 5 ha pod działalność gospodarczą; **Gmina Krasnystaw** – Wincentów 5 ha pod przemysł, składy budownictwa, działalność produkcyjną z przeznaczeniem na bazy, magazyny, hurtownie oraz usługi. Białka 4,7 ha pod zabudowę letniskową, hotel z infrastrukturą; **Gmina Fajsławice** – 10 ha pod działalność gospodarczą; **Gmina Izbica** – 9,20 ha w miejscowości Tarnogóra, uzbrojenie (sieć elektryczna, sieć wodociągowa); **Gmina Kraśniczyn** – dwie działki pod usługi: 1 ha, budynek o pow. 800 m^2. oraz zabudowana działka o pow. 1,62 ha, budynek o pow. 267,31 m^2. **Miasto Krasnystaw** – działka nr 3054/1 o pow. 2,6223 ha położona w Krasnymstawie teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz zabudowy usługowej. Jednym z warunków rozwoju przedsiębiorczości są sprawnie działające instytucje otoczenia biznesu. Brakuje organizacji i instytucji zrzeszających biznes, mających wpływ na rozwój przedsiębiorczości oraz firm szkoleniowych. Tego rodzaju świadczenia doradcze i szkoleniowe świadczy jedynie zlokalizowana na terenie miasta Krasnystaw Agencja Rozwoju Lokalnego sp. z o. o. Dążąc do rozwoju przedsiębiorczości należy zadbać o rozwój samorządu gospodarczego, które w istotny sposób przyczyniają się do umocnienia sektora biznesu i podnoszenia jego konkurencyjności.

3.2.2. CHARAKTERYSTYKA ROLNICTWA I RYNKU ROLNEGO (LICZBA GOSPODARSTW, KIERUNKI PRODUKCJI ZE WSKAZANIEM GLÓWNYCH, OSÓB ZATRUDNIONYCH W ROLNICTWIE, ŚREDNIA POWIERZCHNIA GOSPODARSTW

Na terenie LGD użytki rolne zajmują łącznie powierzchnię 83 189 ha, z czego 70 727 ha (85%) to grunty orne, sady - 1457 ha, pastwiska - 6997 ha i łąki - 1001 ha (źródło: GUS, Województwo Lubelskie. Podregiony, powiaty, gminy 2013.) W 2012 roku w rolnictwie zatrudnionych było 13770 osób. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie krasnostawskim to 7,9 ha i jest zbliżona do średniej powierzchni gospodarstwa w województwie lubelskim (7,50 ha) i niższa od średniej dla kraju, która ma wielkość 10,42 ha (Ogłoszenie Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 20 września 2013 r. *w sprawie wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju w 2013 roku*).

Pod względem średniej wielkości gospodarstwa, na tle innych województw lubelskie zajmuje jedną z końcowych lokat wyprzedzając jedynie świętokrzyskie (5,49 ha), śląskie (7,14 ha), podkarpackie (4,56 ha) i małopolskie (3,88 ha), posiadając jednocześnie mniejszą średnią powierzchnię gospodarstwa od województw takich jak: zachodniopomorskie (30,67 ha), warmińsko-mazurskie (22,88 ha) czy lubuskie (20,78 ha).

Tabela nr 8. Powierzchnie gospodarstw rolnych w powiecie krasnostawskim

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa rolne ogółem					
	ogółem	Do 1 ha włącznie	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15 ha i więcej
POWIAT KRASNOSTAWSKI	10514	2257	3953	2488	908	908

Źródło: PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO NA LATA 2013 - 2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020.

W powyższej tabeli przedstawiono ilość gospodarstw rolnych w powiecie krasnostawskim w zależności od wielkości gospodarstwa. Najwięcej gospodarstw rolnych znajduje się w gminach Izbica i Krasnystaw. Udział gospodarstw o określonych w tabeli zakresach powierzchni różni się w zależności od gminy. Przykładowo w Mieście Krasnystaw największy udział mają gospodarstwa do 1 ha oraz od 1 do 5 ha (odpowiednio 39% i 43%), a w gminie Fajsławice przeważają gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha oraz od 5 do 10 ha (odpowiednio 39 i 28%). We wszystkich gminach powiatu najmniejszy udział mają gospodarstwa o powierzchni 10-15 ha oraz powyżej 15 ha.
Dominującą formą gospodarowania na obszarze LGD jest rolnictwo. Są to tereny, na których nie rozwinął się przemysł, wokół którego budowany byłby potencjał gospodarczy obszaru. Specyfika oraz uwarunkowania historyczne obszaru spowodowały, że rolnictwo terenów objętych LSR stało się rozdrobnione i mało efektywne.

3.2.3. BRANŻA PRZETWÓRCZA

Na terenie LGD „KRASNYSTAW PLUS" dzięki sprzyjającym warunkom do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego (wolne tereny pod lokalizację działalności gospodarczej zakładów przemysłowych, przetwórstwa rolno-spożywczego, usług, zaplecze surowcowe) szansę na rozwój ma przemysł przetwórczy. Położenie geograficzne powiatu, dobre gleby dogodne warunki mikroklimatyczne (nasłonecznienie, dobre warunki glebowe i hydrologiczne) tworzą zaplecze do produkcji dużej ilości żywności, a korzystne warunki produkcyjne dają możliwości dostosowania kierunków upraw również dla potrzeb przemysłowych takich jak: zioła, owoce, warzywa, chmiel, tytoń, len, czosnek. W produkcji roślinnej prowadzonej na obszarze zauważalna jest, dominacja upraw zbóż. Są to oczywiście (ze względu na dobrą jakość gleb) przede wszystkim pszenica i jęczmień. Blisko 70 % upraw to zboża, kolejnym są buraki cukrowe, ziemniaki oraz rzepak, a w produkcji zwierzęcej dominuje trzoda chlewna. Wśród upraw sadowniczych przeważają: jabłka, grusze, śliwy i wiśnie, a wśród krzewów owocowych porzeczki i maliny (Źródło: zasoby internetowe). Na terenie wzrasta znaczenie upraw ziół. Najbardziej zauważalna specjalizacja w zakresie upraw ziół występuje w gminie Fajsławice, szacunkowo 600 – 800 ha. Występują tu liczne plantacje ziół, których uprawia się tutaj najwięcej w województwie. W związku z tym obszar gminy nazywany jest często „zielarskim zagłębiem". Wysokie zasoby upraw ziół posiada również Gmina Łopiennik, nieco mniejsze Gmina Gorzków i Żółkiewka. Uprawiane są głównie tradycyjne zioła takie jak: tymianek, majeranek, rumianek, cząber ogrodowy, szałwia, melisa, dziurawiec, mięta i bazylia oraz trudniejsze w uprawie i mniej popularne rośliny jak: kolendra siewna, lubczyk ogrodowy, prawoślaz lekarski, arcydzięgiel litwor, koper włoski, mniszek lekarski, rumian rzymski, jeżówka purpurowa, mydlnica lekarska, ogórecznik lekarski, oman wielki, estragon, nagietek lekarski, kminek zwyczajny oraz kozłek lekarski. W gminie Fajsławice uprawą ziół zajmuje się ok. 80 % gospodarstw. W związku z dużą produkcją ziół funkcjonuje na terenie gminy firma KRAUTEX. Oprócz ziół i kwiatów spotyka się często rośliny przemysłowe, głównie chmiel, a chmielniki stanowią charakterystyczny element krajobrazu rolniczego gmin: Rudnik, Izbica, Żółkiewka oraz miasta Krasnystaw. (dane Urzędów Gmin, 2015r.). LGD zarejestrowało Chmiel krasnostawski na liście produktów tradycyjnych MRiRW. Produkcja jęczmienia, chmielu, tradycje browarnictwa w regionie, wiedza i doświadczenie plantatorów przekazywane z pokolenia na pokolenie oraz dobra jakość surowca dają predyspozycje temu obszarowi do powrotu do historii i produkcji trunków. Liczne plantacje chmielu pozostają nieużytkowane.
Wśród gospodarstw rolnych dominują tradycyjne metody produkcji, bez nadmiernego stosowania środków chemicznych do nawożenia i ochrony upraw. Czynnik ten może być atutem do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Produkcja zwierzęca to przede wszystkim produkcja mleka i wieprzowiny. Ważną rolę w zagospodarowaniu produktów rolnictwa odgrywają: Spółdzielnia Produkcyjna w Zagrodzie, Cukrownia: "Krasnystaw" – oddział KSC S.A. w Siennicy Nadolnej, FTK Sp. z o.o. w Krasnymstawie, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie, Przedsiębiorstwo Handlowe „KRAUTEX", Zakład Masarski "FLEJMER" Produkcja - Sprzedaż Mięsa i Wędlin, Herbimar Spółka Jawna M. Fornal, A. Fornal, Herbapol oddział w Fajsławicach, Łojewski Krzysztof Zakład Przetwórstwa Mięsnego i inne. Funkcjonują również podmioty zajmujące się skupem i przetwórstwem płodów rolnych, do których zaliczamy: młyn, piekarnie, gorzelnie. Rolnicy z terenu gmin wchodzą w skład grup producenckich działających w powiecie krasnostawskim, w następujących branżach: produkcji zbóż, produkcji warzyw i owoców, produkcji mleka oraz produkcji trzody chlewnej. Konsultacje społeczne pokazują, że duża liczba mieszkańców jest zainteresowana rozwojem małych przetwórni opartych na lokalnych zasobach.

3.2.4. WARUNKI DLA ROZWOJU OZE

Obszar LGD posiada dobre warunki do rozwoju energetyki słonecznej, która może służyć zarówno jako ogrzewanie wody jak i produkcji energii elektrycznej. Średnie roczne zachmurzenie wynosi 64%, a usłonecznienie sięga 1650 h/rok. Cały obszar województwa lubelskiego zalicza się do rejonu II pod względem możliwości wykorzystania energii słonecznej. Korzystne warunki wietrzne panujące na obszarze sprawiają, że możliwe jest uruchomienie małych elektrowni wiatrowych. Zasoby energetyczne wiatru na wysokości 30 m sięgają 900 KW/rok i stwarzają odpowiednie warunki do inwestowania w farmy wiatrowe. Wykorzystanie zasobów wodnych obszaru może być oparte głównie o zasoby energetyczne Wieprza, przy uwzględnieniu przepływów większych niż 20 m3/s. Gleby nieprzydatne do produkcji rolnej i słabej jakości, które stanowią

znaczną część użytków rolnych analizowanego obszaru, znakomicie nadają się do rozwoju upraw energetycznych oraz produkcji energii z odpadów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego (np. biogazu).

3.2.5. WSKAŹNIK G - PODSTAWOWYCH DOCHODÓW PODATKOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA GMINY PRZYJĘTY DO OBLICZANIA SUBWENCJI WYRÓWNAWCZEJ NA 2013 R.

Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2013 r. dla obszaru LSR wyniósł 719,55 i jest niższy w stosunku do wskaźnika dla województwa, który wynosi 934,32.

3.3. OPIS RYNKU PRACY (POZIOM ZATRUDNIENIA I STOPA BEZROBOCIA - LICZBA BEZROBOTNYCH DO LICZBY OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM, CHARAKTERYSTYKA GRUP POZOSTAJĄCYCH POZA RYNKIEM PRACY).

3.3.1. POZIOM ZATRUDNIENIA

Poziom zatrudnienia najpełniej charakteryzują współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia.

Liczba osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie, wskaźniki te stanowią dla obszaru LSR 12,39%, 9,91% dla woj. lubelskiego. (stan na dzień 31.12.2013r.)

3.3.2. BEZROBOCIE

Od wielu lat bezrobocie jest największym problemem społecznym na obszarze realizacji LSR. **Liczba osób bezrobotnych** zarejestrowanych na koniec IV kwartału 2013r. **wynosiła 5 037 osób.** Największa liczba osób bezrobotnych zamieszkuje Miasto Krasnystaw 1 427 osób, Izbica 771 osoby, Krasnystaw 664 osób.

Wagę problemu w oczach mieszkańców potwierdzają wyniki ankiety prowadzonej w trakcie konsultacji społecznych LSR. Bezrobocie i brak miejsc pracy były najczęściej wymienianymi przez respondentów obszarami problemowymi. Strukturę bezrobocia na obszarze LSR obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 9 Struktura bezrobocia na obszarze LGD. Stan na koniec IV kwartału 2013r.

Gmina	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni zwolnieni z pracy z przycz. dot. zakł. pracy	Uprawnieni do zasiłku	Długotrwale bezrobotni (powyżej 24m.)
	Ogółem	Kobiety			
Obszar LSR	**5037**	**2369**	**215**	**228**	**1702**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie

Tabela nr 10 Stopa bezrobocia w powiecie krasnostawskim w latach 2010 – 2015

Badany okres	Stopa bezrobocia w powiecie krasnostawskim	Stopa bezrobocia w województwie lubelskim	Stopa bezrobocia w kraju
31.12.2010	13,4%	13,0%	12,4%
31.12.2011	15,8%	13,3%	12,5%
31.12.2012	16,3%	14,1%	13,4%
31.12.2013	17,0%	14,4%	13,4%
31.12.2014	15,5%	12,7%	11,4%
31.10.2015	14,6%	11,0%	9,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie oraz GUS, BDL

Powyższa tabela wskazuje na to, że stopa bezrobocia w powiecie krasnostawskim w latach 2010-2015, w każdym z badanych okresów, była wyższa od stopy bezrobocia w województwie lubelskim. Wskaźniki bezrobocia na terenie LGD na koniec grudnia 2013 roku są słabsze od tych dla województwa 14,4% i kraju 13,4% Aż 33,79% ogółu bezrobotnych na terenie LGD stanowią długotrwale bezrobotni. Wysoki poziom stopy bezrobocia plasuje powiat krasnostawski na 19 pozycji w zestawieniu dla wszystkich 24 powiatów w województwie lubelskim. (źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, dane na 2013r.)

Tabela nr 11 Osoby bezrobotne w powiecie krasnostawskim z podziałem na wiek i płeć w latach 2010-2015

Badany okres	Kobiety	Mężczyźni	Do 25 r.ż.	Powyżej 50 r.ż.
2015	48,88%	51,12%	20,90%	13,21%

2014	48,76%	51,24%	21,13%	18,55%
2013	47,03%	52,97%	23,27%	17,03%
2012	46,50%	53,50%	24,27%	15,85%
2011	49,00%	50,99%	26,43%	16,08%
2010	48,52%	51,48%	24,91%	16,13%

Tabela nr 12 Osoby bezrobotne w powiecie krasnostawskim z podziałem na wiek i płeć, 2013r.

Jednostka terytorialna	ogółem		24 lata i mniej		25-34		35-44		45-54		55 i więcej	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
	2013 r.											
Powiat Krasnystaw	5 037	2 369	1 172	5 41	1 684	902	944	471	732	315	505	140
Udział procentowy	100%	47,03%	23,27%	10,74%	33,43%	17,91%	18,74%	9,35%	14,53%	6,25%	10,03%	2,78%

Źródło: GUS, BDL, stan na IV kwartał 2013r.

Bezrobocie w powiecie krasnostawskim, podobnie jak na obszarze gmin z terenu objętego LSR **to problem ludzi młodych**, ludzie do 24 roku życia stanowią 23,27% bezrobotnych, a w wieku pomiędzy 25-34 lat to 33,43%. **Bezrobocie ludności w wieku produkcyjnym jest jednym z głównych problemów społeczno-ekonomicznych gmin, na których terenie będzie realizowana LSR.** Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na IV 2013r., w powiecie krasnostawskim osoby bezrobotne z wyższym wykształceniem stanowiły 13,50%, wykształceniem zasadniczym i zawodowym - 22,77%, natomiast z gimnazjalnym – 24,22% ogółu bezrobotnych. Dodatkowym problemem jest tzw. bezrobocie ukryte szczególnie na terenach wiejskich

3.4. PRZEDSTAWIENIE DZIAŁALNOŚCI SEKTORA SPOŁECZNEGO, W TYM INTEGRACJA/ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO.

Aktywność mieszkańców przejawia się m. in. w organizacji i udziale społeczeństwa w imprezach kulturalnych, działalności organizacji pozarządowych oraz chęci do współpracy.

3.4.1. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Działalnością kulturalną na terenie zajmują się rożnego rodzaju instytucje oraz ośrodki kultury. Do najbardziej aktywnych placówek kulturalnych na terenie miasta Krasnystaw należą: Krasnostawski Dom Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Powiatowa oraz Miejska Biblioteka Publiczna a także Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego. Kulturę regionu prezentuje Muzeum Regionalne w Krasnymstawie, którego historia sięga 1930 r. Jego siedzibą jest zabytkowe kolegium pojezuickie wzniesione w latach 1695 – ok. 1740. Aktualnie muzeum posiada ok. 10 000 eksponatów w działach: archeologii, etnografii, historii, numizmatyki, sztuki dawnej i sakralnej oraz chmielarstwa i piwowarstwa. Życie kulturalne mieszkańców gmin wiejskich skupia się głównie wśród istniejących Gminnych Ośrodków Kultury (8 na terenie LGD), bibliotek gminnych wraz z filiami (około 18), oraz łącznie 50 klubów wiejskich, wiejskich domów kultury i świetlic wiejskich, gdzie organizowane są różnego rodzaju imprezy kulturalne. Ważną funkcję kulturalną w życiu mieszkańców gmin pełnią również remizy strażackie, funkcjonujące przy jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), których na terenie odnotowano 63. Według danych GUS księgozbiór obszaru LGD w 2013 r. wyniósł 161,7 tys. wol., liczba czytelników 9 373. W przeciwieństwie do średniej wojewódzkiej na obszarze LGD ma miejsce spadek czytelnictwa. Wskaźnik określający czytelników bibliotek publicznych na 1 tys. ludności w 2010r. wyniósł 1228, natomiast w 2013r. - 1180.

Wysoki poziom kapitału społecznego, przejawia się w szeroko rozumianej działalności społeczno-kulturalnej. Według danych GUS w 2013r. na terenie LGD przeprowadzono 400 imprez (szerzej opisane w pkt. 3.8.4 niniejszego opracowania) a także działa 57 różnych zespołów artystycznych.

Tabela nr 13 Poziom kapitału społecznego na terenie LGD, 2013r.

Lp.	Jednostka terytorialna	imprezy	uczestnicy imprez	zespoły artystyczne	koła (kluby)
		2013	2013	2013	2013
		szt.	osoba	szt.	szt.
1	LGD	400	82 336	57	75

Wysoka tożsamość obszaru LGD przejawia się między innymi dużą liczbą twórców poetów, śpiewaków, muzyków, wokalistów, działaczy i animatorów kultury ludowej, którzy reprezentują wszystkie gminy naszego obszaru oraz różnorodne

kierunki w sztuce takie jak: haft, koronkarstwo, malarstwo na szkle, malarstwo na płótnie, rzeźba, wyroby ze słomy. Sztukę ludową upowszechniają także rzeźbiarze. Wykonane przez nich przedmioty prezentowane są na licznych wystawach i kiermaszach. Zespoły ludowe posiadają bogate tradycje, prezentują pieśni ludowe przekazywane od kilku pokoleń przez najstarszych mieszkańców. Do najbardziej znanych i posiadających wieloletnią tradycję należą: Kapela Ludowa Cukrowniacy z Siennicy Nadolnej, Kapela Ludowa z Małochwieja Małego, Kapela Ludowa Łopieńczacy, Kabaret Czarny Salceson, Teatr Pokoleń z Siennicy Różanej oraz licznie występujące na terenie Koła Gospodyń Wiejskich. Ponad to na obszarze funkcjonują: prywatna Galeria „Pod frasobliwym Aniołem", zajmująca się działalnością artystyczną i edukacyjną oraz Galeria Produktu Lokalnego i Regionalnego przy Restauracji Lokalnej „Krasna Chata" w miejscowości Wał, Artystyczna Stanica Rowerowa w Wierzbicy, Wioska Teatralna w Małochwieju Małym, Stajnia Adrenalina - Zagroda Edukacyjna w Siennicy Nadolnej, Zagroda „Ekoprzewodnik" w Izbicy. Ekomuzeum Zagrody i Lubelskie, skupiające miejsca poświęcone kultywowaniu tradycji, pracownie rękodzieła, obiekty edukacyjne i obiekty atrakcyjne turystycznie.

3.4.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Na terenie Powiatu Krasnostawskiego liczba zarejestrowanych stowarzyszeń i organizacji społecznych w 2013r. stosunku do 2010r. wzrosła ze 116 do 194 (w tym najwięcej, bo 64 na terenie gminy Krasnystaw), natomiast liczba fundacji wzrosła z 3 do 7 (źródło: GUS, BDL). Na obszarze realizacji LSR działają różne organizacje pozarządowe, których głównym celem jest rozwój i pielęgnowanie kultury w regionie. Najpopularniejszymi i najdłużej funkcjonującymi organizacjami pozarządowymi o charakterze kulturalnym są Koła Gospodyń Wiejskich. Na bazie tych organizacji utworzone zostały zespoły ludowe, które odnoszą sukcesy na festiwalach i przeglądach twórczości ludowej. Liczbę KGW na terenie LGD obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 14 KGW i inne organizacje pozarządowe

Liczba KGW											
Gmina	Krasnystaw	Izbica	Gorzków	Rudnik	Żółkiewka	Fajsławice	Łopiennik Górny	Siennica Różana	Miasto Krasnystaw	Kraśniczyn	LGD razem
Stan na 31.12.2010	21	9	0	1	7	5	2	10	1	6	62
Stan na 31.12.2013	21	10	0	1	10	5	5	10	1	10	73
Stan na 07.10.2015r.	22	12	0	2	11	5	5	10	1	10	78

Źródło: Opracowanie własne LGD na podstawie danych z Urzędów Gmin.

Bardzo ważnymi w życiu społeczności wiejskich organizacjami pozarządowymi są Ochotnicze Straże Pożarne. Oprócz działań statutowych, organizacje te uczą młodych ludzi współdziałania dla dobra ogółu. Remizy strażackie służą społecznościom lokalnym za miejsce spotkań i tym samym stymulują integracje ludności wsi i sołectw. Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba KGW wzrosła i obecnie na terenie LGD funkcjonuje 78 KGW. (Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin, 2015).

Organizacje pozarządowe budują społeczeństwo obywatelskie, które jest świadome swoich praw i obowiązków. Dzięki nimi rozwija się inicjatywa lokalna i ludzie uczą się współpracy i pomysłowości. Społeczności lokalne czują się gospodarzami na swoim terenie, inwestują i dbają o jego rozwój.

Obecnie na terenie LGD organizacje pozarządowe wykazują wzrastający potencjał, ewaluacja prowadzona przez LGD pokazuje, że w okresie działania LGD, z bezpośredniego wsparcia skorzystało 9 organizacji i fundacja, które zrealizowały łącznie 19 projektów (Źródło: badanie własne LGD)

3.5. WSKAZANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PROBLEMÓW UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO ORAZ SKALI TYCH ZJAWISK (NP. DOSTĘP DO MIEJSCOWEJ INFRASTRUKTURY I KULTURY, LICZBA OSÓB OBJĘTYCH OPIEKĄ SPOŁECZNĄ).

3.5.1. DOSTĘP DO MIEJSCOWEJ INFRASTRUKTURY - UKŁAD KOMUNIKACYJNY

Powiat krasnostawski położony jest po obu brzegach środkowego Wieprza na Wyżynie Lubelskiej, charakteryzuje się korzystnym układem osadniczym. W skład powiatu wchodzi 10 gmin, w tym jedna miejska. Krasnystaw mieści się w centrum powiatu, zamieszkuje go około 18% populacji powiatu, co świadczy o niskim wskaźniku urbanizacji powiatu. Miasto powiatowe stanowi centrum aktywności społecznej i gospodarczej, dysponuje typowym dla miast powiatowych potencjałem

demograficznym. Krasnystaw położony jest w bliskiej odległości od większych miast takich jak Lublin - 55km, Chełm - 30km, Zamość - 32km. W odległości 56 km od Krasnegostawu znajduje się przejście graniczne z Ukrainą w Dorohusku, natomiast w odległości 83 km przejście graniczne w Zosinie, również z Ukrainą.

3.5.2. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA, KOLEJOWA I LOTNICZA

Przy organizacji przestrzeni bardzo istotną kwestią jest dostępność komunikacyjna. Ma ona znaczący wpływ na zróżnicowanie funkcjonalności poszczególnych regionów. Lepsza dostępność komunikacyjna przekłada się na lepsze potencjalne warunki dla rozwoju gospodarczego i podniesienia poziomu i jakości życia jego mieszkańców. Przez teren powiatu przebiega droga krajowa nr 17 przechodząca przez gminy: Fajsławice, Łopiennik, Krasnystaw i Izbica. Łączy ona Gdańsk-Warszawę, Lublin i międzynarodowe przejście graniczne Hrebenne-Rawa Ruska. Inne znaczące dla regionu drogi to: Nr 83 Krasnystaw - Chełm, Nr 842 Krasnystaw – Kraśnik, oraz Nr 846 Krasnystaw - Hrubieszów.

Przez teren powiatu przebiega szlak kolejowy Rejowiec Fabryczny - Zamość o długości 34 km. Ponadto szlak kolejowy - bocznica prowadzi do zakładu: "Cukrownia Krasnystaw" w Siennicy Nadolnej. Od 25 czerwca 2011 roku na trasie Zamość – Lublin i Zamość - Chełm kursuje pięć szynobusów. Bardzo duży wpływ na rozwój omawianego obszaru ma dostęp do komunikacji lotniczej. Najbliższym portem lotniczym jest Port Lotniczy Lublin.

Sygnalizowanym przez mieszkańców terenu problemem jest stan dróg lokalnych. Stan techniczny dróg gminnych i powiatowych nie jest w pełni zadowalający ze względu na znaczny stopień zniszczenia nawierzchni asfaltowych. Wspólnym mianownikiem charakteryzującym obszar jest niezadowalający stan ciągów komunikacyjnych - powiatowych i gminnych (w tym niedostatek chodników). Słabo rozwinięta jest infrastruktura uzupełniająca: w szczególności brak ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych, oświetlenia drogowego. Problemem dla mieszkańców gmin, turystów jest także rosnące natężenie ruchu na drogach gminnych i powiatowych. Konsekwencją takiej sytuacji jest szybsza eksploatacja dróg oraz pogarszający się stan nawierzchni.

3.5.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Sieć szkół podstawowych (29) w tym specjalne (1) i gimnazjów (20) w tym specjalne (1) jest dobrze rozwinięta, na ternie LGD są także szkoły ponadgimnazjalne (19). Szkoły są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy i multimedialny zakupiony głównie z dotacji zewnętrznych i projektów UE. Większość szkół ma w okolicy boiska lub boiska i sale gimnastyczne. W szkołach prowadzone są oddziały przedszkolne. **Ochrona zdrowia** jest na zadawalającym poziomie choć w trakcie konsultacji społecznych wnioskowano o zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów. Opiekę szpitalną sprawuje szpital położony w Krasnymstawie. Poniżej dane dotyczące ludności na jedna aptekę, które pokazują wystarczający choć niższy niż w powiecie wskaźnik oraz liczba przychodni także na zadawalającym poziomie.

Tabela nr 15 Wskaźniki dotyczące nasycenia aptekami i przychodniami

Jednostka terytorialna	ludność na aptekę ogólnodostępną
	2013
	osoba
LUBELSKIE	2662
Obszar LGD	3025

Jednostka terytorialna	ogółem	przychodnie na 10 tys. ludności
	2013	2013
	ob.	ob.
LUBELSKIE	1113	5
LGD	35	5

(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS)

Na terenie powiatu krasnostawskiego funkcjonują 4 domy pomocy społecznej i 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponujące łącznie 532 miejscami. Z ramienia Starosty nad wymienionymi placówkami nadzór sprawuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie.

3.5.4. BAZA SPORTOWA

Infrastruktura sportowa obszaru jest dość dobrze rozbudowana, co daje mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania czasu. Przy zdecydowanej większości szkół wybudowane są boiska sportowe oraz sale gimnastyczne, które stanowią podstawowe elementy bazy sportowej obszaru. Zrealizowano znaczącą ilość inwestycji w obiekty sportu i rekreacji na terenie LGD. Obecnie funkcjonują 3 hale sportowe, 2 stadiony i 2 boiska do piłki nożnej z trybunami, 4 boiska Orlik, 10 boisk wielofunkcyjnych i kilkanaście boisk zwykłych (źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin, 2015). Na terenie gminy Izbica funkcjonuje stok narciarski. Ponadto dostępne są: stok narciarski, korty tenisowe, kryta pływalnia, boisko do piłki plażowej, obiekt do lekkiej atletyki, boiska treningowe do gry w piłkę nożną, 2 siłownie. Infrastruktura sportu pozwala na rozwój **klubów sportowych,** których na terenie LGD działa obecnie 25 i skupia ponad 1000 osób. Działalność sportową i rekreacyjną w powiecie prowadzą: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krasnymstawie oraz kluby sportowe i szkolne w poszczególnych gminach.

3.5.5. INFRASTRUKTURA KULTURY

Sytuacja mieszkańców obszaru LGD w zakresie dostępu do miejscowej infrastruktury i kultury, w ostatnich latach **uległa poprawie**. Wzrosła liczba nowych i wyremontowanych świetlic wiejskich, domów kultury, powstały nowe place zabaw, a także organizowanych jest znacznie więcej różnego rodzaju imprez i wydarzeń o charakterze cyklicznym.

Na terenie LGD funkcjonuje około 50 świetlic wiejskich lub budynków pełniących ich funkcje. W okresie realizacji LSR za pomocą różnych środków w tym z LGD zmodernizowano 49 wiejskich domów kultury, świetlic wiejskich i gminnych ośrodków kultury. Część obiektów wymaga dalszej modernizacji oraz doposażenia. Na terenie LGD istnieje 26 instytucji kultury są to Gminne Ośrodki Kultury oraz Biblioteki gminne wraz z filiami.

Gminy pytane o sposoby aktywizacji grup defaworyzowanych w trakcie konsultacji społecznych sygnalizowały duże potrzeby w tym obszarze. Wsparcie dla młodzieży udzielane jest głównie w szkołach poprzez zajęcia dodatkowe oraz kluby sportowe. Zajęcia w klubach sportowych to główny zorganizowany czas spędzania czasu dla dzieci i młodzieży.

Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy wskazywali na dalsze zapotrzebowanie większej aktywności społecznej na terenie LGD, remontowaniu świetlic oraz tworzeniu ofert spędzania wolnego czasu. Konsultacje społeczne obrazują, że aktualna oferta dla grup defaworyzowanych, a szczególnie dla ludzi młodych jest niewystarczająca oraz jest nierównomiernie rozłożona. Są gminy, gdzie dla ludzi młodych nie ma żadnej oferty spędzania wolnego czasu czy możliwości rozwoju osobistego. Na terenach wiejskich brakuje ofert dla seniorów. Pozyskanie środków na remont i rewitalizacje obiektów infrastruktury kultury pozwoli na aktywizację mieszkańców, poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu, oraz poprawę oferty włączenia społecznego oraz animacji mieszkańców w tym grup defaworyzowanych oraz adaptację tych miejsc dla potrzeb przedsięwzięć animacyjnych i szkoleniowych dla mieszkańców obszaru.

3.5.6. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Poniższe dane wskazują na rozmiar problemów społecznych z perspektywy rodzin i osób przez nie dotkniętych. Liczbę osób objętych opieką społeczną na obszarze LSR obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 16 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej

Jednostka terytorialna	Ogółem					
Lata	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obszar LSR	2829	2611	2420	2545	1667	2520

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Według danych GUS w 2013 roku osób korzystających z pomocy społecznej w sumie było 1667, co stanowi 2,5 % ogólnej liczby mieszkańców obszaru LGD. Największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej występowała w mieście Krasnystaw 843 osoby, co stanowiło 50,57% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej oraz w gminie wiejskiej Izbica 321 osób, co stanowiło 19,25% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Natomiast najmniej osób korzystających z pomocy społecznej było w Gminie Gorzków 68, co stanowiło 4,08% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej oraz w gminie Siennica Różana 108, co stanowiło 6,49% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem na obszarze LSR (ok.11%) od 2009r. utrzymuje się powyżej średniej dla województwa i w 2013r. wyniosła ponad ok. 11% przy średniej dla województwa wynoszącej ponad 9%. (źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, dane na 2013r.)

Niektóre rodziny są szczególnie narażone na życie w ubóstwie. Są to rodziny wielodzietne, te w których rodzice samotnie wychowują dzieci, lub w których głównym żywicielem jest osoba bezrobotna, chora czy niepełnosprawna. Częstą przyczyną ubóstwa jest alkoholizm lub konflikty z prawem żywicieli rodziny.

Statystyka ogólna nie wskazuje danych na poziomie gminy, ale na poziomie powiatu najczęstszym powodem przyznania wsparcia jest ubóstwo 26,44%, bezrobocie ponad 26,17% i długotrwała lub przewlekła choroba 15,53%, niepełnosprawność 11,99%. Analizując przyczyny przyznawania pomocy zauważamy, powiązania. Niepełnosprawność pociąga za sobą długotrwałą chorobę, a bezrobocie jest podstawowym (choć nie jedynym) powodem ubóstwa (a to powoduje trudniejsza sytuacja materialną rodzin i niemożność zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb), bezdomności jak i bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa. Zjawisko to oznacza przede wszystkim utratę jedynego źródła dochodu. Brak dochodu natomiast jest przyczyną wzrostu ilości osób i rodzin poszukujących wsparcia w systemie pomocy społecznej. **W ramach LSR główne wsparcie skierowane będzie na tworzenie miejsc pracy oraz zakładanie działalności gospodarczej. W pewnej mierze realizacja LSR pozwoli ograniczyć negatywne zjawiska w sferze społecznej. Pomoc społeczna** na poziomie powiatu jest realizowana przez miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W sieci pomocy społecznej na terenie powiatu swoje miejsce zajmują również Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Domy Pomocy Społecznej dla Dorosłych oraz Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.5.7. PRZEDSIĘBIORCZOSĆ SPOŁECZNA

Na terenie LGD przedsiębiorczość społeczna jest słabo rozwinięta. Na obszarze LSR nie funkcjonuje żadna spółdzielnia socjalna.

3.6. WYKAZANIE WEWNĘTRZNEJ SPÓJNOŚCI OBSZARU LSR (INNEJ NIŻ SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA).

Oprócz uwarunkowań przestrzennych, omawiany teren cechuje wysoki stopień spójności pod względem przyrodniczym, gospodarczym i kulturowym. Wiele wspólnych cech obszaru, zarówno w zakresie posiadanych zasobów jak i potrzeb, stanowi podstawę do sformułowania jednolitej strategii rozwoju dla wskazanego terenu. Po dokonaniu analizy można wskazać następujące cechy wspólne obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju:

- **Spójność geograficzna i przyrodnicza** – cały obszar przedmiotowych terenów położony jest po obu brzegach środkowego Wieprza na Wyżynie Lubelskiej i charakteryzuje się korzystnym układem osadniczym. Miasto Krasnystaw mieści się w centrum obszaru LSR. Geograficznie tereny te znajdują się w obszarze dwóch mikroregionów geograficznych Wyżyny Lubelskiej z mezoregionami (Działy Grabowiecke i Wyniosłość Giełczewska) oraz Polesia Wołyńskiego z obszarem Pagórów Chełmskich. Teren LGD pod względem geograficznym przedstawia się bardzo malowniczo, z przewagą krajobrazów pagórkowatych. O spójności przyrodniczej decyduje głównie lesistość obszaru 14,32% oraz zawartość kompleksów leśnych 15,27% (źródło: dane własne LGD). Występują te same gatunki zwierząt oraz zbliżone warunki klimatyczne;
- **Spójność turystyczna** – jednolitość walorów turystycznych uwarunkowana zbieżnymi walorami geograficznymi i przyrodniczymi oraz związanymi z dziedzictwem kulturalnym, pozwoliła na stworzenie wspólnej idei utworzenia szlaku Greenways Dziedzictwo Wschodu łączącego największe atrakcje turystyczne każdej z gmin obszaru LSR.
- **Wspólna tożsamość, tradycja, potrzeby i zasoby lokalne** - wysoka tożsamość obszaru LGD przejawia się między innymi dużą liczbą twórców poetów, śpiewaków, muzyków, aktywnością Kół Gospodyń Wiejskich, orkiestr dętych i zespołów odtwarzających i upowszechniających kulturę i tradycje polskiej wsi, dożynki gminne, parafialne i sołeckie, rozwijanie lokalnego rękodzieła, kuchnia regionalna oraz rejestrowanie produktów tradycyjnych. Na Ziemi Krasnostawskiej występuje duża ilość obiektów o wartości historycznej i kulturowej.

Od powstania LGD, dzięki jego pośrednictwu udało się zbudować sieć współpracy pomiędzy gminami, zarówno na płaszczyźnie publicznej jak i społecznej. Do utworzenia efektywnej sieci współpracy między gminami członkowskimi LGD w wielkim stopniu przyczyniła się do tego stabilna sytuacja władz publicznych. Konsultacje społeczne wskazały, iż mieszkańcy zwrócili uwagę na skuteczność władz gminnych w pozyskiwaniu zewnętrznych środków na inwestycje. Z kolei o zaufaniu mieszkańców do władz wykonawczych świadczy też fakt, że we wszystkich gminach wójtowie pełnią swoją funkcję co najmniej drugą kadencję. Mimo dzielących je różnic w sposobie rozwoju, gminy z obszaru LGD łączą wspólne problemy. Społeczność lokalna dziesięciu gmin wchodzących w skład LGD wykazuje podobne cechy demograficzne, takie jak: udział procentowy liczby kobiet i mężczyzn w stosunku do liczby ludności oraz udział populacji w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, gęstość zaludnienia, ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, poziom wykształcenia ludności, potrzeba rozwoju zaplecza i oferty kulturalnej i rekreacyjnej, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie infrastruktury i oferty edukacyjnej. Cały obszar objęty LSR jest terenem typowo rolniczym, który cechuje niski poziom przedsiębiorczości, zbliżony poziom rozwoju infrastruktury. Dominującymi sektorami gospodarki jest rolnictwo i produkcja rolna, drobna przedsiębiorczość oraz niewielka ilość średniej wielkości zakładów pracy. Wypracowane modele dobrej współpracy i wymiany doświadczeń pozwalają na coraz skuteczniejsze rozwiązywanie wszystkich powyższych problemów z korzyścią dla całego obszaru. Niniejsza LSR będzie je wzmacniać i rozwijać.

3.7. KRÓTKI OPIS DZIEDZICTWA KULTUROWEGO/ZABYTKÓW

Na zasoby kulturowe i historyczne składają się liczne zabytki o dużej wartości historycznej, miejsca odkrywek archeologicznych, wspólna historia terenu. Ziemia Krasnostawska obfituje w ogromną ilość wartych uwagi obiektów historycznych. Są to zarówno zabytki architektury, sztuki, niezwykle ciekawe budowle sakralne, świeckie. Krasnystaw i jego okolice ze względu na położenie geograficzne i polityczne oraz usytuowanie na przestrzeni ponad sześciuset lat swojego istnienia był wielokrotnie palony i grabiony w czasie wojen i powstań. Powiat krasnostawski (należący w latach 1434 - 1772 do województwa ruskiego), jest terenem pogranicza, położonym na styku różnych kultur. Mimo wojen i ogromnych zniszczeń zachowały się tu ślady bytności (materialne lub tylko mentalne) Żydów, wyznawców prawosławia, unitów, arian, protestantów, Tatarów i Ormian. Zabytkowe obiekty znajdują się w różnej kondycji zachowania. Obecnie nie wszystkie z nich są dostępne dla turystów. Pozyskanie środków na budowę i przebudowę miejsc turystyczno – rekreacyjnych pozwoli na zwiększenie ruchu turystycznego. W poszczególnych gminach powiatu warto obejrzeć: **Miasto Krasnystaw**: Kościół katolicki, pojezuicki, parafialny p.w. św. Franciszka Ksawerego, Kolegium pojezuickie, zabytkowy, średniowieczny układ urbanistyczny miasta wraz z kamienicami, dawny kościół augustiański wybudowany w XIV wieku, dwór Radomyskich (ul. Sikorskiego 10) drewniany, modrzewiowy, otynkowany, poczta konna (ul. Matysiaka 1), cmentarz żydowski położony przy lesie „Borek", ratusz miejski wzniesiony w latach 20-tych XX w. **Gmina Krasnystaw:** Stado Ogierów w Białce (kompleks wybudowany z białego kamienia w latach 20-tych XX w.), zespół zamkowy i dwór w Krupem, kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej – dawna cerkiew prawosławna p.w. Najświętszej Marii Panny, Wieża Ariańska w Krynicy, Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Stężycy Nadwieprzańskiej, Wiatrak „Koźlak" w Tuligłowach. Niekwestionowaną atrakcją w miejscowości Krupe jest piękny **zespół zamkowo – parkowy** oraz położone na jego terenie ruiny zamku wybudowanego w XV wieku przez Jerzego Krupskiego. **Gmina Fajsławice:** Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Boniewie, Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Dziecinnie, Zespół dworsko-parkowy w Fajsławicach, Kościół parafialny p.w. św. Jana Nepomucena w

Fajsławicach, Obelisk w kształcie kolumny toskańskiej w Fajsławicach, **Gmina Gorzków:** Kościół rzymskokatolicki p.w. św. Stanisława w Gorzkowie, Kościół polskokatolicki p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gorzkowie, Cmentarz żydowski w miejscowości Góry, **Gmina Izbica:** Zespół dworski w Dworzyskach, Cmentarz żydowski w Izbicy, Klinkiernia w Izbicy, Kościół p.w. Kajetana w Orłowie Murowanym, Kościół p.w. św. Zofii w Tarnogórze, Zespół pałacowo-parkowy w Tarnogórze. **Gmina Kraśniczyn:** Cerkiew prawosławna p.w. Opieki Matki Bożej w Bończy, Kościół rzymskokatolicki p.w. św. Stanisława w Bończy – dawny zbór kalwiński, Grodzisko w Bończy, Zespół dworsko-parkowy w Bończy-Kolonii, Cmentarz żydowski w Kraśniczynie, Kapliczka św. Łukasza w Łukaszówce, Kościół p.w. Wniebowzięcia Matki Boskiej w Starej Wsi – dawna cerkiew grekokatolicka, Cmentarz wojenny z lat 1914-1944 w Starej Wsi. **Gmina Łopiennik Górny:** Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego w Borowicy (zabytek klasy 0), Kościół p.w. św. Bartłomieja w Łopienniku Nadrzecznym, Cmentarz prawosławny w Łopienniku Podleśnym. **Gmina Rudnik:** Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Bzowcu, Zespół dworski w Maszowie Górnym, Zespół dworsko-parkowy w Wierzbicy. **Gmina Siennica Różana:** Cmentarz wojenny w Boruniu, Dawny zajazd w Siennicy Różanej, Kościół p.w. Najświętszej Marii Panny w Siennicy Różanej, Zbiorowa mogiła pomordowanych mieszkańców w Wierzchowinach, Zespół dworsko-parkowy w Zagrodzie, Kościół p.w. św. Michała Archanioła w Żdżannem. **Gmina Żółkiewka:** Kościół p.w. św. Mateusza w Chłaniowie, Zespół dworsko-parkowy w Olchowcu, Dwór w Rożkach Kolonii, Zespół dworsko-parkowy w Średniej Wsi, Dworek „Wronówka" w Zaburzu, Cmentarz żydowski w Żółkiewce (źródło: *Strategia Rozwoju Turystyki* opracowana dla obszaru działania Lokalnej Grupy Działania "Krasnystaw Plus", 2012r.)

Warunkiem właściwego wykorzystania zasobów dziedzictwa historyczno - kulturowego jest odpowiednia promocja oraz stworzenie odpowiedniej bazy turystycznej.

3.8. KRÓTKĄ CHARAKTERYSTYKĘ OBSZARÓW ATRAKCYJNYCH TURYSTYCZNIE ORAZ WSKAZANIE POTENCJAŁU DLA ROZWOJU TURYSTYKI, INFORMACJA DOTYCZĄCA LICZBY GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH, WSKAŹNIK SCHNEIDERA (INTENSYWNOŚĆ RUCHU TURYSTYCZNEGO).

3.8.1. ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA OBSZARU

Obszar LGD dysponuje ogromnymi możliwościami w kierunku rozwoju turystyki ze względu na bardzo korzystne położenie geograficzne, czyste i ciekawe środowisko urozmaicone malowniczymi krajobrazami, dolina rzeki Wieprz, a także gościnność mieszkańców. Ważny jest typowo rolniczy charakter obszaru i brak ciężkiego przemysłu. Lasy z rezerwatami przyrody obfitują w rzadką roślinność, zwierzynę, ptactwo i grzyby. Na terenie gminy Rudnik, Gorzków i Żółkiewka występują liczne wąwozy lessowe, które urozmaicają krajobraz, stąd teren ten nazywany jest „Małymi Bieszczadami" lub nazwą używaną przez lokalnych mieszkańców **„Kraszczadami"**. Jest to obszar obejmujący tereny Wyniosłości Giełczewskiej po Działy Grabowieckie przez Skierbieszowski Park Krajobrazowy. Centrum „Kraszczad" stanowią okolice Bobrowego, Kolonii Bobrowe, Olesina, Wielobyczy, Kolonii Wielobycz i Wielkopola. Jedną z najbardziej malowniczych miejscowości powiatu krasnostawskiego jest **wieś Białka**, w której mieści się ciesząca się dużą popularnością Stadnina koni czystej krwi arabskiej. Organizowane są tu Wiosenne Championaty Koni Czystej Krwi Arabskiej oraz zawody jeździeckie. Atrakcją regionu są również organizowane **spływy kajakowe** zakolami rzeki Wieprz. Dostępnych jest pięć tras spływu o długości od 12-44 km. Wśród atrakcji należy wyróżnić także: loty paralotniami, przejażdżki przy użyciu samochodów terenowych trasami o różnej długości i stopniu trudności oraz przejażdżki konne. **Jazdy konne** mają w swojej ofercie: Stajnia „Adrenalina", Stajnia „Pasja" i Stajnia „Zażółkiew". W okresie zimowym można korzystać ze **stoku narciarskiego** w Bobliwie. Jest to drugi najdłuższy stok narciarski na Lubelszczyźnie (dł. 650 m). Wsparciem dla stoku jest obiekt turystyki wiejskiej „Gościniec na Stoku" i „Gościniec na Górce" wyposażony w miejsca noclegowe, posiadający basen, siłownię zewnętrzną, kort tenisowy i plac zabaw. Na obszarze LSR swoją działalność rozpoczęło Ekomuzeum Zagrody i Zakątki Lubelskie skupiające miejsca poświęcone kultywowaniu tradycji, pracownie rękodzieła, obiekty edukacyjne i obiekty atrakcyjne turystycznie. Miejsca te określane są jako Punkty Ekomuzealne, a są nimi: Galeria Pod Frasobliwym Aniołem w Płonce, Gospodynie Na Straży w Płonce, Artystyczna Stanica Rowerowa w Wierzbicy, Zajazd Gajczyna w Małochwieju Dużym, Wioska Teatralna w Małochwieju Małym, Stajnia Adrenalina - Zagroda Edukacyjna w Siennicy Nadolnej, Gospodarstwo Ekologiczne w Krupem, Kraina Pieców Chlebowych - Dwór w Olchowcu, Gospodarstwo agroturystyczne w Makowiskach, Centrum Edukacji Zielarskiej „Tymiankowy Smak Fajsławic" w Boniewie-Ignasinie, Przystań kajakowa „Kanukam" w Tarzymiechach oraz Zagroda „Ekoprzewodnik" w Izbicy.

3.8.2. BAZA NOCLEGOWA I GASTRONOMICZNA

Według danych GUS 2013r. w powiecie krasnostawskim funkcjonuje ogółem 5 obiektów zbiorowego zakwaterowania, łącznie ze 147 miejscami noclegowymi.

Tabela nr 17 Liczba miejsc noclegowych, udzielonych noclegów, w tym turystom zagranicznym w roku 2013.

Gmina	Miejsca noclegowe	Udzielone noclegi	Udzielone noclegi turystom zagranicznym
Obszar LGD	**147**	**13 448**	**822**

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2013r.

Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w 2013 roku na terenie LGD „KRASNYSTAW PLUS" wyniosła 822 osób, natomiast ogólna liczba turystów korzystających z noclegów wyniosła 13 448 osób (Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2013r.). Ważnym elementem infrastruktury turystycznej są gospodarstwa agroturystyczne. Na podstawie danych pozyskanych z Urzędów Gmin, ustalono, iż na omawianym obszarze znajduje się 25 gospodarstw agroturystycznych, 1 obiekt turystyki wiejskiej i 1 inny obiekt, w którym świadczone są usługi hotelarskie. Usługi hotelarskie świadczą również 3 hotele na terenie miasta Krasnystaw. Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych plasuje powiat krasnostawski na 17 pozycji w zestawieniu dla wszystkich 24 powiatów w województwie lubelskim. (źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, dane na 2013r.) Ważnym uzupełnieniem bazy noclegowej jest oferta gastronomiczna, która w obszarze LGD jest słabo rozbudowana. Na obszarze działania LGD funkcjonuje ok. 40 punktów gastronomicznych. Składają się na nią restauracje, zajazdy, pizzerie i bary. Usługi gastronomiczne świadczone są także w istniejących obiektach noclegowych, przede wszystkim w gospodarstwach agroturystycznych, gdzie serwowane są regionalne przysmaki oraz dostępne produkty wytwarzane na miejscu, takie jak np. twaróg, chleb, mleko, jajka, itd.

Na obszarze LGD w ostatnich latach nastąpił spadek wskaźnika intensywności ruchu turystycznego. W 2013 roku Wskaźnik Schneidera wyniósł 11,23 (2012r. – 11,91).

3.8.3. SZLAKI TURYSTYCZNE I ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNE

Obszar LSR posiada doskonałe warunki do uprawiania **turystyki pieszej i rowerowej**. Na terenie szkółki „Borek" zlokalizowano ścieżkę dydaktyczną Ponadto, przez obszar LGD biegną szlaki: **Szlak Ariański** – wyznaczony na obszarze Działów Grabowieckich i Pagórów Chełmskich, **Szlak Tadeusz Kościuszki -** Szlak rozpoczyna się przy Kopcu Kościuszki w Uchańce a kończy bieg w Krasnymstawie (dworzec PKP); **Szlak Nadwieprzański** rozpoczynający się w Krasnymstawie Fabrycznym i biegnie do dworca PKP w Krasnymstawie; **Szlak Mikołaja Reja,** rozpoczyna się w Rejowcu Fabrycznym, a kończy również przy dworcu PKP w Krasnymstawie; **Szlak Rowerowy Green Velo** – jest to najbardziej spektakularny projekt rowerowy, zrealizowany w Polsce, oznakowany szlak rowerowy mierzy blisko 2000 km, z czego 351 km rozciąga się na Lubelszczyźnie, a 53 km w powiecie krasnostawskim; **Szlak Jana III Sobieskiego** – projekt mający na celu stymulowanie rozwoju regionalnego przez wspieranie w podregionie elementów rozwoju przedsiębiorczości opierającej się o lokalne potencjały i zasoby. W skład Obszaru Funkcjonalnego Jana III Sobieskiego z obszaru LGD wchodzi Gmina Gorzków. Ważną inicjatywą podjętą na terenie LGD jest utworzenie sieci szlaków rowerowych **Greenways „Dziedzictwo Wschodu"**, w ramach partnerstwa 15 LGD z terenu woj. Lubelskiego zrzeszonych w Związku Stowarzyszeń Lubelska Unia Pozarządowa Dziedzictwo Wschodu. Jest to rowerowy szlak turystyczny na terenie Lubelszczyzny, ciągnący wspólną nitkę na obszarze 15 LGD położonych w najbliższym sąsiedztwie kanału Wieprz-Krzna, który może stać się jednym z ważnych elementów planowanego szlaku. Ideą projektu jest połączenie za pomocą szlaku największych atrakcji turystycznych, w tym obszaru „KRASNYSTAW PLUS", do których należą interesujące miejsca, bogate w zasoby historyczne, przyrodnicze i kulturowe. Projekt wytyczenia szlaku znalazł poparcie lokalnych władz gminnych, które są zainteresowane współpracą na rzecz rozwoju Szlaku.

3.8.4. IMPREZY

Na terenie LGD odbywa się cyklicznie około 67 wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych o charakterze lokalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim rocznie (źródło: dane własne z Urzędów Gmin). Są to inicjatywy poszczególnych gmin, wydarzenia środowiskowe lub przeglądy tematyczne. Organizowane **imprezy mają charakter cykliczny, dzięki czemu są czynnikiem, który jednoczy region, są również miejscem spotkań i wymiany doświadczeń mieszkańców**. Do najważniejszych należą: „Krasnostawskie chmielaki"- Ogólnopolskie Święto Chmielarzy i Piwowarów, które odbywają się od 1971 r., (m. Krasnystaw);, Przegląd Twórczości Ludowej, m. Krasnystaw; Koncert „Gloria Vitae", m. Krasnystaw; Forum Gospodarcze, m. Krasnystaw; Regionalna Konferencja Kobiet, gm. Krasnystaw; Powiatowy Festiwal Piosenki i Tańca, gm. Żółkiewka; Wiosenny Młodzieżowy Pokaz Koni Czystej Krwi Arabskiej, gm. Krasnystaw; Dzień Konia Zimnokrwistego Aukcja ogierów starszych, gm. Krasnystaw; Narodowy Młodzieżowy Czempionat Koni Rasy Małopolskiej, gm. Krasnystaw ; Biesiada Izbicka nad Wieprzem, gm. Izbica; Piknik Wawrzyńca, gm. Żółkiewka; Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego RYTM, gm. Siennica Różana; Międzynarodowy Festiwal „Łączy Nas Kultura", gm. Łopiennik Górny. Działania własne LGD, przy współpracy partnerów, to imprezy: Festiwal Smaki Jesieni organizowany w Poperczynie oraz Festiwal Pączka i Faworka w Siennicy Nadolnej. **Szansą dla rozwoju turystyki może stać się organizacja imprez przyciągających ludzi z całej Polski**. Jedną z nich są niewątpliwie **„Chmielaki Krasnostawskie",** uznane już za atrakcję turystyczną niezwykle charakterystyczną dla regionu. Inną imprezą skupiającą ludzi z całej Polski, organizowaną na terenie miasta jest **Festiwal Twórczo Zakręconych** - trzy dniowa impreza hobbystyczna mająca na celu promocję rękodzieła.

3.8.5. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE

Obszar LSR położony jest po obu brzegach środkowego Wieprza na Wyżynie Lubelskiej, charakteryzuje się korzystnym układem osadniczym. W skład powiatu wchodzi 10 gmin, w tym jedna miejska. Miasto Krasnystaw mieści się w centrum obszaru, zamieszkuje go około 18% populacji powiatu, co świadczy o niskim wskaźniku

urbanizacji powiatu. Miasto powiatowe stanowi centrum aktywności społecznej i gospodarczej, dysponuje typowym dla miast powiatowych potencjałem demograficznym. Wszystkie gminy LSR położone są w dorzeczu rzeki Wieprz.
Obszar objęty LSR położony jest na obszarze dwóch mikroregionów geograficznych Wyżyny Lubelskiej z mezoregionami (Działy Grabowiecke i Wyniosłość Giełczewska) oraz Polesia Wołyńskiego z obszarem Pagórów Chełmskich. Teren LGD pod względem geograficznym przedstawia się bardzo malowniczo. Po wschodniej stronie Wieprza wznoszą się Działy Grabowieckie, które są najwyższą częścią Wyżyny Lubelskiej. Zrównania wierzchołkowe układają się w dwóch poziomach na wysokościach 240 i 300 m n.p.m. z kulminacją 311 m n.p.m. we wsi Dębowiec. Naprzemienność równoległych dolin i garbów jest charakterystyczną cechą krajobrazu. Wyniosłość Giełczewska opada od zachodu w kierunku doliny Wieprza. Jest to centralna i najbardziej zwarta część Wyżyny Lubelskiej. Północno - wschodnia część obszaru LGD położona jest w obrębie Pagórów Chełmskich. Teren całego LGD charakteryzuje krajobraz pagórkowaty.

3.9. OPIS PRODUKTÓW LOKALNYCH, TRADYCYJNYCH I REGIONALNYCH PODKREŚLAJĄCYCH SPECYFIKĘ DANEGO OBSZARU (KRÓTKI OPIS PRODUKTÓW CHARAKTERYSTYCZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE), W TYM PROMOCJI I SPRZEDAŻY TAKICH PRODUKTÓW.

Tradycje kulinarne jako istotna część tożsamości kulturowej, są pielęgnowane w oparciu o produkty tradycyjne i regionalne postrzegane wśród mieszkańców terenu LGD jako klucz do rozwoju regionu i szansa dla mieszkańców. W ostatnich latach, żywność produkowana zgodnie z recepturami naszych przodków cieszy się dużym zainteresowaniem. Do najważniejszych produktów tradycyjnych zarejestrowanych na liście produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa należą: Golasy Izbickie, Kapusta z grochem i śmietaną z Gorzkowa, Jabłczanka z Fajsławic, Zupa chłopska fajsławicka, Tymianek z Fajsławic, Chmiel krasnostawski oraz Sery z ziołami. W trakcie rejestracji znajdują się: Pierogi z mięsem i bobem z Dobryniowa oraz Bułeczki drożdżowe. Kuchnia lokalna w świadomości mieszkańców może stać się istotnym elementem promocyjnym obszaru LSR. **Konsultacje społeczne wykazały, iż mieszkańcy posiadają wiedzę na temat bogatych zasobów związanych z tradycjami kulinarnymi naszego regionu,** oraz że potrawy wytwarzane w gospodarstwach domowych, mogą stać się jego wizytówką, a naturalne, specyficzne walory regionalne oraz produkty mogą być wykorzystane w ofercie lokalnego rolnictwa, agroturystyki i przetwórstwa oraz promocji obszaru LSR dzięki wytwarzaniu produktów pod szyldem jednej wspólnej **marki regionu „Krasna Chata".** Doceniając lokalne dziedzictwo kulinarne, posiadane zasoby oraz potencjał przejawiający się w aktywności KGD w dobie powszechnego dostępu do usług turystycznych i rosnącej pozycji turystyki w sektorze gospodarki, LGD stawia sobie zadanie jakim jest wsparcie dla działań mających na celu zrównoważony i kompleksowy rozwój turystyki w regionie, istotny nie tylko ze względu na aspekt ekonomiczny, ale traktowany również jako szansa na wykreowanie atrakcyjnej i dobrze kojarzonej marki regionu. W ramach LSR planowana jest intensyfikacja promocji turystycznej regionu poprzez, wyrażającą się w następujących działaniach: Najlepszym pomysłem na wsparcie promocji i sprzedaży produktów regionalnych, lokalnych i tradycyjnych jest utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego oraz wykreowanie lokalnej **marki „Krasna Chata".** Obecnie na terenie gminy Izbica działa lokalna restauracja „Krasna Chata" położona w miejscowości Wał, . W restauracji serwowane są potrawy tradycyjne kuchni powiatu krasnostawskiego, przygotowane z produktów kupowanych prosto od rolników i lokalnych producentów. Promocji tradycyjnej kuchni służą **imprezy cykliczne** organizowane na obszarze LSR przy współudziale LGD, na których mieszkańcy jak i zaproszeni goście mogą posmakować wyśmienitych potraw i różnych specjałów. Festiwal „Smaki jesieni" w Poperczynie, jest imprezą promująca potrawy i nalewki z produktów jesieni i kuchnię regionalną powiatu krasnostawskiego. Podczas „Majówki z Karpiem", można skosztować tradycyjnych dań z karpia. Natomiast w Siennicy Nadolnej co roku odbywa się Festiwal Pączka i Faworka, na który przedstawicielki KGW przygotowują pączki, faworki inne smakołyki. Sery z ziołami wpisane na listę produktów tradycyjnych znajdują się w ofercie jedynego na terenie powiatu gospodarstwa ekologicznego Doroty i Jerzego Moń położonego w miejscowości Krupe. W ofercie znajdują się najwyższej jakości sery podpuszczkowe. Promocja i sprzedaż produktów tradycyjnych i lokalnych ma charakter ograniczony do obszaru LGD. Sprzedaż odbywa się głównie na festynach i dożynkach jak również na lokalnych targowiskach a także na terenie gospodarstw agroturystycznych. Istnieje potrzeba promocji i rozszerzenia rynków zbytu na produkty tradycyjne.

ROZDZIAŁ IV ANALIZA SWOT

Opis dokonanej analizy mocnych i słabych stron obszaru LSR oraz zidentyfikowanych dla niego szans i zagrożeń:

Mocne Strony	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony	Odniesienie do diagnozy
1. Dostępność komunikacyjna – Powiat Krasnystaw jest położony w trójkącie pomiędzy Lublinem, Chełmem i Zamościem z dostępem do infrastruktury drogowej i kolejowej oraz w odległości 30 km od Lotniska w Świdniku	3.5.1	13. Negatywne trendy w obszarze migracji - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, wysoki udział osób w wieku po produkcyjnym w ilości ludności.	3.1.

2. Malownicze krajobrazy oraz duże zalesienie terenu	3.8.5/3.6	14. Wysokie bezrobocie (szczególnie wśród osób młodych) /niewystarczające wskaźniki wykształcenia.	3.3.1/3.3.2/3.1.2/3.1.1
3. Obszar LGD zagłębiem produkcji ziół, czosnku, chmielu oraz roślin oleistych i owoców miękkich	3.2.3	15. Nierozwinięty sektor przetwórstwa (w szczególności małe przetwórnie)	3.2.3
4. Duża ilość gospodarstw o małym areale z potencjałem przetwórczym	3.2.2	16. Niedostatecznie rozwinięta gastronomia oraz rynek usług noclegowych na terenach wiejskich LGD	3.8.2
5. Dobre warunki do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (słońce, wiatr, zasoby słomy i odpadów biologicznych)	3.2.4	17. Niski wskaźnik przedsiębiorczości (niewielka ilość oraz słaby potencjał istniejących firm, niewielki ich przyrost, kreowanie niewielkiej ilości miejsc pracy)	3.2.1
6. Tereny inwestycyjne na obszarze LGD (Tworzone przez obszar funkcjonalny Krasnystaw PLUS tereny inwestycyjne)	3.2.1	18. Innowacyjność na niskim poziomie (dominują branże nieinnowacyjne, słaby sektor innowacji (kreatywny)	3.2.1
7. Bogate zasoby tradycji i kulinarnego produktu lokalnego/tradycyjnego.	3.9	19. Nierównomiernie rozwinięta infrastruktura miejsc rozwoju kultury, animacji społecznej i rekreacji	3.5.5/ 3.5.4
8. Duża ilość organizacji pozarządowych oraz zdiagnozowany spory potencjał w tym zakresie głównie wśród grup Kół Gospodyń Wiejskich	3.4.2	20. Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna (nierówny dostęp, brak regularnego wykorzystania infrastruktury np. świetlic wiejskich, słaba oferta dla młodzieży i seniorów)	3.5.5/ 3.5.4
9. Duża ilość klubów sportowych	3.5.4	21. Duża ilość gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. (Przyczyny to brak pracy, niskie płace, patologie, oraz choroby i niepełnosprawność).	3.5.6
10. Duża liczba zabytków oraz ciekawa historia obszaru.	3.7	22. Niewystarczająca infrastruktura około turystyczna szlaków turystycznych oraz całego obszaru i niewielka liczba wypromowanych produktów turystycznych.	3.8.1/ 3.8.3
11. Brak wykorzystania bogactwa terenu związanego z tradycjami kulinarnymi, rzemieślniczymi, kupieckimi	3.7, 3.9		
12. niedostateczna infrastruktura komunikacyjna	3.5.2		

Szanse	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia	Odniesienie do diagnozy
Zainteresowanie turystyką rowerową i szlakami turystycznymi o znaczeniu ponad regionalnym.	*Przedstawione szanse wynikają z analizy trendów przedstawionych w diagnozie społeczno-gospodarczej obszaru LGD oraz ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju 2009-2015 lub zostały zgłoszone podczas warsztatów partycypacyjnych. Szanse i zagrożenia wynikają z zewnętrznych do obszaru LSR czynników.*	Nieprzyjazne prawo - brak rozwiązań pozwalających na opłacalne przetwórstwo w małych gospodarstwach.	*Przedstawione zagrożenia wynikają z analizy trendów przedstawionych w diagnozie społeczno-gospodarczej obszaru LGD oraz ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju 2009-2015 lub zostały zgłoszone podczas warsztatów partycypacyjnych. Szanse i zagrożenia wynikają z zewnętrznych*
Popularność produktów nieprzetworzonych i naturalnych w dużych miastach (tworzenie grup zakupowych itp)		Niski PKB województwa lubelskiego i słaby potencjał Lublina, jeśli chodzi o chłonność dla produktów naturalnych i tradycyjnych.	
Możliwości współpracy z innymi regionami w Polsce i za granicą.		Możliwość zaistnienia czynników takich jak kryzys, zagrożenia związane z terroryzmem.	
Możliwości dofinansowania zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania.		Upadek statusu rodziny, zanik norm moralnych i społecznych, brak autorytetów.	
Rosnący popyt na tradycyjne wyroby.		Konkurencja bardziej rozwiniętych turystycznie obszarów (Roztocze, Pojezierze Łęczyńsko - Włodawskie).	
Duże zainteresowanie aktywnością		Ograniczenie środków	

fizyczną i rekreacją		finansowych na podejmowanie aktywności i animację lokalnych społeczności	*do obszaru LSR czynników.*
		Biurokratyczne utrudnienia zabijające przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców	

ROZDZIAŁ V CELE I WSKAŹNIKI

5.1. SPECYFIKACJA I OPIS CELÓW OGÓLNYCH, PRZYPISANYCH IM CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ ORAZ UZASADNIENIE ICH SFORMUŁOWANIA W OPARCIU O KONSULTACJE SPOŁECZNE I POWIĄZANIE Z ANALIZĄ SWOT I DIAGNOZĄ OBSZARU.

5.1.1. ZBIEZNOŚC CELÓW Z ANALIZĄ SWOT, DIAGNOZĄ I KONSULTACJAMI SPOŁECZNYMI

Osłabienie negatywnych trendów migracyjnych. W ramach prac nad przygotowaniem strategii oraz konsultacji społecznych ustalono, że wyludnianie się obszaru oraz słaba atrakcyjność lokalnej gospodarki to największy problem obszaru. Cel ogólny dotyczący ograniczenia wyludniania się obszaru LSR będzie najpełniej mierzył długofalowe skutki działań podjętych w ramach realizacji LSR. Jeśli obszar ten zwiększy swoją atrakcyjność gospodarczą i społeczną tempo spadku populacji spadnie. Realizacja wszystkich celów szczegółowych oraz przedsięwzięć przyczyni sie do osiągnięcia celu ogólnego. Wszystkie działania zaplanowane w ramach strategii przyczynią się do polepszenia warunków życia na terenie LGD i zwiększą atrakcyjność tego terenu dla mieszkańców, inwestorów, przez co LGD będzie miała swój wkład w powstrzymanie negatywnych trendów migracyjnych.

Powiązanie z diagnozą - niekorzystne saldo migracji/ujemny przyrost naturalny. Opis w rozdziale 3.1. **Powiązanie z analizą SWOT** - Ograniczenie każdej określonej w analizie SWOT słabej strony zmniejszy presję na wyjazd z terenu LGD. Szczególnie jeśli poprawi się stan lokalnej gospodarki, rynku pracy i stanu kapitału społecznego. W analizie SWOT wskazano słabą stronę związaną z ujemnym saldem migracji i wyludnianiem sie obszaru "Negatywne trendy w obszarze migracji". **Powiązanie z konsultacjami społecznymi** - Badania w trakcie konsultacji społecznych wykazały, że w odczuciu mieszkańców emigracja ludzi młodych i wykształconych jest jednym z największych problemów (wyniki ankiet, 2.2.1).

Cel 1.1 Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości. Cel związany z poprawą warunków na lokalnym rynku racy jest najważniejszym celem szczegółowym, realizującym najczęściej wspominany problem mieszkańców regionu, czyli wysokie bezrobocie. Realizacja celu pozytywnie wpłynie na niskie płace, słabe wsparcie dla osób przedsiębiorczych. Grupy docelowe dla tego celu to przedsiębiorcy, osoby które zamierzają założyć firmę w tym grupy defaworyzowane, czyli osoby bezrobotne i osoby młode do 34 roku życia. Obszar interwencji to rozwój rynku pracy poprzez udzielanie dotacji na rozpoczynanie lub rozwój przedsiębiorstw. I wsparcie Informacyjne oraz tworzenie inkubatorów przetwórstwa. **Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących przedsiębiorstw** Przedsięwzięcie obejmie wsparcie dotacyjne dla istniejących przedsiębiorstw, zakłada realizacje operacji wspierające ochronę środowiska i klimatu. Wspierane będą w szczególności te operacje, które bazować będą na lokalnych zasobach w celu przetwórstwa, będą generować dużą ilość miejsc pracy, wiązać się będą z innowacyjnością oraz te, których beneficjentami będą osoby do 34 roku życia. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: rozdział 3.2 diagnozy opisuje niski wskaźnik przedsiębiorczości, niewielki sektor kreatywny i przetwórczy. Powiązanie z analizą SWOT: w analizie SWOT wpisano słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa a z drugiej strony duży potencjał do przerobu owoców miękkich, ziół, chmielu, duży potencjał do rozwoju przetwórstwa w małych gospodarstwach. Niski wskaźnik przedsiębiorczości, słaby sektor innowacji a poza tym wysokie bezrobocie). Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie słabych stron. Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Ankieta prowadzona na pierwszym etapie konsultacji wskazuje na rozwiązania z zakresu wsparcia biznesu (2.2.1). Za najbardziej skuteczne sposoby wspierania rozwoju firm uznano dotacje na rozwój działalności. Poza tym, w każdym z realizowanych działań partycypacyjnych przejawia się konieczność rozwoju lokalnej gospodarki z jednoczesnym tworzeniem nowych miejsc pracy. **Przedsięwzięcie 1.2 Tworzenie nowych przedsiębiorstw**

Powiązanie z diagnoza obszaru i ludności: w rozdziale 3.3 opisano problemy rynku pracy obszaru. Na ustalenie tego przedsięwzięcia wpływ miało głównie wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych, niewielka ilość miejsc pracy dla osób przedsiębiorczych, kreatywnych. Wspierane będą głównie osoby z grup defaworyzowanych. Powiązanie z analizą SWOT: analiza SWOT zawiera słabą stronę "Wysokie bezrobocie". Dzięki realizacji działania zwiększy się ilość miejsc pracy a część bezrobotnych sama stworzy sobie miejsce zarobkowania. Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Konsultacje społeczne jasno pokazały, że bezrobocie wśród ludzi młodych powodujące ich migrację z terenu LGD i jest największym problemem. Pytani o swoje plany co do aplikowania w nowej perspektywie finansowej Leadera mieszkańcy obszaru na pierwszym miejscu wskazali chęć ubiegania się o dotacje na założenie działalności gospodarczej. Przedsięwzięcie 1.3 Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego. Przedsięwzięcie obejmuje utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego na terenie LGD. Będzie to działanie całkowicie innowacyjne na terenie LGD. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza w rozdziale 3.2.3

wskazuje na dominacje dużych podmiotów w obszarze przetwórstwa a brak niewielkich przetwórni nastawionych na działanie na lokalny i regionalny rynek. Takie przetwórnie na innych terenach to najczęściej firmy rodzinne zatrudniające osoby z terenów wiejskich. Diagnoza wskazuje też na duże zasoby surowcowe dla przetwórstwa rolnego.
Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa (brak małych przetwórni), niski wskaźnik przedsiębiorczości i słaby sektor innowacyjny. jednocześnie obszar LGD to zagłębie produkcji ziół, chmielu, roślin oleistych oraz czosnku). Powiązanie z konsultacjami społecznymi: podczas spotkań konsultacyjnych wskazywano na duże bariery związane z wymogami prawnymi oraz przechowywania i bezpieczeństwa żywności. **Przedsięwzięcie 1.4 Wzrost aktywności ludzi młodych w kierunku przedsiębiorczości – Akademia Start – up** Przedsięwzięcie zawiera działania związane z edukacją przedsiębiorczości poprzez wizyty studyjne oraz szkolenia. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: diagnoza (3.1.1/3.2.1) opisuje niższy wskaźnik wykształcenia w porównaniu do średniej krajowej, poza tym mamy niski wskaźnik przedsiębiorczości, oprócz tego dominują branże o niskiej innowacyjności, brakuje też dobrych praktyk w dziedzinie przetwórstwa. Wizyty studyjne pozwolą na podpatrzenie rozwiązań i ich implementację na lokalnym rynku. Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa, niski wskaźnik przedsiębiorczości i słaby sektor innowacyjny).
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: podczas spotkań konsultacyjnych dotyczących analizy problemów wskazywano na niską innowacyjność rodzimych firm. Możliwość uczenia się na wyjazdach dobrych praktyk będzie sposobem na zmianę tej sytuacji. Młodzież na trenie LGD nie jest uczona przedsiębiorczości w sposób ciekawy. Działania szkoleniowe będą nastawione na praktyczne działania oraz budowanie kreatywności w ludziach młodych. **Przedsięwzięcie 1.5 Utworzenie sieci współpracy w obszarze produktów lokalnych.** Przedsięwzięcie ukierunkowane będzie na wspólne kreowanie produktów i oferty w zakresie produktów lokalnych w tym na bazie lokalnych produktów rolnych. Działanie takie ma większe szanse na sukces. Dzięki realizacji w ramach projektów współpracy zaistnieje dodatkowo element promocji i udostępniania nowych rynków zbytu. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Na terenie LGD nie istnieje silny sektor współpracy przedsiębiorstw, nie rozwinęła sie tez spółdzielczość (istnieją duże spółdzielnie, gdzie pojedynczy rolnik nie jest równoprawnym partnerem). (3.5.7). Rozwój produktów lokalnych ma charakter rozproszony a wytwórcy działają lokalnie i borykają się z problemem dotarcia do szerszego grona klientów. Docelowym rynkiem sprzedaży takich produktów powinny być duże miasta. Pierwszym krokiem będzie stworzenie sieci produktów, wspólnej oferty oraz pierwsze kroki we współpracy między narodowej i międzyregionalnej. Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa, niski wskaźnik przedsiębiorczości i słaby sektor innowacyjny). Mocne strony (bogate zasoby tradycji i kulinarnego produktu lokalnego/tradycyjnego.) Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Najwięcej ankietowanych mieszkańców obszaru LSR wskazywało na obszar przetwórstwa jako na stwarzający największe szanse rozwoju lokalnego (2.2.1). **1.6 Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata".** Przedsięwzięcie będzie innowacyjne na terenie LGD. Zintegruje w przyszłości działania związane z tworzeniem sieci współpracy, działanie inkubatora przetwórstwa jak również wysiłki lokalnych przedsiębiorców z branży przetwórczej i turystycznej. Efektem realizacji działania będzie ustalenie zasad działania certyfikatu jakości/tradycji "Krasna Chata" wprowadzenie ujednolicenia i systemów kontroli oraz wypromowanie marki. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Na terenie LGD nie istnieje silny sektor współpracy przedsiębiorstw, nie rozwinęła sie też spółdzielczość brak wykreowanych zinegrowanych produktów turystycznych i lokalnych (3.5). Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa, niski wskaźnik przedsiębiorczości i słaby sektor innowacyjny). Mocne strony (bogate zasoby tradycji i kulinarnego produktu lokalnego/tradycyjnego.) Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Najwięcej ankietowanych mieszkańców obszaru lsr wskazywało na obszar przetwórstwa jako na stwarzający największe szanse rozwoju lokalnego. ***Cel 1. 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru*** Cel związany z rozwijaniem oferty turystycznej i rekreacyjnej wynika z konsultacji społecznych i jest poparty diagnozą. Podobnie jak sąsiednie tereny obszar LGD posiada zasoby przyrodnicze czy kulturowe mogące stanowić bazę dla rozwoju lokalnej turystyki. Niestety problemem jest słabe wykorzystanie tych walorów. Niewielka liczba produktów turystycznych nie pozwala osiągać korzyści komercyjnych z rozwoju turystyki w większej skali. Grupy docelowe to przedsiębiorcy i inne podmioty, które zamierzają tworzyć lub rozwijać produkty turystyczne, turyści i mieszkańcy korzystający z nowej infrastruktury rekreacji i turystyki. Samorządy rozwijające infrastrukturę rekreacji i turystyki. Obszary interwencji to rozwój oferty rekreacji i turystyki poprzez wsparcie podmiotów zajmujących się tą problematyką w tym poprzez dotacje i promocję. **Przedsięwzięcie 2.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru.** W tym działaniu wsparte będą operacje polegające na budowie infrastruktury służącej rekreacji i turystyce. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza wskazuje na nierównomierne rozłożenie infrastruktury rekreacyjnej np. zewnętrznych siłowni czy placów zabaw. Rozdział 3.5.5/3.5.4 diagnozy. Za mało jest też wilosezonowych komercyjnych obiektów na terenie LGD, które przyciągałyby turystów. Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony to (Nierównomiernie rozwinięta infrastruktura miejsc rozwoju kultury, animacji społecznej i rekreacji). Powiązanie z konsultacjami społecznymi: W procesie partycypacji uznano, że świetlic, placów zabaw i boisk, budowa siłowni na powietrzu innej infrastruktury kultury, turystyki i rekreacji powinien być jednym z najpotrzebniejszych kierunków inwestowania. **Przedsięwzięcie 2.2 Rozwój przedsiębiorstw inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru. Przedsięwzięcie 2.3 Tworzenie nowych przedsiębiorstw w branży turystycznej. Przedsięwzięcie 2.6 Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR** Te trzy przedsięwzięcia są zbieżne co do tematyki, różnią się tylko grupą docelową beneficjentów. W pierwszym grupa docelowa to istniejące firmy branży turystycznej zamierzające rozwijać swoją ofertę, natomiast w drugim grupą docelową są osoby zamierzające rozpocząć działalność w branży. Grupą docelową w trzecim przedsięwzięciu są organizacje pozarządowe mające zamiar tworzyć nowe produkty turystyczne w szczególności

wzbogacające ofertę turystyczną na istniejących i tworzonych szlakach rowerowych, wschodni szlak rowerowy Green Velo i Greenways Dziedzictwo Wschodu. Wsparcie będzie kierowane na rozwój lub tworzenie nowych produktów turystycznych, w szczególności w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza pokazuje, że na terenie realizacji lsr istnieją produkty turystyczne (3.8.1/3.8.3), opisuje też istniejące i będące w budowie szlaki turystyczne. Problemem jest niewielka ilość produktów, ich niewielkie oddziaływanie poza lokalne, i niepowiązanie ich z szlakami co powoduje, że ruch turystów nie jest w pełni wykorzystany. Powiązanie z analizą SWOT: niewystarczająca infrastruktura około turystyczna, i słaba promocja produktów turystycznych, mocne strony, na których można budować ofertę to dobra dostępność komunikacyjna, produkcja ziół, chmielu i innych lokalnych produktów rolnych oraz tradycje z tym związane, bogate walory środowiskowe. Powiązanie z konsultacjami społecznymi: w procesie partycypacji wskazywano na problemy z dostępnością szlaków turystycznych, produktów turystycznych, niską jakością oferty gospodarstw agroturystycznych. Branża turystyczna była jedną z częściej wybieranych jako ta, która powinna otrzymywać wsparcie (2.2.1). **Przedsięwzięcie 2.4 Promocja obszaru i rozwój oferty w zakresie turystyki, oraz produktów i usług lokalnych. Przedsięwzięcie 2.4 Rozwój i promocja lokalnych produktów lub dziedzictwa kulturowego obszaru.** W ramach działania realizowane będą inicjatywy mające na celu promocję lokalnych walorów, zasobów i produktów turystycznych w sposób zaplanowany i całościowy. Realizowane będą projekty współpracy w tym międzynarodowej, publikacje oraz festiwale i jarmarki. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: rozdział 3.8.2 słaby wskaźnik Schneidera i niewielka liczba turystów na terenie LGD wynikają także z braku promocji obszaru. Powiązanie z analizą SWOT: (słaba promocja produktów turystycznych) mocne strony to produkty lokalne, tradycje i dziedzictwo, które można promować w wydawnictwach i na imprezach typu jarmarki festiwale. Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Spotkania konsultacyjne na których byli obecni przedstawiciele samorządów wskazywały na problem słabej i niespójnej działalności promocyjnej obszaru i jego atrakcji. ***Cel 1.* 3 Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR.** Cel związany ze stworzeniem lepszych warunków do aktywności społecznej jest odpowiedzią na problemy zgłaszane przez mieszkańców. Podczas procesu partycypacji często wskazywano na problemy związane z tym zagadnieniem. Cele szczegółowe odpowiadają konkretnym potrzebom zgłaszanym przez mieszkańców. Grupy docelowe to mieszkańcy, osoby z grup defaworyzowanych, organizacje pozarządowe i lokalni liderzy. Obszary interwencji to wsparcie sektora społecznego oraz rozwój kapitału społecznego z wykorzystaniem lokalnych zasobów i walorów także włączenie społeczne. **Przedsięwzięcie 3.1 działania edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych**, **Przedsięwzięcie 3.4 Utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji w ramach którego będą podejmowane działania dla osób z grup defaworyzowanych w kierunku rynku pracy** Przedsięwzięcia te dotyczą działań edukacyjnych i integracyjnych dla osób z grup określonych w LSR jako defaworyzowane (osoby młode, bezrobotne oraz 50 +). Działania edukacyjne będą miały charakter aktywizujący, uczący samodzielności, kreatywności, samodzielnego rozwiązywania problemów i budowania własnego potencjału społecznego. Dzięki realizacji przedsięwzięcia 3.4 powstanie centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji jako rodzaj podmiotu wspierającego grupy defaworyzowane. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza wskazuje problemy grup docelowych, trudną sytuację na rynku pracy, niższe od średniej krajowej wykształcenie, dużą liczbę gospodarstw domowych objęta pomocą społeczną. Działanie przyczyni sie do wzmocnienia tej grupy, zwiększenia umiejętności radzenia sobie w życiu. Powiązanie z analizą SWOT: analiza SWOT duża liczba gospodarstw domowych korzystająca z pomocy społecznej, duże bezrobocie, niskie wskaźniki wykształcenia. Powiązanie z konsultacjami społecznymi: wsparcie osób bezrobotnych, młodych oraz w wieku 50+ wynika z przeprowadzonych działań partycypacyjnych w których pytano mieszkańców o grupy według nich najbardziej potrzebujące wsparcia. Najczęściej wymieniano te trzy grupy. Pomysł powstania Centrum został zgłoszony jako fiszka projektowa w ramach działania punktu konsultacyjnego. **Przedsięwzięcie 3.2 Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój potencjału organizacji pozarządowych na obszarze LGD.** Organizacje pozarządowe to na obszarze LGD najaktywniejsze i najwszechstronniejsze podmioty, które współrealizować będą LSR jako beneficjenci i partnerzy społeczni. Sektor społeczny napotyka liczne bariery w rozwoju i prowadzeniu działalności są one związane głównie z dużą biurokracją (załatwianie spraw, dotacje) oraz niewielkim potencjałem finansowym i kadrowym organizacji. Dzięki realizacji przedsięwzięcia potencjał ludzki i rzeczowy ngo wzrośnie.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Problemy sektora pozarządowego oraz potencjał społeczny opisany jest w rozdziale 3.4.2 diagnozy. Widzimy tam duży potencjał organizacji takich jak KGW i OSP. Powiązanie z analizą SWOT: wskazano słabe strony (niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna, nierównomiernie rozmieszczona infrastruktura kultury i rekreacji, niewystarczająca oferta kulturalna, rekreacyjna, brak wykorzystania tradycji). Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Na spotkaniach z przedstawicielami samorządów często wskazywano na brak samodzielności ngo przy realizacji projektów dofinansowanych z UE. Często wskazywano na niski potencjał organizacji, które raczej wolą być beneficjentem pomocy niż samodzielnie realizować operację. **Przedsięwzięcie 3.3 Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego.** Problem włączenia społecznego dotyczy tez infrastruktury drogowej. Ze względu jednak na duży koszt podobnych inwestycji i możliwość uzyskania wsparcia w ramach innych programów w LSR zawarto tylko jedna operacje z tego zakresu. Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna opisana jest w rozdziale 3.5.1/3.5.2 diagnozy. Powiązanie z analizą SWOT: Słaba strona (niedostateczna infrastruktura komunikacyjna).
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Najistotniejszym dla mieszkańców obszarem działań wspierających infrastrukturę był obszar dróg oraz infrastruktury towarzyszącej (niestety na etapie rozpoznania poprzez nabór fiszek pomysłów, okazało się, że tylko jeden opisany pomysł mieści sie w obszarze dozwolonym dla LSR).

5.1.2. WYKAZANIE ZGODNOŚCI CELÓW Z CELAMI PROGRAMÓW, W RAMACH KTÓRYCH PLANOWANE JEST FINANSOWANIE LSR.

Priorytet polityki rozwoju obszarów wiejskich realizowane przez PROW 2014 - 2020, z którym zbieżne są cele LSR to priorytet 6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich. Priorytet realizowany jest poprzez cele: 6A) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy - tutaj spójny jest cel szczegółowy LSR związany z rozwojem gospodarki i turystyki. 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich - tutaj spójny jest cel szczegółowy dotyczących aktywizacji społecznej i włączenia (Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR). Ponadto cele LSR są zgodne z 3 celami przekrojowymi PROW ponieważ wpisano wskaźniki oddziaływania na poziomie celów szczegółowych, które bezpośrednio zapewniają realizację operacji związanych z wprowadzaniem innowacji, oraz ochroną środowiska i klimatu. Ponadto LGD w procedurach wyboru i kryteriach ocen przewidziała dodatkowe punkty za innowacyjność operacji i spełnianie wymagań co do ochrony środowiska i przeciwdziałaniu negatywnym zmianom klimatu.

5.1.3. PRZEDSTAWIENIE CELÓW Z PODZIAŁEM NA ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Wszystkie cele będą finansowane z PROW.

5.1.4. PRZEDSTAWIENIE PRZEDSIĘWZIĘĆ REALIZOWANYCH W RAMACH RLKS A TAKŻE WSKAZANIE SPOSOBU ICH REALIZACJI WRAZ Z UZASADNIENIEM.

Powyższe informacje dla zachowania czytelności zawarto w punkcie 5.1.1.

5.1.5. SPECYFIKACJA WSKAŹNIKÓW PRZYPISANYCH DO PRZEDSIĘWZIĘĆ, CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH I CELÓW OGÓLNYCH WRAZ Z UZASADNIENIEM WYBORU KONKRETNEGO WSKAŹNIKA W KONTEKŚCIE ICH ADEKWATNOŚCI DO CELÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ .

Cel szczegółowy 1 Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości		Liczba utworzonych miejsc pracy - wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik dla Lokalnych Grup Działania..." Liczba utrzymanych miejsc pracy- wskaźnik wynika z wytycznych 5/3/2017 Liczba osób przeszkolonych - wskaźnik adekwatny do celu zliczy liczbę osób, które otrzymają wsparcie szkoleniowe a należą do grup defaworyzowanych. Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań - wskaźnik zmierzy wartość szkoleń. Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie - Wskaźnik zmierzy czy utworzenie inkubatorów przedsiębiorczości zakończyło sie sukcesem. Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych - wskaźnik zliczy operacje przyjazne środowisku i ochronie klimatu adekwatny do celu, ponieważ LGD będzie premiowało operacje w tym zakresie.
1.1.1	Rozwój istniejących przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa - wskaźnik wynika z załącznika do "Podręcznik..."- zmierzy ilość firm które rozwinęły się dzięki dotacjom z LGD.
1.1.2	Tworzenie nowych przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa - Wskaźnik adekwatny zmierzy ilość nowych firm na terenie.
1.1.4	Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Liczba-nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego- wskaźnik zliczy inkubatory wynika z załącznika do "Podręcznik..."
		Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje- wskaźnik zapewnia, że w ramach celu zostaną zrealizowane operacje spełniające definicję innowacyjności uszczegółowioną do tego celu.
1.1.5	Wzrost aktywności ludzi młodych w kierunku przedsiębiorczości – Akademia Star - up	Liczba szkoleń - zmierzona zostanie liczba szkoleń z zakresu przedsiębiorczości i pokrewnych tematów.
		Liczba wizyt studyjnych - w ramach celu mieszczą się też wyjazdy studyjne mające na celu poznanie dobrych praktyk wskaźnik adekwatny do celu i przedsięwzięcia
1.1.6	Utworzenie sieci współpracy w obszarze produktów lokalnych	Liczba przygotowanych projektów współpracy - wskaźnik adekwatny wynika z załącznika do " Poradnik...) Lgd zamierza zrealizować projekt współpracy.
		Liczba zrealizowanych projektów współpracy wskaźnik adekwatny wynika z załącznika do " Poradnik...) Lgd zamierza zrealizować projekt współpracy.
		Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy wskaźnik adekwatny wynika

		z załącznika do " Poradnik...) Lgd zamierza zrealizować projekt współpracy z innymi LGD.
		Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR wskaźnik adekwatny wynika z załącznika do " Poradnik...) Lgd zamierza utworzyć sieć współpracy.
1.1.7	Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata”	Liczba certyfikatów przyznanych produktom i usługom lokalnym - w wyniku realizacji operacji przyznawane będą certyfikaty dzięki temu zliczymy liczbę zaangażowanych podmiotów.
Cel szczegółowy 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru		Liczba turystów odwiedzających nowe i ulepszone produkty turystyczne - podniesienie atrakcyjności turystycznej wiązać sie będzie ze wzrostem ilości turystów Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - Wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik...". Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby: - wskaźnik dotyczy projektów współpracy wynika z poradnika dla LGD... Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych: - wskaźnik dotyczy projektów współpracy wynika z poradnika dla LGD.
1.2.1	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru	Liczba nowych lub przebudowanych (zmodernizowanych) obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej- Wskaźnik bezpośrednio liczący nową lub ulepszoną infrastrukturę służącą turystom i mieszkańcom.
1.2.2	Rozwój przedsiębiorstw inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa- Realizacja wskaźnika nastawiona jest na wsparcie pomysłów, które stworzą lub ulepszą produkt turystyczny, który będzie wizytówką obszaru LGD, zaangażowany sektor to sektor przedsiębiorczości.
1.2.3	Tworzenie nowych przedsiębiorstw w branży turystycznej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa Realizacja wskaźnika nastawiona jest na wsparcie pomysłów, które stworzą produkt turystyczny.
1.2.4	Promocja obszaru i rozwój oferty w zakresie turystyki, oraz produktów i usług lokalnych	Liczba przygotowanych projektów współpracy wskaźniki wynikają z Poradnika dla LGD...
		Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej - wskaźniki wynikają z Poradnika dla LGD...
		Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy wskaźniki wynikają z Poradnika dla LGD...
		Liczba publikacji z obszaru historii, kultury i turystyki - wskaźnik zmierzy ilość wydawnictw adekwatny do działania związanego z promocją.
		Liczba wydarzeń / imprez- wskaźnik adekwatny do przedsięwzięcia i celu, promocja będzie odbywać się podczas przyciągających turystów wydarzeń
1.2.5	Rozwój i promocja lokalnych produktów lub dziedzictwa kulturowego obszaru.	Liczba przedsięwzięć promujących lokalne produkty lub dziedzictwo kulturowe obszaru - wskaźnik będzie liczył operacje dotyczące tylko zakresu wymienionego w przedsięwzięcia.
1.2.6	Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR	Liczba nowo utworzonych produktów turystycznych - wskaźnik adekwatny zliczy wprost nowe produkty turystyczne.
Cel szczegółowy 3 Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego		Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach projektów dotyczących aktywizacji i włączenia społecznego. - wskaźnik zliczy przede wszystkim skuteczność prowadzonych w ramach celu działań. Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego- Wskaźnik zliczy osoby korzystające na przeprowadzeniu operacji.
1.3.1	Przedsięwzięcia edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych	Liczba szkoleń (liczba operacji w zakresie szkoleń i integracji grup defaworyzowanych) - realizacja wskaźnika adekwatna do celu i przedsięwzięcia, zmierzy bezpośrednio, elementy wsparcia.
1.3.2	Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój potencjału organizacji pozarządowych na obszarze	Liczba wspartych Organizacji Pozarządowych - realizacja wskaźnika adekwatna do celu i przedsięwzięcia, zmierzy bezpośrednio, elementy wsparcia. To organizacje pozarządowe mają największy wpływ na rozwój aktywności społecznej. Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących

	LGD	wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego – wskaźnik wynika z wytycznych nr 5/3/2017
1.3.3	Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej dot. włączenia społecznego - wskaźnik wynika z Podręcznika ... Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg –wskaźnik wynika z wytycznych nr 5/3/2017
1.3.4	Utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji w ramach którego będą podejmowane działania szkoleniowe i aktywizacyjne dla osób z grup defaworyzowanych w kierunku rynku pracy	Liczba utworzonych centrów edukacji - W centrum odbywać się będą działania związane z włączeniem społecznym osób bezrobotnych.
Cel szczegółowy 4 Sprawne funkcjonowanie LGD Krasnystaw PLUS zapewniające wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju		Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD - Wskaźnik wynika z "Poradnik...". Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych - Wskaźnik wynika z "Poradnik...". Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD - Wskaźnik wynika z "Poradnik...". Liczba odwiedzin strony internetowej LGD – Wynika z wytycznych nr 5/3/2017
1.4.1	Animacja	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców - Wskaźnik wynika z "Poradnik...".
		Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD
		Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa Wskaźnik wynika z "Poradnik...".

5.1.6. SPOSÓB I CZĘSTOTLIWOŚĆ DOKONYWANIA POMIARU, UAKTUALNIANIA DANYCH (PODANIE DOKŁADNEGO SPOSOBU LICZENIA WSKAŹNIKA, ALGORYTMÓW ITP.).

Wszystkie wskaźniki liczone będą według zasad określonych w procedurze monitorowania. Generalnie monitoring prowadzony jest na bieżąco, co roku biuro LGD przygotowuje sprawozdanie. Sposoby liczenia wskaźników produktu nie nastręczą problemu ze względu na ich charakter wszystkie są policzalne a jednostką miary będzie sztuka. W przypadku wskaźników dotyczących liczby osób jednostką miary będzie osoba. Zastosowane wskaźniki nie wymagają stosowania algorytmów. Uaktualnianie danych będzie prowadzone zgodnie z procedurą monitoringu. Co do wskaźników rezultatu także tutaj stosowana będzie procedura monitoringu a źródła danych to sprawozdania, listy obecności i inne dokumenty opisane w procedurze monitorowania. Mierzenie wskaźnika salda migracji odbywać się będzie na początku realizacji strategii i po jej zakończeniu, źródło danych to statystyka publiczna.

5.1.7. STAN POCZĄTKOWY WSKAŹNIKA ORAZ WYJAŚNIENIE SPOSOBU JEGO USTALENIA.

Stan początkowy prawie wszystkich wskaźników przyjmie wartość 0. Wynika to z charakteru wskaźników produktu, które mierzyć będą liczbę sztuk lub osób. Wskaźnik rezultatu będzie mierzony po osiągnięciu wskaźnika produktu. Wskaźnik "Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej". Mierzony będzie w stosunku do nowopowstałej lub zmodernizowanej w ramach realizacji LSR infrastruktury. Sposób pomiaru to liczba osób w miejscowości, gdzie znajduje się nowa lub modernizowana infrastruktura. Wskaźnik jest narzucony przez "Poradnik dla Lokalnych Grup Działania..." jednak bez opisu jak go mierzyć. Nie ma technicznych możliwości zmierzenia ilości osób korzystających np. z placu zabaw a tym bardziej, że infrastruktura będzie niekomercyjna i ogólnie dostępna. Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego zmierzony zostanie na podstawie statystyki GUS saldo migracji na pobyt stały na poziomie NUTS 5. Średnia salda z lat 2007 - 2014 to - 144 osób rocznie. Wskaźnik dla celu ogólnego, czyli średnia ujemnego salda migracji na pobyt stały w latach realizacji lsr będzie o 10% mniejsza od stanu wyjściowego. Należy pamiętać, że wskaźnik oddziaływania "saldo migracji" zależy od wielu czynników np. stanu gospodarki w Polsce, możliwości wyjazdu za granicę, konkurencji obszarów lepiej rozwiniętych itp. Ograniczenie negatywnego salda migracji nawet o niewielki wskaźnik będzie sukcesem, nie tylko LGD, ale także wielu innych podmiotów, które wpływają na rozwój obszaru LGD.

5.1.8. STAN DOCELOWY WSKAŹNIKA (EWENTUALNIE POZIOMY PRZEJŚCIOWE, JEŚLI TAKIE SĄ PLANOWANE) ORAZ WYJAŚNIENIE DOTYCZĄCE SPOSOBU JEGO USTALENIA (ZAŁOŻENIA DO PLANOWANIA).

Wszelkie informacje co do ilości wskaźników oraz okresu ich uzyskania zawiera plan działania.

Formularz: Cele i wskaźniki – tabela do obligatoryjnego wykorzystania w rozdziale V LSR

1.0	CEL OGÓLNY	**Osłabienie negatywnych trendów migracyjnych.**				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	**Cel szczegółowy 1** Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości				
1.2		**Cel szczegółowy 2** Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru				
1.3		**Cel szczegółowy 3** Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR				
1.4		**Cel szczegółowy 4** Sprawne funkcjonowanie LGD Krasnystaw PLUS zapewniające wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	stan początkowy 2014 Rok	Plan 2023 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.0	Średnia salda migracji na pobyt stały		osoba	-144	-130	Statystyka Publiczna
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy		Pełny etat średnioroczny	0	27 miejsc pracy	Sprawozdanie Beneficjenta/analiza dokumentów
W1.1	Liczba utrzymanych miejsc pracy		Pełny etat średnioroczny	0	50 miejsc pracy	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji
W 1.1	Liczba osób przeszkolonych		osoba	0	40 osób	Dokumentacja LGD/ analiza dokumentów
W 1.1	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań		osoba	0	30 osób	Dokumentacja LGD/ Ankieta oceniająca szkolenie
W 1.1	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie		Szt.	0	6	Sprawozdanie Beneficjenta /analiza dokumentów
W 1.1	Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych		Szt.	0	5	Sprawozdanie Beneficjenta/ analiza dokumentów
W 1.1	Liczba projektów współpracy w zakresie utworzenia sieci współpracy i miejsc kooperacji w obszarze produktów współpracy		Szt.	0	1	Dokumentacja LGD/ sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji
W1.2	Liczba turystów odwiedzających nowe i ulepszone produkty turystyczne		Szt.	0	1000	Sprawozdania Beneficjentów / analiza dokumentów
W	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury		osoba	0	2300	Sprawozdanie Beneficjenta/analiza dokumentów

1.2	turystycznej i rekreacyjnej				
W 1.2	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	Szt.	0	4	Dokumentacja LGD/ sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji
W 1.2	Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych:	Szt.	0	4	Dokumentacja LGD/ sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji
W1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy	Pełny etat średnioroczny	0	2	Sprawozdanie Beneficjenta/analiza dokumentów
W 1.3	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach projektów dotyczących aktywizacji i włączenia społecznego.	osoby	0	1000	Sprawozdanie Beneficjenta/analiza dokumentów
W 1.3	Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	osoba	0	581	Sprawozdanie Beneficjenta/analiza dokumentów
W 1.4	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	osoba	0	140	Rejestr doradztwa/ sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji
W 1.4	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	osoba	0	150	Lista obecności na spotkaniach/ analiza własna
W 1.4	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoba	0	130	Ankieta oceniająca szkolenie/ sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji
W 1.4	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	Szt.	0	8 000	Dane własne LGD

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2016 rok	końcowa 2023 Rok	
1.1.1	Rozwój istniejących przedsiębiorstw	Przedsiębiorcy,	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	6	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów

1.1.2	Tworzenie nowych przedsiębiorstw	Mieszkańcy obszaru LGD w tym grupy defaworyzowane	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	17	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów/ odpis z EDG
1.1.3	Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Organizacje Pozarządowe, przedsiębiorstwa, mieszkańcy obszaru	konkurs	Liczba-nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD/ Sprawozdanie Beneficjentów
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD/ Sprawozdanie Beneficjentów
1.1.4	Wzrost aktywności ludzi młodych w kierunku przedsiębiorczości – Akademia Start - up	Mieszkańcy obszaru, ludzie młodzi, bezrobotni,	aktywizacja	Liczba szkoleń	Szt.	0	4	Dokumentacja LGD
			aktywizacja	Liczba wizyt studyjnych	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD
1.1.5	Utworzenie sieci współpracy i miejsca kooperacji w obszarze produktów lokalnych	Przedsiębiorcy, NGO, Samorządy, osoby fizyczne,	Projekt współpracy	Liczba przygotowanych projektów współpracy	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD
				Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	Szt.	0	2	Dokumentacja LGD

				Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD
1.1.6	Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata”	Przedsiębiorcy, NGO,	Operacja własna	Liczba certyfikatów przyznanych produktom i usługom lokalnym	Szt.	0	3	Dokumentacja LGD
1.2.1	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru	Mieszkańcy obszaru, NGO, JST.	konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych (zmodernizowanych) obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	Szt.	0	24	Dokumentacja LGD/ Ankieta Monitorująca
1.2.2	Rozwój przedsiębiorstw inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru	Przedsiębiorcy	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	4	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów
1.2.3	Tworzenie nowych przedsiębiorstw w branży	Osoby fizyczne w szczególności z grup	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego	Szt.	0	2	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów/ Wyciąg z

	turystycznej	defaworyzowanych		przedsiębiorstwa				EDG
1.2.4	Promocja obszaru i rozwój oferty w zakresie turystyki	Turyści, mieszkańcy obszaru,	Projekt współpracy	Liczba przygotowanych projektów współpracy	Szt.	0	4	Dokumentacja LGD
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	Szt.	0	4	Dokumentacja LGD
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Szt.	0	17	Dokumentacja LGD
		NGO, Mieszkańcy obszaru, turyści	Aktywizacja	Liczba publikacji z obszaru historii, kultury i turystyki	Szt.	0	10	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów
		NGO, mieszkańcy, turyści	Projekt grantowy	Liczba wydarzeń / imprez	Szt.	0	13	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów
1.2.5	Rozwój i promocja lokalnych produktów lub dziedzictwa kulturowego obszaru	Mieszkańcy obszaru, turyści,	aktywizacja	Liczba przedsięwzięć promujących lokalne produkty i dziedzictwo kulturowe obszaru	Szt.	0	8	Dokumentacja LGD
1.2.6	Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR	NGO, LGD	Konkurs, operacja własna	Liczba nowo utworzonych produktów turystycznych	Szt.	0	3	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów
1.3.1	Przedsięwzięcia edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych	Mieszkańcy obszaru (grupy defaworyzowane), ngo.	Projekt grantowy	Liczba szkoleń (liczba operacji w zakresie szkoleń i integracji grup defaworyzowanych)	Szt.	0	10	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania beneficjentów
1.3.2	Wzmocnienie kapitału	NGO	Projekt grantowy	Liczba wspartych Organizacji	Szt.	0	10	Dokumentacja LGD/ Sprawozdania

	społecznego poprzez rozwój potencjału organizacji pozarządowych na obszarze LGD			Pozarządowych				beneficjentów
				Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	Szt.	0	6	Dane własne LGD, dane dotyczące zrealizowanych operacji
1.3.3	Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Mieszkańcy, JST	konkurs	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej dot. włączenia społecznego	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD/ Ankieta monitorująca
				Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	Kilometr	0	0,733	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
1.3.4	Utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji w ramach którego będą podejmowanie działań szkoleniowe i aktywizacyjne dla osób z grup defaworyzowanych w kierunku rynku pracy	Mieszkańcy obszaru (grupy defaworyzowane), ngo.	Konkurs	Liczba utworzonych centrów edukacji	Szt.	0	1	Dokumentacja LGD/ Ankieta monitorująca
1.4.1	Animacja	Mieszkańcy, NGO, przedsiębiorcy, samorządy	Aktywizacja	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Szt.	0	15	Dokumentacja LGD
1.4.2	Koszty bieżące	Pracownicy LGD, Członkowie Rady LGD	Aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	Osobodzień	0	312	Dane własne LGD, zaświadczenia/certyfikaty poświadczające udział w szkoleniu

		Przedsiębiorcy, samorządy, NGO, mieszkańcy	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	Szt.	0	140	Rejestr doradztwa LGD
SUMA								

Matryca logiczna

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne Diagnoza/SWOT	**Cel ogólny**	**Cele Szczegółowe**	**Planowane przedsięwzięcia**	**Produkty**	**Rezultaty**	**Oddziaływanie**	**Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników**
(diagnoza 3.1/SWOT 13) Negatywne trendy w obszarze migracji - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, wysoki udział osób w wieku po produkcyjnym w ilości ludności. (3.3.1;3.3.2;3.1.2;3.1.1/14) Wysokie bezrobocie (szczególnie wśród osób młodych) /niewystarczające wskaźniki wykształcenia. (3.2.3/15) Nierozwinięty sektor przetwórstwa (w szczególności małe przetwórnie) (3.8.2/16) Niedostatecznie rozwinięta gastronomia oraz rynek usług noclegowych na terenach wiejskich LGD (3.2.1/17)	1	**1** Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości	Rozwój istniejących przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy Liczba utrzymanych miejsc pracy Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych	Zmniej szenie negaty wnego salda migracji	Nieprzyjazne prawo - brak rozwiązań pozwalających na opłacalne przetwórstwo w małych gospodarstwach. Niski PKB województwa lubelskiego i słaby potencjał Lublina, jeśli chodzi o chłonność dla produktów naturalnych i tradycyjnych. Możliwość zaistnienia czynników takich jak kryzys, zagrożenia związane z terroryzmem.
			Tworzenie nowych przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy ~~ogółem~~ Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych		
			Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Liczba nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie		
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje			

Niski wskaźnik przedsiębiorczości (niewielka ilość oraz słaby potencjał istniejących firm, niewielki ich przyrost, kreowanie niewielkiej ilości miejsc pracy) (3.2.1/18) Innowacyjność na niskim poziomie (dominują branże nieinnowacyjne, słaby sektor innowacji(kreatywny)			Wzrost aktywności ludzi młodych w kierunku przedsiębiorczości – Akademia Star - up	Liczba szkoleń	Liczba osób przeszkolonych		Biurokratyczne utrudnienia zabijające przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców Popularność produktów nieprzetworzonych i naturalnych w dużych miastach (tworzenie grup zakupowych itp) Możliwości współpracy z innymi regionami w Polsce i za granicą. Możliwości dofinansowania zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania. Rosnący popyt na tradycyjne wyroby.
				Liczba wizyt studyjnych	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań		
			Utworzenie sieci współpracy w obszarze produktów lokalnych	Liczba przygotowanych projektów współpracy	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby: Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy			
				Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy			
				Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie		
	1		Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata”	Liczba certyfikatów przyznanych produktom i usługom lokalnym	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie		
(3.1./13) Negatywne trendy w obszarze migracji - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, wysoki udział osób w wieku po produkcyjnym w ilości ludności. (3.5.5;3.5.4/19)	1	**2** Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru	Liczba nowych lub przebudowanych (zmodernizowanych) obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Zmniej szenie negaty wnego salda migracji	Konkurencja bardziej rozwiniętych turystycznie obszarów (Roztocze, Pojezierze Łęczyńsko - Włodawskie). Zainteresowanie
			Rozwój przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na	Liczba turystów odwiedzających nowe i		

Nierównomiernie rozwinięta infrastruktura miejsc rozwoju kultury, animacji społecznej i rekreacji (3.8.1;3.8.3/22) Niewystarczająca infrastruktura około turystyczna szlaków turystycznych oraz całego obszaru i niewielka liczba wypromowanych produktów turystycznych.			inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru	rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	ulepszone produkty turystyczne		turystyką rowerową i szlakami turystycznymi o znaczeniu ponad regionalnym. Możliwości współpracy z innymi regionami w Polsce i za granicą. Możliwości dofinansowania zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania. Duże zainteresowanie aktywnością fizyczną i rekreacją
			Tworzenie nowych przedsiębiorstw w branży turystycznej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy ~~ogółem~~		
			Promocja obszaru i rozwój oferty w zakresie turystyki, oraz produktów i usług lokalnych	Liczba przygotowanych projektów współpracy	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby: Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej			
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy			
				Liczba publikacji z obszaru historii, kultury i turystyki	Liczba turystów odwiedzających nowe i ulepszone produkty turystyczne		
				Liczba wydarzeń / imprez			
			Rozwój i promocja lokalnych produktów lub dziedzictwa kulturowego obszaru.	Liczba przedsięwzięć promujących lokalne produkty i dziedzictwo kulturowe obszaru			
			Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR	Liczba nowo utworzonych produktów turystycznych			
(3.1/13) Negatywne trendy w obszarze migracji - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, wysoki udział osób w wieku po produkcyjnym w ilości ludności. (3.5.5;3.5.4/20) Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna (nierówny dostęp, brak	1	**3** Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego	Przedsięwzięcia edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych	Liczba szkoleń (liczba operacji w zakresie szkoleń i integracji grup defaworyzowanych)	Liczba osób, które w wyniku otrzymanego wsparcia z LSR rozpoczęły swoją aktywność społeczną bądź zawodową	Zmniejszenie negatywnego salda migracji	Upadek statusu rodziny, zanik norm moralnych i społecznych, brak autorytetów. Ograniczenie środków finansowych na podejmowanie aktywności i animację lokalnych
			Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój potencjału organizacji pozarządowych na obszarze LGD	Liczba wspartych Organizacji Pozarządowych			
				Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na			

regularnego wykorzystania infrastruktury np. świetlic wiejskich, słaba oferta dla młodzieży i seniorów) (3.5.2/12) niedostateczna infrastruktura komunikacyjna (3.7,3.9/11) Brak wykorzystania bogactwa terenu związanego z tradycjami kulinarnymi, rzemieślniczymi, kupieckimi (3.5.6/21) Duża ilość gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej.				celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego			społeczności Biurokratyczne utrudnienia zabijające przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców Możliwości współpracy z innymi regionami w Polsce i za granicą. Rosnący popyt na tradycyjne wyroby.
			Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej dot. włączenia społecznego	Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego		
				Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg			
			Utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji w ramach którego będą podejmowanie działań szkoleniowe i aktywizacyjne dla osób z grup defaworyzowanych w kierunku rynku pracy	Liczba utworzonych centrów edukacji	Liczba osób, które w wyniku otrzymanego wsparcia z LSR rozpoczęły swoją aktywność społeczną bądź zawodową		
Ze względu na charakter celu (pomoc techniczna) cel nie wynika z analizy SWOT.	1	**4** Sprawne funkcjonowanie LGD Krasnystaw PLUS zapewniające wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju	Animacja	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	Zmniejszenie negatywnego salda migracji	Ze względu na charakter celu (pomoc techniczna) cel nie wynika z analizy SWOT.
			Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD		
				Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa			

ROZDZIAŁ VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

Warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”. LGD ustaliła następujące poziomy wsparcia w ramach zakresu wskazanego w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 roku (Dz.U. Poz. 1570):

- § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. a: pomoc przyznawana jest w wysokości nie wyższej niż 100 % kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 100 tys. zł,
- § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. b: pomoc przyznawana jest w wysokości nie wyższej niż 70 % kosztów kwalifikowanych w przypadku podmiotów wykonujących działalność gospodarczą i nie wyższej niż 100% w pozostałych podmiotów, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 500 tys. zł,
- § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. c: pomoc przyznawana jest w wysokości nie wyższej niż 70 % kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 300 tys. zł,
- W zakresie innym niż wymieniony w § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. a, b, c: pomoc przyznawana jest w wysokości nie wyższej niż 100% kosztów kwalifikowanych, a w przypadku jednostki samorządu terytorialnego pomoc przyznawana jest w wysokości nie wyższej niż 63,63 %.

6.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ FORMALNO-INSTYTUCJONALNYCH WRAZ ZE ZWIĘZŁĄ INFORMACJĄ WSKAZUJĄCĄ SPOSÓB POWSTAWANIA POSZCZEGÓLNYCH PROCEDUR, ICH KLUCZOWE CELE I ZAŁOŻENIA. – LGD KRASNYSTAW

LGD przeprowadza ocenę na podstawie obowiązujących aktów prawnych, wytycznych, regulaminów, dokumentacji konkursowej oraz procedur. W Lokalnej Grupie Działania Krasnystaw PLUS za prawidłowy przebieg naborów wniosków odpowiada Zarząd Stowarzyszenia, który poprzez Dyrektora Biura nadzoruje prawidłowy przebieg naborów oraz właściwe stosowanie przyjętych procedur. Organizacją naborów zajmują się pracownicy biura LGD. Organem decyzyjnym jest Rada LGD, która decyzje o wyborze podejmuje w sposób suwerenny i zgodny z przyjętymi procedurami i zasadami. Rada pracuje w oparciu o przyjęty Regulamin Rady. W celu prowadzenia w sposób jednolity, prawidłowy i przejrzysty wszystkich naborów i oceny wniosków zostały przyjęte pewne uregulowania, które szczegółowo zostały opisane w procedurach:

1. Procedura przyznawania pomocy w ramach projektu grantowego realizowanego przez Lokalną Grupę Działania Krasnystaw PLUS w ramach poddziałania „Wsparcie dla wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” PROW 2014-2020
2. Podręcznik procedur i zasad regulujących przyznawanie pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie dla wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” PROW 2014-2020 w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju – Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS

Zastosowano w nich rozwiązania gwarantujące spełnienie następujących celów i założeń:

1. procentowy udział przedstawicieli sektora publicznego stanowi mniej niż 30 % ogólnej liczby członków, zaś żaden z pozostałych sektorów (społecznego, gospodarczego, mieszkańców) nie może posiadać więcej niż 49 % ogólnej liczby członków w Radzie;
2. żadna z grup interesów nie posiada więcej niż 49 % praw głosu;
3. jednocześnie co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru wniosków pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi;
4. bezstronność dokonywanej oceny, poprzez podpisywanie w trakcie procesu oceny i wyboru operacji *Deklaracji bezstronności i poufności,* powodujących konieczność wyłączenia się Członków Rady z oceny w przypadku zaistnienia ich powiązania z wnioskiem lub Wnioskodawcą;
5. jawność informacji poprzez udostępnianie procedury wyboru i protokołów z posiedzeń Rady wraz z listą operacji zgodnych z LSR oraz listą operacji wybranych do dofinansowania na stronie internetowej LGD (udzielanie doradztwa dotyczącego aplikowania i rozliczania wsparcia, omawianie procedur w trakcie szkoleń oraz warsztatów dla potencjalnych Wnioskodawców);
6. uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą wystąpić w procesie wyboru i oceny wniosków o dofinansowanie operacji oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. w przypadku różnicy punktowej pomiędzy ocenami dwóch Członków Rady, w sytuacji, gdy wnioski o dofinansowanie operacji zdobędzie taką samą liczbę punktów itp.);
7. możliwość wniesienia przez Wnioskodawców protestu dotyczącego niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
8. wybór operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych i grup defaworyzowanych poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru.

Procedury powstały na podstawie obowiązujących dokumentów prawnych, wskazówek i uzgodnień zaproponowanych przez mieszkańców podczas konsultacji, doświadczeń pracowników LGD z wdrażania programu LEADER w perspektywie finansowej 2007 - 2013 a także dopasowane zostały do specyfiki regionu. (specyfika Regionu w szczególności ma odzwierciedlenie w przyjętych kryteriach wyboru). Przyjęte rozwiązania formalno-instytucjonalne zostały skonstruowane w taki sposób, aby

umożliwiały sprawny i transparentny wybór operacji w oparciu o ustalenia poczynione podczas definiowania problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników.

Cele zawarte w LSR na lata 2016-2022 będą realizowane poprzez 4 typy operacji: 1. operacje realizowane przez beneficjentów innych niż LGD i wybierane przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do ZW. **2.** projekty grantowe wybierane przez organ decyzyjny **3.** operacje własne LGD (których beneficjentem i realizatorem operacji jest LGD przy założeniu, iż żaden inny podmiot nie wyrazi chęci realizacji założonej operacji), Oceniane przez organ decyzyjny i następnie przedkładane do ZW. 4. projekty współpracy (w tym projekt międzynarodowy oraz projekty krajowe), przedkładane do oceny przez ZW.

6.2. SPOSÓB USTANAWIANIA I ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU ZGODNIE Z WYMOGAMI OKREŚLONYMI DLA PROGRAMÓW, W RAMACH KTÓRYCH PLANOWANE JEST FINANSOWANIE LSR Z UWZGLĘDNIENIEM POWIĄZANIA KRYTERIÓW WYBORU Z DIAGNOZĄ OBSZARU, CELAMI I WSKAŹNIKAMI.

Obecne kryteria wyboru i sposób przyznawania wag punktowych wynika w głównej mierze z diagnozy oraz analizy SWOT i zostały zapisane w taki sposób, aby wspierały realizację celów LSR i osiągnięcie założonych wskaźników. Ujęte zostały również tzw. kryteria techniczne porządkujące sprawy organizacyjne. Tak jak każdy etap realizacji strategii tak i kryteria oceny poddano szerokim konsultacjom. Kryteria wyboru są ściśle powiązane z celami i wskaźnikami określonymi w LSR. Najbardziej owocna praca odbyła się na spotkaniu grupy roboczej, gdzie podsumowano propozycje kryteriów i wypracowano wagi punktowe. W związku z tym, iż kryteria powstawały we współpracy z lokalną społecznością **przy zmianie kryteriów zostanie zachowany również partycypacyjny sposób podejmowania decyzji o wprowadzeniu zmian.** Uwagi do kryteriów mogą za pośrednictwem biura wnosić mieszkańcy obszaru lub zgodnie z Regulaminem Rady (rozdział XI) to Rada LGD może wystąpić do Zarządu o zmianę kryteriów, które w trakcie dokonywania oceny mogą okazać się niedostosowane do szybko zmieniających się warunków społeczno – gospodarczych na obszarze objętym LSR. Po rozpatrzeniu propozycji i pozytywnym zaopiniowaniu wniosku Zarząd podejmuje decyzję o sposobach konsultacji z mieszkańcami. Biuro LGD konsultuje dokument zgodnie z zasadami ustalonymi przez Zarząd po czym przedkłada nowy dokument do zatwierdzenia przez Walne Zebranie Członków.
Lokalne kryteria wyboru oraz ich uzasadnienie znajdują się w karcie oceny pod wg. Lokalnych kryteriów wyboru oraz instrukcji wypełniania tej karty.

6.2.1. WSKAZANIE W JAKI SPOSÓB W KRYTERIACH WYBORU OPERACJI ZOSTAŁA UWZGLĘDNIONA INNOWACYJNOŚĆ ORAZ PRZEDSTAWIENIE JEJ DEFINICJI I ZASAD OCENY.

Uszczegółowiona **definicja innowacji** dotyczyć będzie przedsięwzięcia 1.3 Utworzenie Inkubatora Przetwórstwa Lokalnego w ramach celu szczegółowego Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie w rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości. Definicja innowacyjności dla tego przedsięwzięcia to: Wprowadzenie na obszar LGD nowych lub ulepszonych usług/produktów oraz zastosowanie nowatorskich rozwiązań w organizacji procesu współpracy i wykorzystywania lokalnych zasobów. W karcie oceny zostało zastosowane kryterium, które pozwoli ocenić innowacyjność w złożonym projekcie bądź jej brak. Oceniający przyzna 10 punktów w przypadku, gdy operacja zakłada rozwiązania innowacyjne w zakresie wprowadzenia na obszarze LGD nowych lub ulepszonych usług a także nowatorskich rozwiązań organizacyjnych w zakresie wykorzystania lokalnych zasobów. Innowacyjność zostanie uznana wówczas, gdy beneficjent złoży stosowne oświadczenie zgodnie z wytycznymi zawartymi w instrukcji do karty oceny wg lokalnych kryteriów wyboru.

6.2.2. INFORMACJA O REALIZACJI PROJEKTÓW GRANTOWYCH, OPERACJI WŁASNYCH ORAZ PREMII NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁANOŚCI GOSPODARCZEJ.

Projekty grantowe: LGD planuje zrealizować 4 projekty grantowe na kwotę 800 000 złotych.
Zaplanowano 4 przedsięwzięcia, którym przypisano zróżnicowane kwoty budżetów:
1. Publikacje z zakresu historii, kultury i turystyki obszaru LGD – 140 000 zł
2. Przedsięwzięcia promujące lokalne produkty i dziedzictwo kulturowe obszaru– 160 000 zł
3. Działania integracyjne i edukacyjne dla grup defaworyzowanych – 200 000 zł
4. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój potencjału NGO z obszaru LGD-300 000 zł

Operacje własne: Zgodnie z procedurą oraz zasadami realizacji operacji własnych zostaną one zrealizowane przez LGD wyłącznie w przypadku, gdy nie zgłosi się do ich realizacji inny podmiot. Informacja o zamiarze realizacji operacji własnych zostanie umieszczona na stronie internetowej LGD. LGD planuje zrealizować 2 operacje własne, które są ważne z punktu widzenia osiągnięcia celu ogólnego oraz celu szczegółowego 1 (CSZ1) i celu szczegółowego 2 (CSZ2) LSR. Przedsięwzięcie 1.6 – Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata". Spójna Marka dla wielu towarów produkowanych na obszarze LSR daje szansę na zdecydowanie szerszą promocję obszaru oraz wzrasta atrakcyjność inwestycyjna w branży przetwórstwa lokalnych zasobów. Przedsięwzięcie 2.6 Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR. LGD w minionym okresie programowania zrealizowała szereg działań przygotowawczych związanych z utworzeniem szlaku Greenways „Dziedzictwo Wschodu" na terenie

Powiatu Krasnostawskiego. Szlak został opracowany i wytyczony na mapach, uzgodniony z zarządcami dróg. Operacja własna zakłada podstawowe oznaczenie szlaku w terenie. Działanie to podniesie atrakcyjność turystyczną obszaru oraz otworzy drogę do kolejnych projektów wspierających rozwój szlaku i obszar LGD. **Projekty współpracy –** LGD zamierza zrealizować – 5 projektów współpracy w tym (jeden międzynarodowy). Realizacja czwartego projektu współpracy jest uwarunkowana pozyskaniem środków po 2019r. **Premia na rozpoczęcie działalności gospodarczej** Przyznawane dotacje w ramach premii dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą będą udzielane w dwóch wysokościach. Dla start up-ów skupionych wokół Inkubatora Przetwórstwa Lokalnego, premia na rozpoczęcie działalności zostanie udzielona maksymalnie w wysokości 50 000 zł natomiast dla pozostałych osób będzie to kwota maksymalnie 100 000 zł. Premie poprzez zastosowane w karcie oceny kryteria kierowane będą szczególne do osób z grup defaworyzowanych. Kolejnym ważnym kryterium zastosowanym w ocenie jest kryterium odnoszące się do tworzenia nowych miejsc pracy. Dodatkowe punkty będą przyznawane operacjom zakładającym utworzenie większej liczby miejsc pracy niż zakładane minimum.

ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA

Plan działania przedstawia w jaki sposób i w jakim czasie osiągane będą wskaźniki dla celu ogólnego, celów szczegółowych i przedsięwzięć zidentyfikowanych w procesie konsultacji i zapisanych w LSR. (PD stanowi załącznik do LSR). Wszelkie działania prowadzone przez LGD będą miały na celu systematyczną realizację założeń LSR. Intensywność prowadzenia naborów oraz wybór typów operacji będą ustalane w taki sposób, aby LGD bezproblemowo uzyskiwała wymagane poziomy realizacji wskaźników w kluczowych momentach pomiaru. Działania zostały podzielone na trzy kluczowe okresy tj. na lata 2016 – 2018, 2019 – 2021 oraz 2022 – 2023. Najintensywniejsze działania zostały zaplanowane w latach 2016 – 2018. Taki podział środków ukształtował się w procesie prowadzonych konsultacji społecznych i zdiagnozowanych potrzeb potencjalnych beneficjentów. Plan działania na lata 2016 – 2018 zakłada również realizację trzech projektów współpracy w tym jeden międzynarodowy oraz dwóch operacji własnych kluczowych z punktu widzenia realizacji LSR, a także projektów grantowych ukierunkowanych na promocję lokalnych zasobów oraz wzmocnienie potencjału lokalnych Organizacji Pozarządowych. W kolejnych latach tj. 2019 – 2021 planowany jest do realizacji czwarty projekt współpracy oraz ważne z punktu widzenia osiągnięcia celu 2 inwestycje uatrakcyjniające obszar mianowicie nowe produkty turystyczne. W terminie od 2019 do 2021 zostaną zrealizowane również dwa granty, które będą wykorzystywały wiedzę i infrastrukturę wcześniej zrealizowanych projektów jak np. w publikacjach zostaną ujęte informacje o wybudowanym szlaku Greenways oraz o nowych atrakcjach turystycznych terenów a planowane szkolenia oraz integracja będą mogły być uzupełnieniem oferty wcześniej przygotowanych świetlic czy też wybudowanej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej. Ważnym i innowacyjnym przedsięwzięciem będzie utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego, wokół którego powstaną nowe firmy, tym samym nowe miejsca pracy. Aby w pełni zrealizować cele, przewiduje się intensywne doradztwo i szkolenia na każdym etapie. Szczególnymi działaniami aktywizującymi zostaną objęte osoby zagrożone wykluczeniem z rynku pracy (głównie wskazane w LSR grupy dewaforyzowane).

ROZDZIAŁ VIII BUDŻET LSR

8.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA BUDŻETU W TYM WSKAZANIE FUNDUSZY EFSI STANOWIĄCYCH ŹRÓDŁO FINANSOWANIA LSR W LATACH 2014-2020.

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS jest strategią jednofunduszową, wykorzystującą środki PROW 2014 – 2020. Zakres wsparcia oraz wkład środków publicznych w jej realizację na poszczególne działania PROW przedstawia budżet. Wysokość kosztów bieżących określono zgodnie z dokumentem „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR". Planowana kwota na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach podziałania 19.2 wynosi 4 000 000 zł. W planie finansowym uwzględniono wielkość wkładu w podziale na wkład EFRROW, budżet państwa oraz wkład pochodzący od beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, dla których określono wsparcie na działania inwestycyjne na operacje w dwóch zakresach wskazanych w § 2 ust. 1 pkt.6 i 7 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 roku (Dz.U. poz. 1570).

Wysokość wsparcia finansowego EFSI w ramach LSR w ramach poszczególnych poddziałań oraz Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020 stanowią załącznik nr 4 do LSR.

8.2. KRÓTKI OPIS POWIĄZANIA BUDŻETU Z CELAMI LSR

OPIS POWIĄZAŃ BUDZETU Z CELAMI I PRZEDSIĘWZIĘCIAMI	
CEL SZCZEGÓŁOWY 1 Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości	**BUDŻET NA REALIZACJĘ CELU (PLN)** 3 810 000
OPIS POWIĄZANIA BUDŻETU Z CELEM SZCZEGÓŁOWYM 1:	
Zatrzymanie negatywnych zjawisk prowadzących do migracji z terenu LSR najłatwiej będzie osiągnąć, inwestując w rozwój i zakładanie działalności gospodarczej. Ponadto, wspierane będą głównie operacje dające jak największą liczbę miejsc pracy, przynoszące innowacyjność oraz sprzyjające ochronie klimatu i środowiska. Wspierani będą głównie ludzie młodzi, którzy najczęściej decydują się na wyjazd za pracą. W ramach celu 1 wyodrębniono 6 przedsięwzięć, które najefektywniej zrealizują założony cel. Dlatego też, budżet planowanych przedsięwzięć na rozwój przedsiębiorczości stanowi 38% całego budżetu LSR. W Planie Działania większość wskaźników produktu przewidziano do realizacji na okres do 2018 roku. W okresie 2019 – 2021 zaplanowano utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego oraz dotacje dla nowo otwartych przedsiębiorstw, które będą korzystały z infrastruktury inkubatora (premia dla firm skupionych w inkubatorze wyniesie nie więcej niż 50 000 zł).	
CEL SZCZEGÓŁOWY 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru	**BUDŻET NA REALIZACJĘ CELU (PLN)** 3 855 000
OPIS POWIĄZANIA BUDŻETU Z CELEM SZCZEGÓŁOWYM 2:	
Diagnoza oraz konsultacje społeczne pokazują, że obszar LGD dla wielu osób nie jest obszarem atrakcyjnym do życia, działalności czy osiedlania się. Nawet jeśli osoby mają pracę, to brakuje ciekawych miejsc wypoczynku. Obok wsparcia gospodarki LSR wspiera także rozwój ciekawych form wypoczynku zarówno dla mieszkańców jak i dla turystów. Z diagnozy wynika, iż mieszkańcy chcą otworzyć się na turystów, potrzebują również atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu dla siebie nie odjeżdżając zbyt daleko od domu. Dlatego też na drugim miejscu zaplanowano wspierać rozwój turystyki. Wzmocniona zostanie infrastruktura rekreacji i turystyki, nowi przedsiębiorcy działający w branży otrzymają wsparcie. Powstaną nowe produkty turystyczne oraz publikacje promujące obszar. Dlatego też, budżet na realizację celu 2 jest na wysokim poziomie i **stanowi 37% całego budżetu LSR. W Planie Działania** realizację wskaźników produktu przewidziano na dwa okresy ze względu na to, iż pewne działania muszą następować po sobie m.in. wydruk publikacji w których zostaną zawarte informacje nt. nowych produktów turystycznych, miejsc rekreacji itp.	
CEL SZCZGÓŁOWY 3 Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR	**BUDŻET NA REALIZACJĘ CELU (PLN)** 850 000
OPIS POWIĄZANIA BUDŻETU Z CELEM SZCZEGÓŁOWYM 3:	
Analiza SWOT oraz konsultacje z mieszkańcami pokazały, iż słaby potencjał mają organizacje pozarządowe, a lokalni liderzy pozostają bez wsparcia. Dlatego też obok wsparcia przedsiębiorczości, LSR wspiera także rozwój kapitału społecznego oraz aktywność społeczną mieszkańców. Diagnoza i wnioski z konsultacji pokazują, iż na obszarze brakuje Centrum szkoleń wyposażonego w odpowiednie pracownie dydaktyczne, które oferuje formy szkoleń zawodowych. Ogromnym problemem na obszarze LGD jest jakość dróg nie mniej jednak ograniczony budżet LSR pozwolił na wyodrębnienie kwoty 200 tyś zł na zaspokojenie najpilniejszej potrzeby w tym zakresie. Budżet na realizację 3 celu wynosi 8**% całego budżetu LSR. W Planie Działania** zdecydowano, że w latach 2016 – 2018 zostanie zrealizowana inwestycja drogowa, wzmocniony zostanie potencjał NGO oraz utworzone Centrum edukacji, natomiast operacje szkoleniowe i integracyjne zostaną zrealizowane w okresie 2019 – 2021 przy wykorzystaniu nowo utworzonej infrastruktury szkoleniowej. Działanie takie przyniesie wartość dodaną zintegrowanie zasobów i współpracę ludzi. Wzmocnienie potencjału NGO pozwoli na efektywniejsze i sprawniejsze realizowanie projektów i osiąganie celu.	
CEL SZCZEGÓŁOWY 4: Sprawne funkcjonowanie LGD Krasnystaw PLUS zapewniające wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju	**BUDŻET NA REALIZACJĘ CELU (PLN)** 1 735 000
OPIS POWIĄZANIA BUDŻETU Z CELEM SZCZEGÓŁOWYM 4:	
Cel 4 ma charakter wyłącznie techniczny obejmie koszty bieżącej realizacji LSR. Oprócz kosztów funkcjonowania biura przewidziano środki finansowe na realizację spotkań konsultacyjno – doradczych z mieszkańcami oraz realizację Planu Działania, wdrożenie procedury ewaluacji i monitoringu a także zrealizowanie Planu szkoleń dla organu decyzyjnego i pracowników biura. Budżet na realizację 4 celu wynosi 17% **całego budżetu LSR.**	

Razem Cel Ogólny	**BUDŻET NA REALIZACJĘ CELU (PLN) 10 250 000**	Suma środków zapewni osiągnięcie wskaźników założonych w LSR, które bezpośrednio wpłyną na realizację celów.

ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI

9.1. GŁOWNE CELE DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY POTRZEB/PROBLEMÓW KOMUNIKACYJNYCH – LGD KRASNYSTAW PLUS

Plan komunikacji (PK) z lokalną społecznością na lata 2014-2020 jest dokumentem określającym reguły prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych przez Lokalną Grupę Działania Krasnystaw PLUS (LGD). Plan komunikacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) zakłada obustronność kontaktów LGD z mieszkańcami obszaru objętego LSR. PK będzie wdrażany i szczegółowo oceniany w systemie rocznym.

Prace nad projektem PK rozpoczęto w Biurze LGD. Na wstępie została opracowana ankieta, która posłużyła do zdiagnozowania narzędzi informacyjnych, do których najczęściej sięgają mieszkańcy obszaru objętego LSR oraz zidentyfikowano potrzeby informacyjne. Do udziału nad opracowaniem PK zaproszono mieszkańców obszaru ze wszystkich sektorów partnerskich. Dokument był tworzony zastosowaniem zasady rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, czyli oddolnie. W celu odzwierciedlenia oczekiwań mieszkańców obszaru zastosowano w trakcie prac nad planem komunikacji 4 narzędzia partycypacyjne. Podczas organizowanych spotkań ze społecznością lokalną, grupą roboczą oraz podczas dyskusji reprezentantów różnych środowisk z obszaru LGD zidentyfikowano następujące potrzeby w obszarze komunikacji:

1. Informowanie o organizowanych naborach wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć w ramach LSR
2. Wynikach przeprowadzonych naborów wniosków o dofinansowanie w ramach LSR
3. Informowanie o wydarzeniach i imprezach promocyjnych
4. Informowanie o planowanych szkoleniach

1. Główne cele działań komunikacyjnych wynikające z przeprowadzonej analizy potrzeb komunikacyjnych

Celem nadrzędnym osiągniętym dzięki realizacji Planu komunikacji jest zgodne z zaplanowanym harmonogramem wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju. Wskaźnikiem realizacji tego celu będzie suma wnioskowanych kwot odpowiadająca budżetowi wskazanemu na poszczególne konkursy.

Głównym Celem Planu komunikacji jest dotarcie do jak największej grupy potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów przedsięwzięć LSR ze szczegółowymi, wiarygodnymi i aktualnymi informacjami dotyczącymi ogłaszanych przez LGD naborów wniosków oraz o warunkach i zasadach przyznawanego wsparcia. Wskaźnikiem realizacji celu będzie pozyskanie takiej ilości wnioskodawców, którzy zrealizują cele założone w LSR.

Cele szczegółowe to:

- Poinformowanie mieszkańców (potencjalnych beneficjentach) o LSR, jej głównych założeniach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LGD oraz o interpretacjach poszczególnych kryteriów oceny.
- Zainteresowanie mieszkańców obszaru Lokalną Strategią Rozwoju
- Zwiększenie zaangażowania w działalność LGD
- Wsparcie potencjalnych wnioskodawców w doskonaleniu umiejętności przygotowywania wniosków
- Informowanie mieszkańców o stanie realizacji LSR
- Propagowanie efektów działań podejmowanych w ramach LSR

Jednym z efektów realizacji celu strategicznego i celów szczegółowych planu komunikacji będzie zbudowanie spójnego i pozytywnego wizerunku LGD. Działania zaplanowane w Planie Komunikacji zostały tak dobrane, aby zrealizowały założone cele.

2. Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne, których atrakcyjność i stopień innowacyjności dostosowane są do poszczególnych adresatów

Różnorodne środki przekazu informacji:

- kampanie informacyjne - do przekazania informacji zostaną wykorzystane przede wszystkim media lokalne, plakaty, ulotki, materiały promocyjne, strona internetowa, portale społecznościowe, informacje drukowane przekazywane do lokalnych liderów (Sołtysów, Przewodniczących Kół Gospodyń Wiejskich, Księży)
- kompleksowe doradztwo indywidualne dla wnioskodawców, świadczone w Punkcie konsultacyjnym LGD z zakresu przygotowywania wniosku o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność na operacje realizujące cele LSR.
- Organizowane konferencje promujące efekty realizowanej LSR oraz informujące o planowanych działaniach na przyszłość.
- spotkania konsultacyjno – doradcze realizowane ~~w~~ dla potencjalnych beneficjentów.

Innowacyjność w PK: Strona www oraz profil na portalu społecznościowym będą miały formę interaktywną w postaci możliwości komentowania i wyrażania opinii. Ważny element w planie komunikacji, który umożliwi pozyskiwanie informacji nt. prawidłowości wdrażania LSR i stosowanych środków przekazu informacji.

3. Wskazanie głównych adresatów poszczególnych działań komunikacyjnych tj. grup docelowych

Kampanie informacyjne będą kierowane do ogółu mieszkańców, z wyszczególnieniem w każdym komunikacie grup defaworyzowanych (*osoby młode, bezrobotni, osoby po 50 roku życia*) wskazanych w LSR. Celem kampanii będzie szeroka informacja i promocja samej LSR, zaplanowanych w niej przedsięwzięć i kryteriów oceny wniosków oraz promocja efektów wdrażania LSR. Kompleksowe **doradztwo indywidualne** skierowane będzie w głównej mierze do wnioskodawców, którym zostanie udzielona informacja i pomoc w przygotowaniu wniosku o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność na operacje realizujące cele LSR.

Spotkania konsultacyjno – doradcze – dla szeroko rozumianych potencjalnych beneficjentów, czyli osób, które są w szczegółach zainteresowane operacjami zapisanymi do realizacji w LSR.

Konferencje będą skierowane w szczególności do przedsiębiorców, przedstawicieli samorządów, liderów i członków organizacji pozarządowych, osób zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej oraz lokalnych liderów różnych grup społecznych.

4. Zakładane wskaźniki w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych.

Działanie komunikacyjne	Środek przekazu	Ilość i j.m.
Kampania informacyjna	Ogłoszenia w prasie	9 szt.
	Ogłoszenia na stronach internetowych	50 szt.
	Ogłoszenia na portalach społecznościowych	5 szt.
	Plakaty	200 szt.
	Ulotki	2000 szt.
	Materiały promocyjne	2500 szt.
	Pisma informacyjne do lokalnych liderów	1000 szt.
	Konkursy z nagrodami	14 szt.
	Roll-up	2 szt.
	ścianka promocyjna	1 szt.
Doradztwo	Punkt konsultacyjny LGD	140 osób
Spotkania konsultacyjno - doradcze	Spotkania grupowe	15 grup/ 150 os.
Konferencje	Forum Gospodarcze Powiatu i Miasta Krasnystaw	5 spotkań/ 500 os

5. Planowane efekty działań komunikacyjnych Efektem końcowym podejmowanych działań w PK będzie zrealizowanie LSR zgodnie z założonym Planem Działania. Kolejnym efektem będzie realizacja celu nadrzędnego, celu głównego i celów szczegółowych planu komunikacji oraz zbudowanie spójnego i pozytywnego wizerunku LGD wśród mieszkańców.

6. Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu. W planie komunikacji przewidziane są działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu Biura LGD i realizacji LSR. Między innymi „ANKIETA Badanie Satysfakcji udzielonego doradztwa przez pracownika Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS" oraz „Ankieta identyfikująca najefektywniejszy środek przekazu informacji". Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej i analizowane pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w zakresie stosowanych środków przekazu lub udzielanym doradztwie. Informacje zbierane będą podczas spotkań grupowych (spotkania konsultacyjno – doradcze, konferencje) oraz po zakończonej usłudze doradczej. Analiza szczegółowa będzie przeprowadzana do końca pierwszego kwartału po zakończonym roku i poddana ocenie przez Zarząd LGD. Zarząd wyda polecenia naprawcze lub decyzję zatwierdzającą po czym wyniki zostaną upowszechnione na stronie internetowej LGD.

7. Opis wniosków/ opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych, sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR Pozyskane informacje zostaną wykorzystane do ewentualnej aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura. Stałe monitorowanie efektów wdrażania LSR zgodnie z procedurą monitoringu i ewaluacji pozwoli na ocenę skuteczności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu.

Zagrożenia w procesie komunikacji i działania naprawcze

Problemy z wdrażaniem LSR wynikające z przyjętego PK	Działania naprawcze
Niezrozumiałe komunikaty wykorzystywany język tzw. branżowy	Kierowanie jasnych, przystępnych komunikatów sformułowanych prostym językiem. Konsultowanie komunikatu z osobą spoza branży przez jego upublicznieniem.
Słaba skuteczność stosowanego środka przekazu (wynik z ankiety)	Rezygnacja z zastosowanego środka przekazu i stosowanie w większej ilości tych, z których najczęściej korzystają wnioskodawcy.
Małe zainteresowanie społeczności lokalnej pozyskiwaniem dofinansowania (lęk przez odpowiedzialnością finansową, mała wiara w powodzenie, obawa przed podejmowaniem ryzyka)	Wskazanie dobrych praktyk oraz korzyści płynących z pozyskania dofinansowania (dodatkowe spotkania ze społecznością w których udział wezmą byli beneficjenci, intensywniejsza, specjalistyczna pomoc punktu doradczego
Duża liczba odrzuconych wniosków przez Samorząd Województwa na etapie weryfikacji (słaba jakość przygotowanych wniosków wynikająca z braku konsultacji w punkcie doradczym) Nieprawidłowa realizacja projektów skutkująca niewypłaceniem środków	Wprowadzenie dodatkowych narzędzi wpierających skutecznie proces doradczy np. e- konsultacje (Pracownik biura będzie mógł odpowiadać dodatkowo na zadawane pytania poprzez e-mail lub poprzez komunikatory internetowe)
Niska frekwencja na szkoleniach konsultacyjno – doradczych oraz Konferencjach spowodowana niedogodnym terminem lub niedogodnym miejscem.	Szkolenia specjalistyczne i spotkania będą organizowane w różnych terminach i godzinach a także miejscach do wyboru dla uczestników

9.2. CAŁKOWITY BUDŻET PRZEWIDZIANY NA DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNE W OKRESIE REALIZACJI LSR – LGD KRASNYSTAW PLUS

Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR – 60 000 zł

ROZDZIAŁ X ZINTEGROWANIE

10.1. OPIS ZGODNOŚCI I KOMPLEMENTARNOŚCI Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI /STRATEGIAMI W SZCZEGÓLNOŚCI STRATEGIAMI ROZWOJU WOJEWÓDZTWA/WOJEWÓDZTW POPRZEZ PORÓWNANIE CELÓW I ZAŁOŻEŃ TYCH DOKUMENTÓW Z CELAMI LSR I WYKAZANIE ICH SPÓJNOŚCI

Po sprawdzeniu aktualnie dostępnych dokumentów dotyczących strategii rozwoju gmin stwierdzono, że większość z nich posiadają cele związane z rozwojem infrastruktury kultury bądź turystyki i rekreacji oraz cele związane z aktywizacją społeczności i poprawą przedsiębiorczości na swoim terenie. W związku z tym można stwierdzić, że LSR jest spójna z dokumentami strategicznymi gmin. Dodatkowo, należy również zaznaczyć, że Lokalna Strategia Rozwoju będzie uzupełniać cele i działania gmin o narzędzia, których gminy nie mają, czyli dotacje dla rozpoczynających działalność gospodarczą i planujących rozwój swoich przedsiębiorstw, jak również wspierając same samorządy w realizacji zadań inwestycyjnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE LSR
Cel szczegółowy 1 Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości
PRZEDSIĘWZIĘCIA LSR
Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących przedsiębiorstw; Przedsięwzięcie 1.2 Tworzenie nowych przedsiębiorstw Przedsięwzięcia są spójne z celami zaplanowanymi w strategiach Gmin objętych LSR. Każda z gmin dąży do rozwoju przedsiębiorczości na swoim obszarze przede wszystkim w kontekście tworzenia nowych miejsc pracy. W wielu przypadkach Gminy wprost w celach strategii wskazują na przedsiębiorczość w obszarze przetwórstwa rolno – spożywczego, wykorzystania zasobów lokalnych oraz turystyki na co wskazywali również mieszkańcy podczas prowadzonych konsultacji LSR w związku z tym zostały zaplanowane środki w budżecie i kryteria lokalne premiujące w/w obszary.
STRATEGIE SAMORZĄDÓW
Strategia Rozwoju Gminy Fajsławice na lata 2008-2015: Cel Strategiczny 1: Wyższa efektywność lokalnej gospodarki**;** Cel Operacyjny 1.3: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości z sektora przetwórstwa rolno-spożywczego i turystyki**. Strategia Rozwoju Gminy Kraśniczyn na lata 2007-2020:** Cel strategiczny: Zrównoważony rozwój społeczno- gospodarczy gminy Kraśniczyn**;** Priorytet 3: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki**;** Cel operacyjny 3.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz dywersyfikacja gospodarstw rolnych w kierunku działalności pozarolniczej**. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Żółkiewka na lata 2007-2015:** Cel strategiczny: Podniesienie poziomu gospodarczego poprzez kształtowanie mechanizmów generujących rozwój Gminy**; Strategia Rozwoju Gminy Krasnystaw 2007-2020:** Priorytet 1: Przedsiębiorczość i wzrost konkurencyjności Gminy Rozwój i podnoszenie konkurencyjności sektora rolnego**;** Rozwój lokalnej przedsiębiorczości **Strategia Rozwoju Gminy Łopiennik Górny 2015-2020:** Cel 1.1: Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną obszaru funkcjonalnego**. Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020:** Cel strategiczny 2: Aktywizacja funkcji gospodarczych - pobudzenie przedsiębiorczości w powiecie, szczególnie w zakresie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości**:** Cel operacyjny 2: Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej**; Strategia Rozwoju Gminy Gorzków na lata 2007-2020:** Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności Gminy oraz jej zdolność do tworzenia nowych miejsc pracy**;** Cel szczegółowy 1.2: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości. **Strategia Rozwoju Gminy Izbica na lata 2007-2015:** Cel operacyjny 1: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i wsparcie napływu kapitału zewnętrznego 1.1: Wyznaczenie obszarów przeznaczonych pod lokalizację nowych przedsiębiorstw oraz uzupełnienie ich infrastruktury technicznej. **Strategia Rozwoju Gminy Rudnik na lata 2004 – 2015:** Cel strategiczny II: Rozwój i tworzenie MŚP**;** Cel operacyjny II.2: Tworzenie mechanizmów zachęcających do inwestowania.
PRZEDSIĘWZIĘCIA LSR
Przedsięwzięcie 1.3 Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego; Przedsięwzięcie 1.4 Wzrost aktywności ludzi młodych w kierunku przedsiębiorczości – Akademia Star – up; Przedsięwzięcie 1.5 Utworzenie sieci współpracy w obszarze produktów lokalnych. Przedsięwzięcia są spójne z celami zaplanowanymi w strategiach Gmin**.** Na obszarze LSR samorządy poszukują nowych rozwiązań w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, nowego podejścia do obsługi i współpracy przedsiębiorstw innowacyjność przedsięwzięcia 1.3 gwarantuje powiązanie z celem 1.3 Strategii Rozwoju Gminy Łopiennik Górny.
STRATEGIE SAMORZĄDÓW
Strategia Rozwoju Gminy Łopiennik Górny 2015-2020 CEL 1.3: Wzmocnienie zdolności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie innowacji oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu**; Strategia Rozwoju Lokalnego Miasta Krasnystaw na lata 2014-2020** Cel Strategiczny 1: Rozwój społeczny i gospodarczy**;** Priorytet 1.1: Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy
PRZEDSIĘWZIĘCIA LSR
Przedsięwzięcie 1.6 Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata" Przedsięwzięcie jest spójne z celami zaplanowanymi w strategiach Gmin w zakresie stworzenie spójnej dla obszaru marki, wyróżniającej produkty i usługi wytwarzane na określonym terytorium.
STRATEGIE SAMORZĄDÓW
Strategia Rozwoju Gminy Rudnik na lata 2004 – 2015 Cel strategiczny 1: Rozwój rolnictwa i ogrodnictwa. Cele operacyjne: Wypromowanie marki rudnickiej**. Strategia Rozwoju Gminy Gorzków na lata 2007-2020** Obszar priorytetowy 1: Zasoby ludzkie**;** Cel strategiczny 1: Przygotowanie kadr podregionu do aktywnego i efektywnego uczestnictwa w budowaniu marki

Szlaku JIIIS.
CELE SZCZEGÓŁOWE LSR
Cel szczegółowy 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru
PRZEDSIĘWZIĘCIA LSR
Przedsięwzięcie 2.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru; Przedsięwzięcie 2.2 Rozwój przedsiębiorstw inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru; Przedsięwzięcie 2.3 Tworzenie nowych przedsiębiorstw w branży turystycznej; Przedsięwzięcie 2.4 Promocja obszaru i rozwój oferty w zakresie turystyki.; Przedsięwzięcie 2.5 Rozwój i promocja lokalnych produktów i dziedzictwa kulturowego obszaru.; Przedsięwzięcie 2.6 Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR Przedsięwzięcia zaplanowane w celu 2 są spójne z celami zaplanowanymi w strategiach Gmin i Powiatu. Konsultacje społeczne wykazały a zapisy w strategiach Gmin to potwierdzają, iż mieszkańcy obszaru LSR są otwarci na przedsięwzięcia w zakresie turystyki, myśląc o swoich potrzebach spędzania wolnego czasu, ale również myślą o tworzeniu firm ukierunkowanych na turystów. Upatrują przez to szansę na rozwój swoich miejscowości.
STRATEGIE SAMORZĄDÓW
Strategia Rozwoju Gminy Kraśniczyn na lata 2007-2020: Priorytet 2: Poprawa atrakcyjności gminy Kraśniczyn**;** Cel operacyjny 2.4: Rozwój kultury i turystyki**; Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Żółkiewka na lata 2007-2015:** Działanie operacyjne**:** Ochrona środowiska kulturowego; **Strategia Rozwoju Gminy Izbica na lata 2007-2015:** Cel operacyjny II: Rozwój i kreowanie funkcji turystyki i wypoczynku, w oparciu o walory przyrodnicze i krajobrazu kulturowego Rozwój infrastruktury turystyczno rekreacyjnej, wykorzystującej naturalne walory gminy Izbica.; Rozbudowa infrastruktury, obiektów i urządzeń małej architektury dla rozwoju różnych form turystyki i wypoczynku. **Strategia Rozwoju Gminy Siennica Różana na lata 2008-2015**: Cel szczegółowy 4: Ochrona kultury i dziedzictwa kulturowego; **Strategia Rozwoju Gminy Rudnik na lata 2004 – 2015:** Cel operacyjny III.3: Stworzenie infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej; **Strategia Rozwoju Gminy Krasnystaw 2007-2020:** Cel strategiczny II: Rozwój sportu i turystyki w Gminie; Cel operacyjny: Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej, turystycznej i sportowej, rozwój infrastruktury sportów zimowych, budowa ścieżek rowerowych ekologiczno – turystycznych. **Strategia Rozwoju Gminy Łopiennik Górny 2015-2020:** CEL 1.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną obszaru funkcjonalnego; **Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020:** Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki, sportu i rekreacji wraz z promocją Powiatu; Cel operacyjny 1: Rozwój turystyki i sportu; Cel operacyjny 2: Organizacja i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej; **Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020;** Cel operacyjny 3: Promocja walorów turystycznych powiatu; **Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020:** Cel operacyjny 3: Promocja walorów turystycznych powiatu;
CELE SZCZEGÓŁOWE LSR
Cel szczegółowy 3 Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR
PRZEDSIĘWZIĘCIA LSR
Przedsięwzięcie 3.1 Działania edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych; Przedsięwzięcie 3.2 Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój potencjału organizacji pozarządowych na obszarze LGD; Przedsięwzięcie 3.3 Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego; Przedsięwzięcie 3.4 Utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji w ramach którego będą podejmowanie działań szkoleniowe i aktywizacyjne dla osób z grup defaworyzowanych w kierunku rynku pracy. Przedsięwzięcia zaplanowane w celu 3 są spójne z celami zaplanowanymi w strategiach Gmin i Powiatu. Strategie wskazują na konieczność rozwoju i poprawy życia swoich mieszkańców co daje szanse na zrównoważony rozwój społeczno –gospodarczy.
STRATEGIE SAMORZĄDÓW
Strategia Rozwoju Gminy Kraśniczyn na lata 2007-2020 Cel strategiczny: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Kraśniczyn; Priorytet 1: Rozwój zasobów ludzkich.; Cel operacyjny 1.3: Pomoc społeczna i ograniczenie poziomu ubóstwa.; **Strategia Rozwoju Gminy Rudnik na lata 2004 – 2015:** Cel strategiczny V: Aktywizacja mieszkańców w sferze życia społecznego w gminie.**; Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020:** Cel operacyjny 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej; **Strategia Rozwoju Gminy Gorzków na lata 2007-2020:** Cel szczegółowy 3.1: Poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy; **Strategia Rozwoju Gminy Kraśniczyn na lata 2007-2020:** Cel operacyjny 2.1: Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy; **Strategia Rozwoju Gminy Krasnystaw 2007-2020:** Priorytet 3: Poprawa atrakcyjności gminy do zamieszkania i inwestowania.;

Strategia Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030r) została również sprawdzona pod kątem spójności z LSR. Stwierdzono, że cel szczegółowy 1 jest spójny z celem strategicznym 2 i 3 oraz celami operacyjnymi 2.2, 2.4 i 3.5, Cel szczegółowy 2 jest spójny z celem strategicznym 4 oraz operacyjnym 4.5 natomiast Cel szczegółowy 3 jest spójny z celem strategicznym 4 oraz operacyjnymi 4.2, 4.3. **Strategia Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008 – 2020** jest również zbieżna z założeniami LSR. Cel szczegółowy 1 jest zbieżny z celem strategicznym 2 oraz celami operacyjnymi 2, 3, 4 i 7, cel szczegółowy 2 jest spójny z celem strategicznym 3 oraz celami operacyjnymi 1,2 i 3, natomiast cel szczegółowy 3 jest spójny z celem strategicznym 1. Zbieżność LSR została również stwierdzona z niektórymi założeniami **strategii Rozwoju Lokalnego Miasta Krasnystaw na lata 2014-2020.** Cel szczegółowy 1 jest spójny z celem strategicznym 1 oraz Priorytetem 1.1 (w tabeli

poniżej określono Cele szczegółowe oraz Przedsięwzięcia LSR w zestawieniu z dokumentami, dla których określono spójność planowanych do realizacji w LSR przedsięwzięć z celami dokumentów planistycznych).

1) LSR a 2) Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą na 2030 r.)	
1	**Cel szczegółowy 1 Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości** Przedsięwzięcia:**1.1** Rozwój istniejących przedsiębiorstw; **1.2** Tworzenie nowych przedsiębiorstw; **1.3** Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego.
2	**Cel strategiczny 2**: Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich: **2.2.** Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, pozwalający na wykorzystanie istniejącego potencjału surowcowego regionu; **2.4.** Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich w najbardziej efektywnych sektorach gospodarki (głównie usług, w tym usług dla rolnictwa). **Cel strategiczny 3**: Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu: **3.5**. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.
1	**Cel szczegółowy 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru** Przedsięwzięcia: **2.1** Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru; **2.2** Rozwój przedsiębiorstw inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru; **2.5** Rozwój i promocja lokalnych produktów i dziedzictwa kulturowego obszaru. **2.6** Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR.
2	**Cel strategiczny 4**: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu: **4.5**. Racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego
1	**Cel szczegółowy 3 Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR** Przedsięwzięcia: **3.1** Działania edukacyjne i integracyjne dla grup de faworyzowanych; **3.3** Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego
2	**Cel strategiczny 4**: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu: **4.2**. Wspieranie włączenia społecznego; **4.3**. Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi i współpracy wewnątrzregionalnej.

Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna z trzema przekrojowymi celami PROW czyli ochroną środowiska, przeciwdziałaniu zmianom klimatu oraz innowacyjnością. Na poziomie oceny operacji preferencyjnie traktowane będą operacje pozytywnie wpływające na ochronę środowiska zawierające elementy ograniczające emisję szkodliwych pyłów, zanieczyszczeń oraz odpadów. Ochrona klimatu będzie wspierana przez wprowadzenie do oceny kryteriów premiujących wykorzystanie w realizowanych operacjach działań bądź technologii ograniczających zużycie wody, energii lub operacje zakładające wykorzystanie lub promowanie rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii. Cel przekrojowy innowacyjność będzie realizowany w LGD poprzez premiowanie dodatkowymi punktami operacji spełniających definicje innowacyjności opisaną w rozdziale VI.

10.2. OPIS SPOSOBU INTEGROWANIA RÓŻNYCH SEKTORÓW, PARTNERÓW, ZASOBÓW CZY BRANŻ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W CELU KOMPLEKSOWEJ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ.

Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru LGD Krasnystaw PLUS ma charakter zintegrowany. Planowane przedsięwzięcia realizują cele szczegółowe oraz wpływają na osiągnięcie celu ogólnego. Zintegrowanie jest widoczne na poziomie celów, gdyż wszystkie wpływają na osłabienie negatywnych trendów migracyjnych oraz przyczyniają się do osłabienia negatywnego wskaźnika salda migracji. Wszystkie cele i przedsięwzięcia łączy założenie maksymalnego wykorzystania lokalnych aktywów oraz zasobów ludzkich. Efektem będzie mocniejsze związanie lokalnych społeczności z miejscem zamieszkania. Cele szczegółowe są ze sobą spójne, ponieważ dotyczą głównych sfer życia i działalności człowieka – pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, spędzania czasu wolnego oraz integracji mieszkańców obszaru. Integracja jest znakomicie widoczna na poziomie celu szczegółowego pierwszego. Zawarte w nim przedsięwzięcia między innymi utworzenie Inkubatora Przetwórstwa Lokalnego, przedsięwzięcia przewidujące tworzenie nowych firm i wspieranie istniejących, integrują wokół rozwoju przetwórstwa lokalnego różne branże działalności gospodarczej m.in.: branżę przetwórstwa, branżę reklamowo – marketingową oraz branżę rolną, a także sektory m. in. Sektor społeczny z sektorem gospodarczym. Dodatkowo w ramach Przedsięwzięcia 1.5 zaplanowany został projekt współpracy ukierunkowany na utworzenie sieci współpracy w obszarze produktów lokalnych. Przedsięwzięcie jest powiązane z przedsięwzięciem 1.6 „Wprowadzenie na rynek marki Krasna Chata". Do tworzenia sieci zostaną zaproszone Organizacje pozarządowe ukierunkowane na rozwój lokalnych produktów, producenci oraz osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności w sektorze przetwórstwa, firmy zajmujące się promocją i marketingiem oraz jednostki z sektora publicznego. Cel główny projektu współpracy to: Poprawa wizerunku i promocja lokalnych produktów poprzez utworzenie sieci współpracy w oparciu o idee Szlaku Greenways „Dziedzictwo Wschodu" na obszarze LGD Krasnystaw PLUS i LGD Zapiecek. Wszystkie te metody odpowiadają na zidentyfikowana w analizie SWOT słabą stronę (potrzebę): "Nierozwinięty sektor przetwórstwa", dodatkowo osłabiając oddziaływanie problemów związanych z lokalnym rynkiem pracy.

ROZDZIAŁ XI MONITORING I EWALUACJA

Realizacja każdej strategii wymaga stałej obserwacji jej realizacji. W celu sprawnego wdrażania LSR została przygotowana procedura monitoringu i ewaluacji, która stanowi załącznik do strategii. Procedura wskazuje elementy, które będą podlegały monitoringowi ewaluacji, określa źródło pozyskania danych, czas oraz sposób i ich pomiaru.

Główne elementy podlegające badaniom: Elementy podlegające ewaluacji z zakresu funkcjonowania LGD to:

1. efektywność pracy biura i organów LGD - ewaluacji zostaną poddane sposób i procedury obsługi interesanta w biurze LGD, sposób i efektywność obsługi Rady LGD przez biuro LGD, przepływ informacji między biurem LGD i instytucjami zewnętrznymi, przepływ informacji pomiędzy biurem i innymi organami LGD, przepływ informacji pomiędzy biurem i beneficjentami LSR, nadzór nad wykonawcami zadań zleconych przez LGD.
2. ocena przebiegu konkursów - ewaluacji podlegać będzie obieg dokumentów dotyczących wyboru wniosków pomiędzy biurem LGD, organami LGD, beneficjentami oraz instytucjami zewnętrznymi typu ZW. Ewaluacji będzie podlegać sposób informowania o konkursach, udzielanie informacji w punkcie konsultacyjnym, szkolenia i doradztwo grupowe dotyczące konkursów. Praca Rady LGD w trakcie procesu oceny oraz sam proces oceny wniosków, wsparcie informacyjne i doradcze dla beneficjentów świadczone w biurze LGD.
3. ocena pracowników - pracownicy oceniani będą w obszarach, profesjonalizm, komunikatywność, zaangażowanie, poziom wiedzy merytorycznej, współpraca w zespole, podejście do interesanta.
4. Ocena pracownika na stanowisku specjalisty ds. obsługi biura, komunikacji i animacji z wykonania planu w zakresie animacji lokalnej i współpracy.
5. efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności - badaniu poddane będą te elementy planu komunikacji, które skierowane będą na wzmocnienie świadomości marki LGD, wzrost zainteresowania mieszkańców ofertą LGD, oraz beneficjentów LGD.
6. efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD – badaniu poddany zostanie osiągnięty efekt po zrealizowanym projekcie (założone cele) oraz czy zrealizowane działania spowodowały wartość dodaną projektu, która może zostać rozwinięta poprzez realizację kolejnych przedsięwzięć.
7. efektywność planu komunikacji - badaniu poddany będzie sposób docierania do społeczności i grup docelowych, skuteczność określonych w planie narzędzi komunikacji, osiąganie wskaźników określonych w planie komunikacji, osiąganie założeń budżetu planu.
8. Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD - jakość produktów wywiązywanie się z umowy dostawców.

Elementy podlegające ewaluacji w przypadku oceny wdrażania LSR to:

1. stopień realizacji celów i wskaźników - praktyczne umiejscowione w czasie osiąganie wskaźników produktu i rezultatu dla celów określonych w LSR. Zgodność z harmonogramem i budżetem (Plan Działania).
2. stopień realizacji operacji własnych i beneficjentów - zgodność z założeniami projektów własnych, ocena prac podwykonawców, realizacja założonych wskaźników, zgodność z harmonogramem i budżetem.
3. wykorzystania budżetu - zgodność z planem, wykorzystanie na realizację celów, zgodność z harmonogramem, ocena poprawności merytorycznej wydatków (dokumenty księgowe, zamówienia publiczne, konflikt interesów).
4. jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur - praktyczne spełnianie kryteriów przez beneficjentów, adekwatność kryteriów do zmiennych warunków realizacji strategii, jakość procedur w kierunku eliminacji niepotrzebnych elementów.

Elementy, które będą monitorowane to:

1. Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia - monitorowanie dotyczyć będzie zainteresowania działaniami informacyjnymi.
2. Stopień wykorzystania budżetu,
3. Realizacja projektów grantowych i projektów własnych - informacje o etapie realizacji, zgodności z harmonogramem i budżetem.
4. Opinie beneficjentów i interesantów - na bieżąco za pomocą ankiety satysfakcji ex post sprawdzać będziemy zadowolenie beneficjentów i osób korzystających z punktu konsultacyjnego.
5. Stopień realizacji celów i wskaźników LSR.

Podmioty dokonujące ewaluacji i monitoringu:

Elementy podlegające ewaluacji z zakresu funkcjonowania LGD - Zarząd LGD oraz Zewnętrzni niezależni eksperci
Elementy podlegające ewaluacji w przypadku oceny wdrażania - Zewnętrzni niezależni eksperci
Elementy, podlegające monitorowaniu - Pracownicy biura LGD

ROZDZIAŁ XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekty Strategii, jako dokumentów, których realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, mogą wymagać, na etapie projektowania, poddania ich treści strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przedmiotowe przepisy uzależniają, jednakże konieczność przeprowadzenia takiej oceny od indywidualnej zawartości dokumentu oraz zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji. Przesłanką obowiązkowo kwalifikującą projekt strategii do tego typu oceny jest stwierdzone ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją zaplanowanych w nim przedsięwzięć. W odniesieniu do art. 47 i 49 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), Lokalna Grupa Działania "Krasnystaw PLUS" zwróciła się z dniem 17.11.2015 **r. (znak pisma LGD/417/2015)** do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie **z prośbą o opinię czy dokument jakim jest Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS" wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.** W wyniku przeprowadzonej analizy Zarząd LGD "Krasnystaw PLUS"

stwierdził, że realizacja celów i działań Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 dla obszaru LGD „Krasnystaw PLUS", **nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko**. Zapisy LSR nie wyznaczają również ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w związku z czym LSR **nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** w rozumieniu przepisów rzeczonej ustawy. W odpowiedzi na przedstawiony wniosek, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, w piśmie nr WST II.410.67.2015.DB z dnia 30.11.2015 r. uznał, iż przedstawiony projekt Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 **nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** w myśl przepisów ustawy OOŚ.

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY

1. Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020;
2. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
3. Gospodarka narodowa 2 (270) Rok LXXXIV/XXV marzec–kwiecień 2014.;
4. Badanie własne LGD: „Analiza ankiet monitorujących i podsumowanie wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Krasnystaw PLUS";
5. Narodowy Spis Powszechny, 2011;
6. Statystyczne Vademecum Samorządowca,
7. GUS, Bank Danych Lokalnych;
8. Strategia Rozwoju Turystyki opracowana dla obszaru działania Lokalnej Grupy Działania "Krasnystaw Plus", 2012r., opracowanie Marta Zorska-Swatowska, Tomasz Chuszcza;
9. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO NA LATA 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020.
10. https://pl.wikipedia.org/

ZAŁĄCZNIKI DO LSR

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO LSR

PROCEDURA AKTUALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA KRASNYSTAW PLUS

Aktualizacja LSR jej zadań i celów, będzie się odbywać, w każdym obszarze działań. Procedura ma na celu umożliwienie dostosowania zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych, jak również do potrzeb i oczekiwań mieszkańców i wnioskodawców oraz aktualizacji danych. Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach LSR. Na stronach internetowych dostępne będą adresy mailowe oraz numery telefonów osób, które będą takie informacje i wnioski zbierać. W procesie aktualizacji będzie mógł wziąć udział każdy mieszkaniec/beneficjent/członek obszaru. Propozycja zmiany musi być przedłożona na piśmie i uzasadniona. Można ją przesłać do biura LGD lub zgłosić na spotkaniu konsultacyjno - doradczym. Wszystkie te uwagi będą zbierane i analizowane w biurze Lokalnej Grupy Działania. Wszystkie informacje na ten temat będą przekazywane do Zarządu. Zarząd sprawdzi możliwości prawne wprowadzenia zmiany (zgodność z prawem, zgodność z PROW/LEADER). Jeśli zmiana jest możliwa do wprowadzenia Zarząd uruchamia dalsze kroki procedury zmiany LSR. Procedura zmiany LSR jest 3 etapowa. **Pierwszy etap** zgłoszenie propozycji zmian i konsultacje z Zarządem Stowarzyszenia, etap kończy się podjęciem decyzji o uruchomieniu kolejnych kroków lub zatrzymaniem procedury. **Drugi etap** to poddanie zmian konsultacjom społecznym minimalne wymogi konsultacji to powołanie grupy roboczej z reprezentantami 3 sektorów. Poddanie konsultowanych propozycji ocenie mieszkańców poprzez zamieszczenie propozycji na stronie LGD oraz na spotkaniach konsultacyjno - doradczych przewidzianych w Planie Komunikacji. **Trzeci Etap** to przyjęcie zmian przez Zarząd i Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Krasnystaw PLUS. W przypadku braku możliwości wprowadzenia zmiany podawany jest powód wraz z uzasadnieniem przekazywany wnioskodawcy. W przypadku pozytywnej oceny Zarządu i konsultacji społecznych zmiana zostaje przedstawiona na najbliższym WZC, które podejmuje decyzję w kwestii aktualizacji lub nieprzyjęcia proponowanych zmian w LSR. Zmiany w LSR mogą również wynikać z procesów monitoringu i ewaluacji. W takim przypadku procedura jest analogiczna. W przypadku zidentyfikowania podczas tego procesu koniecznych zmian w LSR są one niezwłocznie przekazywane do Zarządu, który dodatkowo przeprowadza analizę otoczenia prawnego oraz możliwości wdrożenia innowacji. Zarząd może wspomóc się w swoich pracach opinią ekspercką w kwestii możliwości wprowadzenia innowacji. Jeśli zmiana jest możliwa do wprowadzenia należy uruchomić krok drugi procedury, czyli partycypację społeczną. W przypadku braku możliwości wprowadzenia innowacji podawany jest powód wraz z uzasadnieniem i zamieszczany na stronie internetowej. W przypadku pozytywnej oceny Zarządu innowacja zostaje przedstawiona na najbliższym WZC, które podejmuje decyzję w kwestii aktualizacji lub nieprzyjęcia proponowanych zmian w LSR.

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO LSR

Funkcjonowanie LGD będzie na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ewaluacja będzie niezbędna do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a także do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie LGD. W Lokalnej Grupie Działania Krasnystaw PLUS zostało utworzone stanowisko „Koordynator ds. wdrażania projektów, finansów i kontroli wewnętrznej", które będzie w pełni odpowiedzialne za prawidłową realizację procedury pod nadzorem Dyrektora Biura i Zarządu LGD. **a) opis elementów podlegających ewaluacji**.

Monitoring i ewaluacja realizowane są na podstawie wytycznych w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz Podręcznika Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju.

Elementy podlegające ewaluacji z zakresu funkcjonowania LGD to:

1. efektywność pracy biura i organów LGD - ewaluacji zostaną poddane sposób i procedury obsługi interesanta w biurze LGD, sposób i efektywność obsługi Rady LGD przez biuro LGD, przepływ informacji między biurem LGD i instytucjami zewnętrznymi, przepływ informacji pomiędzy biurem i innymi organami LGD, przepływ informacji pomiędzy biurem i beneficjentami LSR, nadzór nad wykonawcami zadań zleconych przez LGD.
2. ocena przebiegu konkursów - ewaluacji podlegać będzie obieg dokumentów dotyczących wyboru wniosków pomiędzy biurem LGD, organami LGD, beneficjentami oraz instytucjami zewnętrznymi typu ZW. Ewaluacji będzie podlegać sposób informowania o konkursach, udzielanie informacji w punkcie konsultacyjnym, szkolenia i spotkania konsultacyjno - doradcze dotyczące realizacji LSR. Praca Rady LGD w trakcie procesu oceny oraz sam proces oceny wniosków a także wsparcie doradcze dla beneficjentów świadczone w biurze LGD.
3. ocena pracowników - pracownicy oceniani będą w obszarach, profesjonalizm, komunikatywność, zaangażowanie, poziom wiedzy merytorycznej, współpraca w zespole, podejście do interesanta.
4. Ocena pracownika na stanowisku specjalisty ds. obsługi biura, komunikacji i animacji z wykonania planu w zakresie animacji lokalnej i współpracy.
5. efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności - badaniu poddane będą te elementy planu komunikacji, które skierowane zostaną na wzmocnienie świadomości marki LGD, wzrost zainteresowania mieszkańców ofertą LGD, oraz beneficjentów LGD.
6. efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD – badaniu poddany zostanie osiągnięty efekt po zrealizowanym projekcie (założone cele) oraz czy zrealizowane działania spowodowały wartość dodaną projektu, która może zostać rozwinięta poprzez realizację kolejnych przedsięwzięć.
7. efektywność planu komunikacji - badaniu poddany będzie sposób docierania do społeczności i grup docelowych, skuteczność określonych w planie narzędzi komunikacji, osiąganie wskaźników określonych w planie komunikacji, osiąganie założeń budżetu planu.

8. Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD - jakość produktów wywiązywanie się z podpisanych umów z dostawcami.

Elementy podlegające ewaluacji w przypadku oceny wdrażania LSR to:

1. stopień realizacji celów i wskaźników - praktyczne umiejscowione w czasie osiąganie wskaźników produktu i rezultatu dla celów określonych w LSR. Zgodność z harmonogramem i budżetem (Plan Działania).
2. stopień realizacji operacji własnych i beneficjentów - zgodność z założeniami projektów własnych, ocena prac podwykonawców, realizacja założonych wskaźników, zgodność z harmonogramem i budżetem.
3. wykorzystania budżetu - zgodność z planem, wykorzystanie na realizację celów, zgodność z harmonogramem, ocena poprawności merytorycznej wydatków (dokumenty księgowe, zamówienia, konflikt interesów).
4. jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur - praktyczne spełnianie kryteriów przez beneficjentów, adekwatność kryteriów do zmiennych warunków realizacji strategii, jakość procedur w kierunku eliminacji niepotrzebnych elementów.

b) **czas, w jakim zostanie przeprowadzona ewaluacja**

Ewaluacja będzie prowadzona w systemie corocznym.

c) sposób i okres pomiaru

Pomiar będzie prowadzony na dwa sposoby. Część zadań wykonywać będą organy LGD (biuro, rada, zarząd) a część zadań zewnętrzny specjalista. Do zadań organów LGD będzie należała ewaluacja własna (procedur, sposobów działania, pojawiających się problemów i propozycje rozwiązań). Zarząd będzie nadzorował ocenę w zakresie wymienionych w punkcie 1 obszarów, czyli ewaluacja funkcjonowania i ewaluacja wdrażania LGD. Narzędzia to ankiety ewaluacyjne, kwestionariusze osobowe, sprawozdania okresowe, statystyki (pomiar liczby osób, którym udzielono doradztwa, liczba składanych wniosków, liczba podpisanych umów itp), ankiety dla mieszkańców, warsztaty refleksyjne.

d) elementy podlegające monitorowaniu.

Elementy, które będą monitorowane to:

1. Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia - monitorowanie dotyczyć będzie zainteresowania działaniami informacyjnymi.
2. Stopień wykorzystania budżetu,

3. Realizacja projektów grantowych i projektów własnych - informacje o etapie realizacji, zgodności z harmonogramem, budżetem i Planem działania.
4. Opinie beneficjentów i interesantów - na bieżąco za pomocą ankiety satysfakcji sprawdzać będziemy zadowolenie beneficjentów i osób korzystających z punktu konsultacyjnego.
5. Stopień realizacji celów i wskaźników LSR.

e) sposób pozyskiwania danych, czas i okres pomiaru Dane w procesie monitorowania będziemy pozyskiwać za pomocą ankiet wypełnianych przez mieszkańców powiatu Krasnostawskiego, w tym beneficjentów oraz interesantów. Ankiety będą też zbierane podczas spotkań konsultacyjno - doradczych w ramach realizacji planu komunikacji. Monitorowanie budżetu, celów oraz projektów grantowych i własnych odbywać sie będzie na podstawie prowadzonych sprawozdań okresowych z realizacji LSR, lub projektu. Przygotowywanie sprawozdań należeć będzie do pracowników biura a nadzór będzie miał Zarząd.

f) sposób wykorzystania wyników z ewaluacji i analizy danych monitoringowych

Wyniki ewaluacji będą służyć przede wszystkim do poprawiania stosowanych procedur, sposobów działania oraz weryfikacji czy założone cele i wskaźniki są osiągane, odpowiadają potrzebom i nie wymagają korekty. Dlatego w pierwszej kolejności wyniki ewaluacji i analizy danych z monitorowania służyć będą aktualizacji strategii. Wszystkie dane z monitoringu i ewaluacji będą zamieszczane w okresowych raportach ewaluacyjnych przygotowywanych przez zewnętrznych ekspertów. Następnie wnioski sformułowane w raportach będą analizowane przez Zarząd LGD, stosowne zmiany będą przedmiotem dyskusji w ramach organów LGD jak również poddane zostaną procesowi konsultacji społecznych. Istotne zmiany będą konsultowane z Zarządem Województwa.

g) planowane do zastosowania kryteria ewaluacyjne

Ewaluacja funkcjonowania LGD:

- rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie i zakresie obowiązków,
- znajomość procedur i tematyki PROW/LEADER
- uczestnictwo w posiedzeniach członków rady
- przestrzeganie regulaminów,
- skuteczność i czytelność procedur.
- realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
- jakość świadczonych usług biura
- realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
- liczba polubień profilu LGD na Facebooku,
- ilość osób uczestniczących w wydarzeniach organizowanych przez LGD,
- liczba operacji składanych w odpowiedzi na ogłoszenie konkursu.
- realizacja wskaźników PK.
- realizacja budżetu PK,
- skuteczność działań realizowanych w ramach PK,

Ewaluacja wdrażania LSR: znajomość Lokalnej Strategii Rozwoju wśród mieszkańców obszaru LGD, liczba podpisanych umów na realizację operacji, stopień realizacji poszczególnych celów (realizacja wskaźników) zgodność z założeniami projektów własnych, ocena prac podwykonawców, -realizacja założonych wskaźników, zgodność z harmonogramem i budżetem. stopień wykorzystania budżetu zgodność z harmonogramem opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania LSR i realizowanych operacji

CO SIĘ BADA?	KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE?	KIEDY?	OCENA
Pytania badawcze; elementy funkcjonowania i wdrażania	Pracownicy biura, zarząd, rada, ewaluacja wewnętrzna, ekspert ewaluacja zewnętrzna	Źródła danych i metody ich zbierania; kryteria oceny i sposób dokonywania pomiaru	Czas i okres dokonywania pomiaru.	Analiza i ocena danych; wskaźniki.
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji:				
efektywność pracy biura i organów LGD oraz ocena pracowników.	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	- opinia dyrektora biura nt. podległego personelu, opinia przewodniczącego Rady o pracy zespołu. - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok	rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków uczestnictwo w posiedzeniach członków rady -przestrzeganie regulaminów, skuteczność procedur.

Ocena przebiegu konkursów.	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	- ankieta/wywiad z wnioskodawcami, -opinia przewodniczącego Rady o przebiegu oceny - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok	-realizacja LSR zgodnie z harmonogramem -jakość świadczonych usług biura - realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
efektywność promocji i animacji lokalnej społeczności	Zarząd LGD (ocena własna)	-listy obecności na wydarzeniach i spotkaniach, -sprawozdanie z realizacji przedsięwzięć. - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok	-liczba polubień profilu LGD na Facebooku, -ilość osób uczestniczących w wydarzeniach -liczba operacji składanych na nabór
efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD	Zarząd LGD (ocena własna) -	Lista obecności podczas wizyt studyjnych, konferencji, spotkań, analiza sprawozdań, analiza wskaźników - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następnego po zakończeniu projektu Okres objęty pomiarem: Okres projektu	Realizacja wskaźników zakładanych w ramach projektów, realizacja budżetu projektów,
efektywność planu komunikacji	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za realizacje planu - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następnego Okres objęty pomiarem: rok	-realizacja wskaźników PK. -realizacja budżetu PK, Realizacja działań realizowanych w ramach PK,
Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD.	Zarząd LGD (ocena własna)	sprawozdanie dyrektora biura, osoby odpowiedzialnej za zakupy - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok	- jakość produktów wywiązywanie się z umowy dostawców.
Warunki życia w Gminie	Zarząd LGD (ocean własna) – uzupełniona ocena zewnętrznych ekspertów	Ankieta dla mieszańców	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok	- opinia nt. jakości i warunków życia w Gminie
Elementy wdrażania LSR podlegające **ewaluacji:**				
stopień realizacji celów i wskaźników Czy LSR osiąga zakładane cele?	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie statystyk i wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami.	Czas pomiaru: co roku do czasu osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników Okres objęty pomiarem: cały rok	-znajomość LSR wśród mieszkańców -liczba podpisanych umów na realizację operacji, -stopień realizacji poszczególnych celów (realizacja wskaźników)
stopień realizacji operacji	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie statystyk, wywiadu z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami.	Czas pomiaru: co roku do czasu osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników Okres objęty pomiarem: rok	-zgodność z założeniami operacji własnych -ocena prac podwykonawców, - realizacja założonych wskaźników, -zgodność z Planem działania

wykorzystanie budżetu.	Koordynator ds wdrażania projektów, finansów i kontroli wewnętrznej Zewnętrzni, Zarząd niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie statystyk, wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura i wnioskodawcami.	Czas pomiaru: każdy kwartał Okres objęty pomiarem: kwartał poprzedzający	-stopień wykorzystania budżetu -zgodność z harmonogramem
jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur	Przewodniczący Rady, Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura wnioskodawcami.	Czas pomiaru: Raz do roku w pierwszym kwartale po zakończeniu roku kalendarzowego Okres objęty: rok	opinia pracowników biura, Radnych i wnioskodawców na temat kryteriów wyboru operacji i procedur wdrażania LSR.

Przykładowe elementy podlegające **monitorowaniu:**

Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z od wnioskodawców na podstawie ankiety	Na bieżąco	- monitorowanie dotyczyć będzie zainteresowania naborami
Stopień wykorzystania budżetu,	Pracownicy biura Zarząd (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, - rejestr danych,	Na bieżąco	zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem, - wykorzystanie funduszy,
Realizacja projektów grantowych i własnych	Pracownicy biura,	- rejestr danych, -sprawozdania beneficjentów,	Na bieżąco	- informacje o realizacji, zgodności z harmonogramem i budżetem.
Stopień realizacji celów i wskaźników LSR.	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, rejestr danych,	Na bieżąco	- stopień realizacji wskaźników

PLAN DZIAŁANIA

CEL OGÓLNY Osłabienie negatywnych trendów migracyjnych	**Lata**	**2016-2018**			**2019-2021**			**2022 -2023**			**RAZEM 2016-2023**		**Program**	**Poddziałanie/ zakres Programu**
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1 Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych i wzrost kompetencji mieszkańców w kierunku przedsiębiorczości													PROW/RPO	
Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt. 6	100 %	1 800 000	0	%	0	0	%	0	6	1 800 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 1.2 Tworzenie nowych przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt. 8	47%	800 000	9 szt.	53%	600 000	0	%	0	17	1 400 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 1.3 Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Liczba-nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	0	%	0	1	100%	500 000	0	%	0	1	500 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	0	%	0	1	100%	0	0	%	0	1	0		
Przedsięwzięci	Liczba szkoleń	2	50%	8000	2	50%	8000		%		4	16 000	PROW	19.4 Aktywizacja

e 1.4 Wzrost aktywności ludzi młodych w kierunku przedsiębiorczości – Akademia Start- up	Liczba wizyt studyjnych	0	%	0	1	100 %	14 000	0	%	0	1	14 000		
Przedsięwzięcie 1.5 Utworzenie sieci współpracy w obszarze produktów lokalnych	Liczba przygotowanych projektów współpracy	1 szt.	100%	0	0	%	0	0	%	0	1	0	PROW	19.3 Projekt współpracy
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1 szt.	100 %	30 000	0	%	0	0	%	0	1	30 000		
	Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	2 szt.	100%	0	0	%	0	0	%	0	2	0		
	Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	1 szt.	100%	0	0	%	0	0	%	0	1	0		
1.6 Wprowadzenie na rynek marki lokalnej „Krasna Chata”	Liczba certyfikatów przyznanych produktom i usługom lokalnym	3 szt.	100%	50 000	0	%	0	0	%	0	3	50 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR

Razem cel szczegółowy 1		% budżetu poddziałania Realizacja LSR		2 688 000			1 122 000			0		3 810 000		
Cel szczegółowy 2 Wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru														
Przedsięwzięcie 2.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej obszaru	Liczba nowych lub przebudowanych (zmodernizowanych) obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	Szt. 23	96%	2 300 000	1 szt.	4%	250 000	0	%	0	24	2 550 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 2.2 Rozwój przedsiębiorstw inwestujących w poprawę oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt. 4	100%	100 000	0	%	0	0	%	0	4 szt.	100 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 2.3 Tworzenie nowych przedsiębiorstw w branży turystycznej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	1 szt.	50%	100 000	1 szt.	50%	100 000	0	%	0	2 szt.	200 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 2.4 Promocja obszaru i rozwój oferty w zakresie turystyki.	Liczba przygotowanych projektów współpracy	3 szt.	75%	0	1	25%	0	0	%	0	4 szt.	0	PROW	19.3 Projekt współpracy
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów	3 szt.	35,14%	130 000	1	64,86%	240 000	0	%	0	4 szt.	370 000		

	współpracy międzynarodowej													
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	15 szt.	88,24%	0	2	11,76%	0	0	%	0	17 szt.	0		
	Liczba publikacji z zakresu historii, kultury i turystyki	0	%	0	10	100%	140 000	0	%	0	10 szt.	140 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba wydarzeń / imprez	Szt. 6	46%	40 000	6 szt.	46%	40 000	1 szt.	8%	5000	13 szt.	85 000	PROW	19.4 Aktywizacja
Przedsięwzięcie 2.5 Rozwój i promocja lokalnych produktów lub dziedzictwa kulturowego obszaru.	Liczba przedsięwzięć promujących lokalne produkty lub dziedzictwo kulturowe obszaru	Szt. 8	100%	160 000	0	%	0	0	%	0	8 szt.	160 000	PROW PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 2.6 Nowe produkty turystyczne na obszarze LSR	Liczba nowo utworzonych produktów turystycznych	1 szt.	33%	50 000	2 szt.	67%	200 000	0	%	0	3 szt.	250 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Razem cel szczegółowy 2		% budżetu poddziałania Realizacja LSR		2 880 000			970 000			5 000		3 855 000		
Cel szczegółowy 3 Poprawa włączenia i aktywności społecznej obszaru objętego LSR														
Przedsięwzięcie 3.1 działania edukacyjne i integracyjne dla grup defaworyzowanych	Liczba szkoleń (liczba operacji w zakresie szkoleń i integracji grup defaworyzowanych)	0	%	0	10 szt.	100%	200 000	0	%	0	10 szt.	200 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR

Przedsięwzięcie 3.2 Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój potencjału organizacji pozarządowych na obszarze LGD	Liczba wspartych Organizacji Pozarządowych	10	100%	300 000	0	%	0	0	%	0	10 szt.	300 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	6	%	0	0	%	0	0	%	0	6	0	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 3.3 Rozwój infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej dot. włączenia społecznego	1 szt.	100%	200 000	0	%	0	0	%	0	1 szt.	200 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	0,733 km	%	0	0	%	0	0	%	0	0,733 km	0	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Przedsięwzięcie 3.4 Utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Aktywizacji w ramach którego będą podejmowane działania dla osób z grup	Liczba utworzonych centrów edukacji	1 szt.	100%	150 000	0	%	0	0	%	0	1 szt.	150 000	PROW	19.2 Wdrażanie LSR

defaworyzowanych w kierunku rynku pracy														
Razem cel szczegółowy 3		% budżetu poddziałania Realizacja LSR		650 000			200 000			0		850 000		
Cel szczegółowy 4 Sprawne funkcjonowanie LGD Krasnystaw PLUS zapewniające wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju														
Przedsięwzięcie 4.1 Animacja	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Szt. 12	80%	4800	3 szt.	20%	1200	0	%	0	15	6 000	PROW	19.4 Aktywizacja
Przedsięwzięcie 4.2 Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	231 osobodni	74%	38 000	78 osobodni	25%	750	3 osobodni	1%	250	312 osobodni	39 000	PROW	19.4 Koszty bieżące
	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	90 podmiotów	64%	740 000	45 podmiotów	32%	670 000	5 podmiotów	4%	280 000	140 podmiotów	1 690 000	PROW	19.4 Koszty bieżące
Razem cel szczegółowy 4		% budżetu poddziałania Realizacja LSR		782 800			671 950			280 250		1 735 000		
Razem cel ogólny				7 000 800			2 963 950			285 250		10 250 000		
Razem poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność				6 010 000			1 990 000			0		8 000 000		
Razem poddziałanie 19.3 „ Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”				160 000			240 000			0		400 000		
Razem poddziałanie 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji				830 800			733 950			285 250		1 850 000		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW														

		4 000 000 zł

ZAŁĄCZNIK NR 4 DO LSR

WYSOKOŚĆ WSPARCIA FINANSOWEGO EFSI W RAMACH LSR W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PODDZIAŁAŃ

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	**8 000 000**	**0**	**0**	**0**		**8 000 000**
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	**160 000**			**0**		**160 000**
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	**1 729 000**	**0**	**0**	**0**		**1 729 000**
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	**121 000**	**0**	**0**	**0**		**121 000**
Razem	**10 250 000**	**0**	**0**	**0**		**10 250 000**

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	**3 340 575**	**1 909 425**		**5 250 000**
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	**1 749 825**		**1 000 175**	**2 750 000**
Razem	5 090 400	**1 909 425**	**1 000 175**	8 000 000

ZAŁĄCZNIK NR 5 DO LSR

PLAN KOMUNIKACJI

Termin	Cel komunikacji	działanie komunikacyjne	Środki przekazu/ Wskaźnik produktu	Adresaci działania komunikacyjnego	Planowane efekty	Informacje zwrotne/Częstotliwość pomiaru/ Analiza efektywności	Wnioski z analizy	Budż
2016 rok	Poinformowanie mieszkańców o LSR, jej głównych założeniach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LGD oraz o interpretacjach poszczególnych kryteriów oceny, promocja efektów i plany na przyszłość	Kampania informacyjna/ Spotkania konsultacyjno – doradcze/ Konferencja/	Ogłoszenia na stronach internetowych – 10 Ogłoszenia na portalach społecznościowych – 1; Ogłoszenia w prasie - 2 Plakaty (100) Ulotki (1000) Roll-upy (2), ścianka promocyjna (1) Materiały promocyjne – 2000, Konkursy - 2; Informacje do Lokalnych liderów - 200 pism; Doradztwo - 45 osób; Spotkania konsultacyjno –6 (60 osób); Forum Gospodarcze – 1 (100	mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni wnioskodawcy, w szczególności osoby bezrobotne, ludzie młodzi do 34 r.ż., osoby po 50 r.ż., przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe	Komunikaty trafią do – 4000 osób a następnie wnioski zostaną złożone na min. alokację ogłoszonego naboru.	**Pozyskiwanie informacji zwrotnych:** ankiety satysfakcji ankieta oceny organizowanych spotkań i szkoleń **Częstotliwość pomiaru:** na bieżąco **Analiza efektywności:** będzie przeprowadzona w pierwszym kwartale 2017	Wnioski z przeprowadzonej analizy zostaną poddane ocenie przez Zarząd, który wskaże działania naprawcze lub zatwierdzi skuteczność kampanii informacyjnej. Raport zostanie upowszechniony na stronie www LGD	25 000
2017 rok	Poinformowanie mieszkańców (potencjalnych beneficjentach) naborach wniosków LSR, jej głównych założeniach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, promocja efektów i plany na przyszłość	Kampania informacyjna/ Spotkania konsultacyjno – doradcze/ Konferencja	Ogłoszenia na stronach internetowych - 10 Ogłoszenia na portalach społecznościowych - 1 Ogłoszenia w prasie – 2 Konkursy - 3 doradztwo - 30 osób Informacje do Lokalnych liderów - 200 pism Spotkania konsultacyjno – doradcze – 4 (4x 40 osób) Forum Gospodarcze – 1 (100 osób)	mieszkańcy obszaru LGD potencjalni wnioskodawcy, w szczególności osoby bezrobotne, młodzież, osoby po 50 roku życia, przedsiębiorcy, NGO	Komunikaty trafią do – 3000 osób a następnie wnioski zostaną złożone na min. alokację ogłoszonego naboru.	**Pozyskiwanie informacji zwrotnych** ankiety satysfakcji ankieta oceny organizowanych spotkań i szkoleń **Częstotliwość pomiaru:** na bieżąco **Analiza efektywności:** będzie przeprowadzona w pierwszym kwartale 2018	Wnioski z przeprowadzonej analizy zostaną poddane ocenie przez Zarząd, który wskaże działania naprawcze lub zatwierdzi przeprowadzoną kampaniię informacyjną. Raport zostanie upowszechniony na www LGD	7 000

2018 rok	Poinformowanie mieszkańców o LSR a także informacja o efektach działań podejmowanych od roku 2016 do 2018, promocja efektów i plany na przyszłość	Kampania informacyjna/ spotkania konsultacyjne/ Konferencja	Ogłoszenia na stronach internetowych 10 Ogłoszenia na portalach społecznościowych 1 Ogłoszenia w prasie – 2 Informacje do Lokalnych liderów -200 pism, Ulotki – 1000 Materiały promocyjne –500, Konkursy - 3 Doradztwo - 15 osób Spotkania konsultacyjno - doradcze nt. – 2 szt. (20 osób) Forum Gospodarcze – 1 (100	Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD potencjalni wnioskodawcy, w szczególności osoby bezrobotne, młodzież, osoby po 50 roku życia, przedsiębiorcy, rolnicy, Organizacje pozarządowe	Liczba odbiorców w działania informacyjnego – 5000 osób	**Pozyskiwanie informacji zwrotnych** ankiety satysfakcji ankieta oceny organizowanych spotkań i szkoleń **Częstotliwość pomiaru:** na bieżąco **Analiza efektywności:** będzie przeprowadzona w pierwszym kwartale 2019	Wnioski z przeprowadzonej analizy zostaną poddane ocenie przez Zarząd, który wskaże działania naprawcze lub zatwierdzi skuteczność kampanii informacyjnej. Raport zostanie upowszechniony na stronie www LGD	16 000
2019 rok	Poinformowanie o kolejnych możliwościach pozyskiwania środków oraz zasadach i dostępnym budżecie, promocja efektów i plany na przyszłość	Kampania informacyjna/ spotkania konsultacyjno – doradcze/ Konferencja	Ogłoszenia na stronach internetowych - 10 Ogłoszenia na portalach społecznościowych- 1 Ogłoszenia w prasie – 2 Konkursy - 3 Informacje do Lokalnych liderów 200 pism doradztwo - 30 osób, Spotkania konsultacyjno - doradcze – 3 (30 os.) Forum Gospodarcze – 1 100 os.	mieszkańcy obszaru potencjalni wnioskodawcy, w szczególności osoby bezrobotne, młodzież, osoby po 50 roku życia, przedsiębiorcy, rolnicy, Organizacje pozarządowe	Liczba odbiorców w działań informacyjnych – 5000 osób	**Pozyskiwanie informacji zwrotnych** ankiety satysfakcji ankieta oceny organizowanych spotkań i szkoleń **Częstotliwość pomiaru:** na bieżąco **Analiza efektywności:** będzie przeprowadzona w pierwszym kwartale 2020	Wnioski z przeprowadzonej analizy zostaną poddane ocenie przez Zarząd, który wskaże działania naprawcze lub zatwierdzi skuteczność kampanii informacyjnej Raport zostanie upowszechniony na stronie www LGD	7 000
2020	Poinformowanie mieszkańców o efektach realizacji LSR w latach 2016 – 2020 oraz pozyskanie informacji od mieszkańców obszaru o rozpoznawalności LGD na obszarze realizacji LSR, promocja efektów i plany na przyszłość	Kampania informacyjna / Ankieta / Konferencja	Artykuł w prasie – 1 szt. Konkursy dla mieszkańców - 3 Doradztwo– 15 osób Forum Gospodarcze – 1 Informacje do Lokalnych liderów 200 pism. Przeprowadzona ankieta rozpoznawalności LGD wśród mieszkańców i wnioskodawców – 2000 ankiet rozesłanych do mieszkańców obszaru/ zwrot na poziomie 30 %	mieszkańcy obszaru LGD potencjalni wnioskodawcy, w szczególności osoby bezrobotne, młodzież, osoby po 50 roku życia, przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe	Liczba odbiorców w działań informacyjnych – 5000 zwrot ankiety na poziomie min 50 %	**Pozyskiwanie informacji zwrotnych** ankiety satysfakcji ocena organizowanych spotkań **Częstotliwość pomiaru:** na bieżąco **Analiza efektywności:** przeprowadzona w pierwszym kwartale 2020. Wyniki z ankiety pozwolą ocenić czy cel dot. zbudowania spójnego i pozytywnego wizerunku LGD został osiągnięty	Wnioski z przeprowadzonej analizy zostaną poddane ocenie przez Zarząd, który wskaże konieczne działania naprawcze lub zatwierdzi skuteczność przeprowadzonej kampanii informacyjnej/ Do przeprowadzenia badania zostanie wybrany ekspert	5 000